

Regeringens proposition

2000/01:83

Sveriges tillträde till 1996 års EU-konvention om utlämning

Prop.
2000/01:83

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 14 mars 2001

Göran Persson

Thomas Bodström
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Inom Europeiska unionen (EU) har det utarbetats en konvention om utlämning mellan medlemsstaterna. Konventionen undertecknades av samtliga medlemsstater den 27 september 1996. Konventionen utgör ett led i strävandena att underlätta utlämning inom EU och skall ses som ett komplement till bl.a. den inom Europarådet år 1957 utarbetade utlämningskonventionen.

Den nya konventionen innebär bl.a. att utlämning inte skall vägras mellan medlemsstaterna enbart av det skälet att den som begärs utlämnad är medborgare i den anmodade staten. Medlemsstaterna får emellertid reservera sig mot bestämmelsen eller ställa upp särskilda villkor för att lämna ut egna medborgare. Utlämning mellan medlemsstaterna skall kunna medges i större utsträckning än i dag. Straffnivån på de brott som skall kunna föranleda utlämning sänks från fängelse i mer än ett år till fängelse i sex månader. Utlämning skall också kunna ske för brott som är preskriberade enligt den anmodade statens lagstiftning. Mellan medlemsstaterna förutsätts också utlämning kunna ske för politiska brott. Om det brott som utlämningsframställningen grundas på är ”konspiration” eller deltagande i en brottslig organisation med syfte att begå vissa allvarliga brott, skall inte något krav på s.k. dubbel straffbarhet gälla. Medlemsstaterna kan reservera sig mot sistnämnda två bestämmelser.

I propositionen föreslås att Sverige skall tillträda konventionen. Det föreslås vidare att Sverige skall ingå ett nytt bilateralt utlämningsavtal med Kanada. Samtidigt läggs det fram förslag till nödvändiga ändringar i lagen (1957:668) om utlämning för brott (utlämningslagen) och lagen

(1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge (nordiska utlämningslagen). Det föreslås att utlämning av svenska medborgare till en annan EU-stat skall vara möjligt under vissa restriktiva förutsättningar och villkor. Utlämning skall kunna ske om den som begärs utlämnad vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande har vistats i den ansökande staten eller om det är fråga om ett grovt brott. Som villkor för utlämning av en svensk medborgare skall som huvudregel ställas att han eller hon skall verkställa ett eventuellt straff i Sverige.

Utlämning inom EU skall inte kunna vägras enbart av den anledningen att brottet är politiskt eller att det skulle vara preskriberat enligt svensk lag. Den som har utlämnats skall kunna avstå från specialitetsprincipens skydd och från skyddet mot vidareutlämning. Vad nu sagts skall inte gälla svenska medborgare.

Vissa andra ändringar föreslås också i utlämningslagen för att reglerna för utlämning skall anpassas till de övriga åtaganden som följer av konventionen. De föreslagna ändringarna innebär samtidigt att utlämningsreglerna anpassas till de krav som Schengenkonventionen ställer. Vidare föreslås att den generella strafftröskeln för utlämning – fängelse i mer än ett år – sänks, så att kravet vid utlämning utanför EU och Norden blir att gärningen skall motsvara brott som enligt svensk lag kan medföra fängelse i ett år eller mer. Ändringen, som kan antas innebära endast en marginell förändring i antalet personer som utlämnas, är en anpassning till 1957 års utlämningskonvention.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2001, oberoende av om konventionen då har trätt i kraft mellan medlemsstaterna.

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott.....	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge	16
3	Ärendet och dess beredning	17
4	Nuvarande reglering	17
4.1	Utlämningslagen.....	17
4.1.1	Villkoren för utlämning.....	18
4.1.2	Förfarandet	19
4.1.3	Förenklat utlämningsförfarande inom EU.....	19
4.2	Den nordiska utlämningslagen	20
4.2.1	Villkoren för utlämning.....	20
4.2.2	Förfarandet	21
5	1996 års EU-konvention om utlämning	21
5.1	Bakgrund	21
5.2	Konventionens huvudsakliga innehåll och dess förhållande till svensk rätt	22
6	Avtalet med Kanada om utlämning	25
7	Överväganden	27
7.1	Sveriges tillträde till 1996 års EU-konvention om utlämning.....	27
7.2	Ratificering av avtalet med Kanada om utlämning	29
7.3	Ändringar i förhållande till utlämningslagen	29
7.3.1	Utlämning av svenska medborgare	29
7.3.2	Straffröskeln för utlämning	37
7.3.3	Utlämning för politiska brott.....	39
7.3.4	Preskription	41
7.3.5	Undantag från kravet på dubbel straffbarhet..	42
7.3.6	Specialitetsprincipen och vidareutlämning	45
7.3.7	Transitering	48
7.3.8	Kommunikationsvägar m.m.....	49
7.3.9	Lagtekniska frågor m.m.	50
7.3.10	Ikraftträdande m.m.....	51
8	Svenska förklaringar och reservationer till 1996 års utlämningskonvention m.m.....	52
9	Ekonomiska konsekvenser.....	53
10	Författningskommentar.....	53
10.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott.....	53

10.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.....	62
Bilaga 1	Promemorians lagförslag	63
Bilaga 2	1996 års EU-konvention om utlämning.....	74
Bilaga 3	Utdrag ur Schengenkonventionen.....	86
Bilaga 4	Avtal om utlämning mellan Sveriges regering och Kanadas regering	89
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanserna som yttrat sig över departementspromemorian Sveriges tillträde till 1996 års EU-konvention om utlämning (Ds 2000:3).....	102
Bilaga 6	Lagrådsremissens lagförslag	103
Bilaga 7	Lagrådets yttrande.....	114
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 2001.....	117

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

dels godkänner

1. konventionen om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater, med de förklaringar beträffande artiklarna 3, 7, 12–14 samt 18 som regeringen har förordat,
2. avtalet den 15 februari 2000 om utlämning mellan Sveriges regering och Kanadas regering,

dels antar regeringens förslag till

3. lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott, och
4. lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1957:668) om utlämning för brott,

dels att 40 § skall upphöra att gälla,

dels att 1, 2, 4, 6, 10, 14, 16, 26, 28 och 32 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 1 och 23 §§ skall placeras närmast före 2 respektive 24 §,

dels att rubriken närmast före 2 § skall lyda ”Förutsättningar för utlämning”,

dels att det närmast före 23 § skall införas en ny rubrik som skall lyda ”Tvångsmedel i avvaktan på en framställning om utlämning”,

dels att det i lagen skall införas sex nya paragrafer, 3–3 c, 12 a och 27 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som i *främmande* stat är misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning och uppehåller sig här i riket *må* efter beslut av regeringen utlämnas till den staten *enligt vad* i denna lag sägs.

Svensk medborgare *må* ej utlämnas.

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som i *en annan* stat är misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning och uppehåller sig här i riket *får* efter beslut av regeringen utlämnas till den staten *i enlighet med bestämmelserna* i denna lag.

I 28–39 §§ finns särskilda bestämmelser om ett förenklat förfarande i vissa fall vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen.

2 §

En svensk medborgare får inte utlämnas enligt denna lag i annat fall än där det är särskilt föreskrivet.

¹ Senaste lydelse 1975:292.

3 §²

En svensk medborgare får utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen för lagföring

1. om han eller hon vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den ansökande staten, eller

2. om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket det enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i mer än fyra år.

Har gärningen i sin helhet begåtts i Sverige, får utlämning beviljas endast om gärningen innefattar medverkan till ett brott som begåtts utom riket eller om utlämning beviljas även för en gärning som begåtts utom riket.

Vid bedömningen av om utlämning skall beviljas i fall som avses i denna paragraf skall särskilt beaktas möjligheterna till lagföring i Sverige.

3 a §

När utlämning beviljas i fall som avses i 3 § skall som villkor för utlämningen ställas att den som begärs utlämnad skall återföras till Sverige för verkställighet här av ett ådömt frihetsstraff eller annat frihetsberövande i anledning av brottet. Detta villkor behöver dock inte ställas

1. om den som begärs utlämnad vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den stat till vilken utlämning begärs, eller

2. om den som begärs utlämnad samtycker till att verkställighet sker i den ansökande staten.

² Tidigare 3 § upphävd genom 1975:292.

När verkställighet enligt första stycket skall ske i Sverige tillämpas 25 g § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom. Vid verkställigheten skall den dömda alltid räknas till godo den tid av påföljden som avtjänats i den andra staten och den tid som han eller hon med anledning av brott som avses med påföljden varit anhållen eller häktad i den andra staten eller i Sverige.

3 b §

En svensk medborgare får utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen för verkställighet av frihetsstraff

1. om han eller hon vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den ansökande staten, eller

2. om han eller hon samtycker till utlämning.

3 c §

Samtycke till verkställighet i den andra staten i fall som avses i 3 a och 3 b §§ skall lämnas till den åklagare som verkställer utredning enligt 16 eller 31 §.

Om ett samtycke återkallas innan beslut om utlämning har verkställts, skall återkallelsen beaktas.

4 §³

Ej må någon utlämnas, med mindre den gärning för vilken utlämning begäres motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är stadgat fängelse i mer än ett år. Har personen i den främmande staten dömts för gärningen, må han utlämnas allenast om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Skall utlämning till främmande stat ske för gärning som avses i första stycket, må utlämning till den staten samtidigt medgivas jämväl för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag.

Har personen i den främmande staten dömts till gemensam påföljd för gärning som avses i första stycket första punkten och för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag, må utlämning för gärningarna äga rum, om den gemensamma påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Utlämning får beviljas endast om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i ett år eller mer. Utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen får dock beviljas om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i sex månader eller mer. Har personen i den ansökande staten dömts för gärningen, får han utlämnas endast om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Skall utlämning ske till en annan stat för gärning som avses i första stycket, får utlämning till den staten samtidigt beviljas även för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag.

Har personen i den ansökande staten dömts till gemensam påföljd för gärning som avses i första stycket första eller andra meningen och för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag, får utlämning för gärningarna beviljas, om den gemensamma påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

6 §

Utlämning må ej beviljas för politiskt brott.

Innefattar gärningen tillika brott av icke politisk beskaffenhet, må utlämning beviljas för det brottet, såframt gärningen i det särskilda fallet prövas övervägande äga karaktären av ett icke politiskt brott.

Utlämning får inte beviljas för ett politiskt brott.

Innefattar gärningen även ett brott som inte är politiskt, får utlämning beviljas för det brottet, om gärningen i det särskilda fallet övervägande har karaktären av ett icke politiskt brott.

³ Senaste lydelse 1975:292.

Första stycket gäller inte vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller om ett avslag på denna grund skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas för ett politiskt brott.

10 §⁴

Har i fråga om den *person som avses med framställningen* här i riket meddelats dom beträffande det uppgivna brottet eller med stöd av 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning meddelats beslut att *icke tala å brottet, må utlämning för det brottet ej äga rum.*

Ej heller må utlämning beviljas, om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag.

Har i fråga om den *som begärs utlämnad* här i riket meddelats dom beträffande det uppgivna brottet eller med stöd av 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning meddelats beslut att *inte åtala för brottet, får utlämning för det brottet inte beviljas.*

Utlämning *får inte* heller beviljas, om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag. *Detta gäller inte vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller om ett avslag på denna grund skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.*

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag.

⁴ Senaste lydelse 1975:292.

Har fråga om ansvar för brottet prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i annan *främmande* stat än den som gjort framställning om utlämning, och är brottet förövat i den först nämnda staten eller har denna stat tillträtt den europeiska utlämningskonventionen den 13 december 1957, *den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar eller den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål* eller har den staten slutit särskilt avtal med Sverige om utlämning för brott, *må* den *tilltalade ej* utlämnas för brottet,

1. om han har frikänts från ansvar,

2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har utdömts,

3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller

4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den stat där domen meddelats.

Tredje stycket gäller *ej* i fråga om brott, som har förövats i den stat som gjort framställning om utlämning eller mot denna stat eller menighet eller allmän inrättning i den staten, eller brott, som avses i 2 kap. 3 § 5 eller 6 brottsbalken, såvida *ej* lagföringen har skett på begäran av den stat som gjort framställning om utlämning

Har fråga om ansvar för brottet prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i *en* annan stat än den som gjort framställning om utlämning, och är brottet förövat i den först nämnda staten eller har denna stat tillträtt den europeiska utlämningskonventionen den 13 december 1957 *eller en överenskommelse som avses i 2 kap. 5 a § fjärde stycket brottsbalken* eller har den staten slutit särskilt avtal med Sverige om utlämning för brott, *får* den *som begärs utlämnad inte* utlämnas för brottet,

1. om han *eller hon* har frikänts från ansvar,

2. om han *eller hon* har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har utdömts,

3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller

4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den stat där domen meddelats.

Fjärde stycket gäller *inte* i fråga om brott, som har förövats i den stat som gjort framställning om utlämning eller mot denna stat eller menighet eller allmän inrättning i den staten, eller brott, som avses i 2 kap. 3 § 6 eller 7 brottsbalken, såvida *inte* lagföringen har skett på begäran av den stat som gjort framställning om utlämning *eller efter att den som begärs utlämnad har utlämnats från denna stat för lagföring.*

12 a §

Vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller när det annars följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige, får den som har utlämnats, utöver vad som följer av 12 § första stycket 1,

1. åtalas eller straffas för annat brott som han eller hon har begått före utlämningen, om han eller hon har lämnat sitt samtycke till det eller om det för brottet enligt lagen i den ansökande staten inte kan följa eller inte är utdömt frihetsstraff eller någon annan åtgärd som innefattar frihetsberövande, och

2. vidareutlämnas till en annan medlemsstat i Europeiska unionen om han eller hon har lämnat sitt samtycke till det.

Första stycket gäller inte om den som har utlämnats är svensk medborgare.

14 §⁵

Framställning om utlämning skall ges in till Justitiedepartementet.

En framställning om utlämning skall göras skriftligen. Den får översändas per telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt. Framställningen skall ges in till Justitiedepartementet.

Vid framställningen skall fogas avskrift av häktningsbeslut eller dom som åberopas eller, i fall som avses i 4 § andra stycket, annan utredning på vilken framställningen grundas. I den mån det *ej* framgår av nämnda handlingar, skall uppgift lämnas om personens nationalitet och hemvist, brottets beskaffenhet, tid och plats för brottet samt i den *främmande* staten tillämpliga straffbestämmelser. Signalement skall om möjligt *företes*.

Vid framställningen skall fogas avskrift av häktningsbeslut eller dom som åberopas eller, i fall som avses i 4 § andra stycket, annan utredning på vilken framställningen grundas. I den mån det *inte* framgår av nämnda handlingar, skall uppgift lämnas om personens nationalitet och hemvist, brottets beskaffenhet, tid och plats för brottet samt i den *ansökande* staten tillämpliga straffbestämmelser. Signalement skall om möjligt *lämnas*.

⁵ Senaste lydelse 2000:567.

16 §⁶

Riksåklagaren skall till grund för sitt yttrande verkställa erforderlig utredning enligt vad om förundersökning i brottmål är stadgat.

Riksåklagaren skall till grund för sitt yttrande verkställa erforderlig utredning enligt vad som gäller vid förundersökning i brottmål.

Riksåklagaren eller åklagare som verkställer utredningen får under utredningen begära kompletterande information av behörig myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen. Sådan direkt kommunikation får även ske om det har avtalats i en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige eller om den andra staten tillåter det.

Om tvångsmedel gäller vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål. Beslut av rätten gäller tills vidare intill dess ärendet har avgjorts eller, om utlämning beviljas, intill dess denna har verkställts. Finner högsta domstolen hinder mot utlämning *möta* enligt 1–10 §§, upphör dock beslutet genast att gälla. Föreligger sådant hinder mot utlämning som avses i 11 § första stycket, gäller beslutet *ej* under tid då personen med anledning av misstanke om brott som där avses är berövad friheten som anhållen eller häktad eller undergår fängelsestraff eller *eljest* är omhändertagen på anstalt.

Om tvångsmedel gäller vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål. Beslut av rätten gäller tills vidare intill dess ärendet har avgjorts eller, om utlämning beviljas, intill dess denna har verkställts. Finner Högsta domstolen *att det finns* hinder mot utlämning enligt 1–10 §§, upphör dock beslutet genast att gälla. Föreligger sådant hinder mot utlämning som avses i 11 § första stycket, gäller beslutet *inte* under tid då personen med anledning av misstanke om brott som där avses är berövad friheten som anhållen eller häktad eller undergår fängelsestraff eller *på annat sätt* är omhändertagen på anstalt.

Beslut om tvångsmedel kan meddelas även efter det att utlämning har beviljats.

Talan mot rättens beslut i fråga om tvångsmedel förs genom besvär till högsta domstolen utan inskränkning till viss tid.

Rättens beslut i fråga om tvångsmedel *överklagas* till Högsta domstolen utan inskränkning till viss tid.

Den som hålls häktad i utlämningsärendet *äger påfordra*, att ny förhandling skall äga rum inom tre veckor från det beslut senast meddelats.

Den som hålls häktad i utlämningsärendet *kan begära* att ny förhandling skall äga rum inom tre veckor från det *att* beslut senast *har* meddelats.

⁶ Senaste lydelse 1983:227.

26 §⁷

Chefen för Justitiedepartementet får medge, att den som av *främmande* stat utlämnas till annan stat får föras genom riket, om denne inte är svensk medborgare och det inte heller annars finns synnerliga skäl mot det. Framställning om detta ges in till Justitiedepartementet.

Sker utlämningen till Danmark, Finland, Island eller Norge må medgivas, att även svensk medborgare förs genom riket, om hinder ej skulle ha förelegat för utlämning av honom till den mottagande staten enligt 2 eller 4 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Chefen för Justitiedepartementet får medge, att den som av *en* stat utlämnas till *en annan* stat får föras genom riket, om denne inte är svensk medborgare och det inte heller annars finns synnerliga skäl mot det. Framställning om detta ges in till Justitiedepartementet.

Medgivande får lämnas till att en svensk medborgare förs genom riket, om hinder inte skulle ha förelegat för utlämning av honom eller henne till den mottagande staten enligt denna lag eller enligt 2 eller 4 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

27 a §

Regeringen tillkännager de internationella överenskommelser som avses i denna lag.

28 §⁸

När någon som är eftersökt för utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen samtycker till att bli utlämnad, får utlämningsfrågan prövas i ett förenklat förfarande med de avvikelser från denna lag som framgår av 29–40 §§.

När någon som är eftersökt för utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen samtycker till att bli utlämnad, får utlämningsfrågan prövas i ett förenklat förfarande med de avvikelser från denna lag som framgår av 29–39 §§.

32 §⁹

Den som eftersöks för utlämning skall så snart det kan ske tillfrågas av åklagare om han samtycker till utlämning. I sådant fall skall han också tillfrågas om han medger rätt för den ansökande staten att, utan särskilt medgivande enligt 24 §, ställa honom till ansvar eller straffa honom för annat brott som begåtts före utlämningen än som omfattas av eftersökningen och att utlämna honom till någon annan medlemsstat i Europeiska unionen. Han skall upplysas om innebörden av att samtycke och medgivande lämnas.

⁷ Senaste lydelse 2000:567.

⁸ Senaste lydelse 1997:209.

⁹ Senaste lydelse 1997:209.

Samtycke och medgivande lämnas till åklagaren. Därvid tillämpas samma förfarande som vid utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Samtycke och medgivande lämnas till åklagaren.

Första stycket andra meningen tillämpas inte när den som eftersöks är svensk medborgare.

Den ansökande staten skall omedelbart underrättas om ett samtycke eller ett medgivande. Är den eftersökte anhållen eller ålagd reseförbud eller anmälningsskyldighet och samtycker han inte, skall den ansökande staten underrättas om detta inom tio dagar från beslutet om tvångsmedel. Detta hindrar dock inte att det förenklade förfarandet tillämpas även om samtycke lämnas efter denna tid.

Om ett samtycke eller medgivande återkallas innan beslut om utlämning har verkställts, skall återkallelsen beaktas. Den ansökande staten skall omedelbart underrättas om återkallelsen.

Sådan underrättelse från rätten till chefen för Justitiedepartementet som avses i 23 § andra stycket skall lämnas endast om den eftersökte inte samtycker till att utlämnas eller om han inte inom tio dagar från den dag han anhölls eller ålades reseförbud eller anmälningsskyldighet lämnat sitt samtycke till utlämningen eller om han återkallar ett sådant samtycke.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2001.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge

Prop. 2000/01:83

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Utlämning för politiskt brott *må* ske, *allenast* om gärningen eller gärning av motsvarande beskaffenhet är i svensk lag belagd med straff *och den som begärs utlämnad ej är svensk medborgare.*

Utlämning för *ett* politiskt brott *får endast* ske om gärningen eller *en* gärning av motsvarande beskaffenhet i svensk lag är belagd med straff.

En begäran om utlämning får inte avslås på grund av att brottet är politiskt, om detta skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas för ett politiskt brott.

Regeringen tillkännager de internationella överenskommelser som avses i andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2001.

I promemorian Sveriges tillträde till 1996 års EU-konvention om utlämning (Ds 2000:3) föreslås att Sverige skall tillträda konventionen och att det i anledning av tillträdet skall göras vissa ändringar i lagen (1957:668) om utlämning för brott (utlämningslagen) och lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge (nordiska utlämningslagen). Regeringen behandlar i detta ärende de förslag som läggs fram i promemorian. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 1*.

Lagstiftningen i promemorian är utformad med beaktande av 1996 års konvention om utlämning mellan EU:s medlemsstater (1996 års utlämningskonvention) och Schengenkonventionens bestämmelser om utlämning, *bilagorna 2 och 3*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. En sammanställning över remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (dnr Ju/2000/387/BIRS).

I ärendet behandlas även ett bilateralt avtal mellan Sverige och Kanada om utlämning, *bilaga 4*. Avtalet föranleder inte någon lagändring. Vidare behandlas frågan om sänkning av den allmänna strafftröskeln i 4 § första stycket utlämningslagen. Dessa frågor har beretts genom att utkast till lagrådsremissen har överlämnats till Domstolsverket, Riksåklagaren, Rikspolisstyrelsen och Kriminalvårdsstyrelsen för synpunkter.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 15 februari 2001 att inhämta Lagrådets yttrande över de förslag som finns i *bilaga 6*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 7*. Lagrådet har i huvudsak godtagit förslagen, men har också föreslagit vissa justeringar. Regeringen har på de flesta punkter följt Lagrådets förslag. Dessutom har vissa redaktionella ändringar gjorts i lagtexten. Regeringen återkommer till Lagrådets synpunkter i författningss kommentaren. Regeringen har dock inte följt Lagrådets förslag till omformulering av 6, 10 och 32 §§ utlämningslagen och av vissa delar av 12 a § utlämningslagen och 4 § i nordiska utlämningslagen.

4 Nuvarande reglering

4.1 Utlämningslagen

Utlämningslagen innehåller regler om villkoren för och förfarandet vid utlämning från Sverige till annan stat än Danmark, Island, Finland och Norge. Lagen är tillkommen i nära anslutning till det arbete inom Europarådet som ledde fram till 1957 års europeiska utlämningskonvention (1957 års utlämningskonvention) och bygger i allt väsentligt på denna konvention (prop. 1957:156, 1LU 1957:37, rskr. 1957:377; även prop. 1958:139, SÖ 1959:65).

I samband med att Sverige år 1997 ratificerade 1995 års konvention om ett förenklat förfarande för utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater (1995 års utlämningskonvention) infördes ett antal nya bestämmelser i utlämningslagen (prop. 1996/97:88, bet. 1995/96:JuU15, rskr. 1996/97:198, SÖ 1998:43). Dessa bestämmelser har trätt i kraft i förhållande till Tyskland, Spanien, Österrike och Nederländerna (SFS 1999:746 och SFS 2000:701).

4.1.1 Villkoren för utlämning

I 2 § utlämningslagen finns ett förbud mot utlämning av svenska medborgare. Förbudet gäller utlämning enligt *utlämningslagen*.

Enligt 4 § får utlämning ske under förutsättning att den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i mer än ett år. Avser framställningen flera brott är det tillräckligt att ett av dem är av denna svårhetsgrad. Har dom meddelats i den ansökande staten, måste påföljden dessutom utgöra frihetsstraff i minst fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid. Det krävs alltså s.k. *dubbel straffbarhet* för utlämning och i princip att brotten är av en viss svårhetsgrad.

Utlämning får inte beviljas för militära brott och inte heller för politiska brott (5 och 6 §§).

Utlämning får enligt 7 § inte heller beviljas om det kan befaras att den som har utlämnats på grund av sin härstamning, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller religiösa eller politiska uppfattning löper risk att bli utsatt för förföljelse som riktar sig mot hans liv eller hälsa eller som på annat sätt är av allvarligt slag.

Enligt 8 § får utlämning inte beviljas, om det skulle strida mot grundläggande humanitära krav, t.ex. mot bakgrund av den eftersöktes ungdom eller hälsotillstånd.

I 9 § uppställs vissa krav på bevisning i skuldfrågan. I princip fordras dom eller häktningsbeslut från behörig myndighet i den stat som ansöker om utlämning.

Enligt 10 § får utlämning inte beviljas bl.a. om dom beträffande det aktuella brottet har meddelats här i landet. Vidare uppställs förbud mot utlämning om straff för brottet skulle vara förfallet (preskriberat) enligt svensk lag. I paragrafen finns även bestämmelser om betydelsen av att det redan finns en dom som har meddelats i utlandet och som gäller den gärning för vilken utlämning begärs.

11 § behandlar situationen att lagföring eller straffverkställighet beträffande annan brottslighet pågår i Sverige. Utlämning kan inte ske så länge ett sådant hinder består. Däremot kan tillfällig utlämning beviljas med villkor att den som har utlämnats senare överlämnas till svensk myndighet, om utlämningen begärs för att han skall kunna delta i en rättegång i den andra staten.

När utlämning beviljas kan enligt 12 § vissa villkor uppställas. Den som utlämnas får t.ex. inte, utan medgivande av regeringen i det särskilda fallet, åtalas eller straffas i den främmande staten för något annat brott som han begått före utlämningen (specialitetsprincipen). Han får inte

heller utan sådant medgivande vidareutlämnas till annan stat. Den som utlämnas får inte straffas med döden. Dessa villkor behöver normalt inte uppställas gentemot stater som har tillträtt 1957 års utlämningskonvention eller med vilka Sverige har utlämningsavtal. De intressen som villkoren i 12 § skyddar har i allmänhet beaktats i konventionen eller i avtalen.

I 13 § finns bestämmelser om prövning av konkurrerande utlämningsframställningar från två eller flera stater avseende samma person.

4.1.2 Förfarandet

Det formella förfarandet vid utlämning regleras i 14–22 §§ utlämningslagen. Särskilda regler finns vid s.k. förenklad utlämning inom EU, se 28–40 §§ och avsnitt 4.1.3.

En framställning om utlämning skall enligt 14 § ges in till Justitiedepartementet.

Enligt 15 § skall regeringen omedelbart avslå en framställning om det är uppenbart att den inte bör bifallas. Om framställningen inte avslås direkt skall Riksåklagaren avge yttrande innan regeringen fattar beslut i anledning av framställningen. Om den person som begärs utlämnad inte har samtyckt till att utlämnas skall ärendet dessutom prövas av Högsta domstolen.

Om Högsta domstolen har funnit att det finns hinder mot utlämning enligt 1–10 §§, får regeringen enligt 20 § inte bifalla framställningen.

I 23 § regleras användandet av tvångsmedel i avvaktan på en utlämningsframställning från främmande stat, dvs. i de fall då det ännu inte finns någon formell utlämningsframställning.

Enligt 24 § får regeringen medge att den som har utlämnats ställs till ansvar i den främmande staten för annan, före utlämningen förövad gärning, än den för vilken utlämning skett eller att vidareutlämning får ske från den ansökande staten till en tredje stat.

Sedan framställning om utlämning har gjorts får åtal inte väckas för det uppgivna brottet, om inte utlämningsframställningen har avslagits (25 §).

Justitieministern kan enligt 26 § medge att den som av främmande stat har utlämnats till annan utomnordisk stat får föras genom Sverige, om han inte är svensk medborgare och det inte heller av andra skäl föreligger hinder mot transiteringen. Enligt andra stycket får en svensk medborgare i vissa fall transiteras till ett annat nordiskt land.

4.1.3 Förenklad utlämningsförfarande inom EU

Regler om ett förenklat utlämningsförfarande inom EU finns i 28–40 §§.

När någon som är eftersökt för utlämning till en medlemsstat i EU samtycker till att bli utlämnad kan utlämningsfrågan prövas i ett förenklat förfarande (28 §).

Förutsatt att eftersökningen från den andra staten innehåller vissa uppgifter behöver en formell utlämningsframställning inte göras (30 §).

Det är en uppgift för allmän åklagare på lokal nivå att utreda om förutsättningarna för utlämning är uppfyllda (31 §). I det avseendet gäller

de allmänna reglerna i utlämningslagen. Den eftersökta skall tillfrågas om han samtycker till utlämning (32 §). I samband med det skall han tillfrågas om han medger rätt för den ansökande staten att lagföra honom för brott som begåtts före utlämningen och som inte omfattas av eftersökningen och att vidareutlämna honom till annan medlemsstat i EU. Enligt samma paragraf skall en eventuell återkallelse av samtycket eller medgivandet som görs innan utlämningen verkställs beaktas.

Har samtycke lämnats skall åklagaren överlämna ärendet till Riksåklagaren, som kan besluta om utlämning om det är uppenbart att utlämning skall beviljas (33 §). I annat fall skall ärendet överlämnas till chefen för Justitiedepartementet för beslut. Beslut i fall då flera stater begärt utlämning av samma person eller beslut om avslag på den grunden att det finns hinder mot utlämning skall dock alltid fattas av regeringen.

Framställning om transport genom Sverige av någon som utlämnas enligt det förenklade förfarandet skall göras hos Justitiedepartementet (40 §).

4.2 Den nordiska utlämningslagen

Enligt 27 § utlämningslagen gäller inte den lagen i förhållande till de övriga nordiska länderna. Gentemot dessa gäller i stället den nordiska utlämningslagen. Den nordiska utlämningslagen är tillkommen i nära samarbete mellan de nordiska länderna, som alla har antagit en likartad lagstiftning (prop. 1959:72, 1LU 1959:22, rskr. 1959:207).

4.2.1 Villkoren för utlämning

I 1–8 §§ finns bestämmelser om villkoren för utlämning från Sverige till de övriga nordiska länderna.

För utlämning fordras enligt 1 § endast att gärningen är belagd med straff i den ansökande staten. Något generellt krav på dubbel straffbarhet finns inte.

En svensk medborgare kan enligt 2 § utlämnas om han vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den stat till vilken utlämning begärs eller den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i mer än fyra år, dvs. att det i straffskalan ingår fängelse i mer än fyra år.

I 3 § uppställs som huvudregel att utlämning inte får ske om endast böter kan ådömas för gärningen i den ansökande staten.

Utlämning för politiskt brott får enligt 4 § ske endast om gärningen motsvarar brott enligt svensk lag och den som begärs utlämnad inte är svensk medborgare.

Enligt 5 § får utlämning inte beviljas om det här i riket har meddelats dom eller åtalsunderlåtelse angående det eller de brott som ligger till grund för utlämningsframställningen. Enligt 6 § innebär en inledd förundersökning, ett åtal för annat allvarligt brott eller en förestående straffverkställighet att utlämning inte kan ske så länge hindret består.

I 7 § anges vissa villkor som skall uppställas för att utlämning skall kunna beviljas. Den som utlämnas får inte lagföras för ett brott begånget före utlämningen om han har dömts eller meddelats åtalsunderlåtelse här i landet för det brottet. Gäller det en svensk medborgare eller ett politiskt brott får lagföring för annat brott ske endast om regeringen lämnat särskilt medgivande till detta eller om den som har utlämnats har samtyckt till lagföringen eller frivilligt stannat kvar i landet efter den lagföring som utlämningen avsett eller, sedan han lämnat den ansökande staten, frivilligt återvänt dit. Vidareutlämning till en tredje stat enligt 8 § kräver i princip ett särskilt medgivande av regeringen.

4.2.2 Förfarandet

Det nordiska utlämningsförfarandet regleras i 9–16 §§.

Av 9 § följer att de berörda myndigheterna, till skillnad från vad som gäller enligt 1957 års utlämningslag, skall ta direkt kontakt med varandra istället för att ge in ansökan till Justitiedepartementet. Det innebär att en framställning om utlämning sänds till en åklagarmyndighet eller åklagarkammare på den ort där den eftersökte finns.

En lokal åklagare verkställer en utredning enligt reglerna om förundersökning i brottmål (10 §). Om den eftersökte samtycker till utlämning, kan den lokale åklagaren enligt 15 §, med vissa undantag, själv meddela beslut om utlämning. Om förutsättningar för beslut på lokal nivå inte är uppfyllda, skall ärendet överlämnas till Riksåklagaren. Riksåklagaren får besluta om utlämning om det är uppenbart att framställningen skall beviljas och den inte rör en svensk medborgare eller avser utlämning för politiskt brott. I dessa fall är beslutsrätten förbehållen regeringen. Regeringen har enligt 15 a § möjlighet att inhämta yttrande från Högsta domstolen.

Användningen av tvångsmedel regleras i 17 §.

Enligt 19 § får den som utlämnas från en nordisk stat till en annan transiteras genom Sverige utan särskilt tillstånd.

5 1996 års EU-konvention om utlämning

5.1 Bakgrund

I september 1993 enades EU:s ministerråd om en förklaring som drog upp riktlinjerna för att effektivisera utlämningsförfarandet mellan EU:s medlemsstater. En rådsarbetsgrupp fick till uppgift att utarbeta ett förslag till utlämningskonvention som skulle göra utlämningsförfarandet enklare och smidigare än den ordning som följer av 1957 års utlämningskonvention. I juni 1994 beslutade rådet att uppmärksamheten först skulle riktas mot förfarandet i de fall då de berörda personerna samtycker till att bli utlämnade. Konventionen om ett förenklat förfarande beträffande personer som lämnar sitt samtycke till utlämning antogs av rådet och undertecknades den 10 mars 1995. Arbetet med de återstående frågorna har sedan fortsatt och lett fram till konventionen om utlämning mellan

EU:s medlemsstater (1996 års utlämningskonvention). Konventionen undertecknades av samtliga medlemsstater den 27 september 1996. Den har ännu inte trätt i kraft. Konventionstexten finns intagen i *bilaga 2*.

1996 års utlämningskonvention skall också ses mot bakgrund av Schengensamarbetet, som har till syfte att med hänsyn till den fria rörligheten för personer inom EU utveckla det polisiära och rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna. Sverige har beslutat att ansluta sig till Schengensamarbetet genom att tillträda tillämpningskonventionen till Schengenavtalet (Schengenkonventionen; se prop. 1997/98:42, bet. 1997/98:JuU15, rskr. 1997/98:181). Schengenkonventionen innehåller bl.a. regler om utlämning (art. 59–66), se *bilaga 3*. Reglerna syftar till att komplettera och underlätta tillämpningen av 1957 års utlämningskonvention. På några punkter tangerar reglerna i Schengenkonventionen bestämmelserna i 1996 års utlämningskonvention. Dessa redovisas närmare i avsnitt 5.2 (vid artikel 9), 7.3.1 (under rubriken Straffverkställighet) och 7.3.4. I lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete finns bestämmelser om polissamarbete inom EU och som föranleds av Sveriges anslutning till Schengenkonventionen (prop. 1999/2000:64, bet. 1999/2000:JuU17, rskr. 1999/2000:215).

Den 1 oktober 2000 trädde ny lagstiftning i kraft för internationell rättslig hjälp i brottmål (prop. 1999/2000:61, bet. 1999/2000:JuU19, rskr. 1999/2000:216). Lagen syftar bl.a. till att anpassa svensk lagstiftning till Schengenkonventionens motsvarande regler. Schengenkonventionens regler om överförande av straffverkställighet utan den dömdes samtycke har förts in i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (prop. 1999/2000:45 bet. 1999/2000:JuU13 och JuU19, rskr. 1999/2000:172 och 216). Denna lagstiftning trädde i kraft den 30 september 2000 (SFS 2000:294).

5.2 Konventionens huvudsakliga innehåll och dess förhållande till svensk rätt

Konventionens huvudsyfte är enligt *artikel 1.1* att komplettera bestämmelserna i och att underlätta tillämpningen av 1957 års utlämningskonvention. Att konventionen är avsedd att vara en komplettering till 1957 års utlämningskonvention (och de två tilläggsprotokoll som hör till denna) innebär att bestämmelserna i den konventionen fortsätter att gälla i alla frågor som inte regleras i 1995 och 1996 års utlämningskonventioner.

Enligt *artikel 1.2* är 1996 års utlämningskonvention inte avsedd att påverka tillämpningen av mer förmånliga bestämmelser i bilaterala eller multilaterala avtal som är i kraft mellan medlemsstaterna. Konventionen påverkar inte heller mer förmånliga bestämmelser till följd av likartad lagstiftning som gäller mellan medlemsstaterna. Exempel på detta är den sannordiska lagstiftningen, som för svensk del kommit till uttryck i den nordiska utlämningslagen (se ovan under avsnitt 4.2).

Genom *artikel 2* sänks – i jämförelse med 1957 års utlämningskonvention – strafftröskeln för utlämningsbara brott till sex månaders frihetsstraff i den anmodade staten, medan den nuvarande gränsen på tolv

månader behålls i fråga om den ansökande statens lagstiftning. Artikeln behandlas i avsnitt 7.3.2.

I *artikel 3* görs undantag från kravet på dubbel straffbarhet när det gäller vissa grova fall av organiserad brottslighet och terrorism. Artikeln behandlas i avsnitt 7.3.5.

Enligt *artikel 4* får utlämning för straffverkställighet inte vägras på den grunden att den eftersökte, om han utlämnas, kommer att placeras på en annan plats än i kriminalvårdsanstalt. Det kan t.ex. gälla vid verkställighet av ett fängelsestraff genom intensivövervakning med elektronisk kontroll. Bestämmelsen är förenlig med den svenska lagstiftningen, som vid utlämning för lagföring knyter an till straffskalan för brottet och inte till påföljden i det särskilda fallet (se 4 § utlämningslagen). Även vid utlämning för straffverkställighet är den svenska lagstiftningen förenlig med konventionsbestämmelsen, eftersom denna endast omfattar frihetsberövande påföljd. Artikeln föranleder således inga lagstiftningsåtgärder.

I *artikel 5* slås som huvudregel fast att den anmodade staten inte får betrakta något brott som politiskt. Begränsningar är möjliga, bl.a. på det sättet att varje medlemsstat kan förklara att den nämnda huvudregeln skall gälla endast i fråga om gärningar som avses i Europakonventionen om bekämpande av terrorism (terrorismkonventionen). Artikeln behandlas i avsnitt 7.3.3.

Enligt *artikel 6* gäller beträffande s.k. fiskaliska brott – dvs. brott mot lagstiftning rörande skatter och avgifter samt tullar och valuta-transaktioner – att utlämning skall kunna ske om gärningen motsvarar ett brott av samma beskaffenhet enligt den anmodade statens lagstiftning, även om den anmodade statens lagstiftning inte föreskriver samma slag av skatter och avgifter eller inte har samma typ av bestämmelser på området. Motsvarande bestämmelse finns i andra tilläggsprotokollet till 1957 års utlämningskonvention. Tilläggsprotokollet har ratificerats av Sverige (prop. 1978/79:80, JuU 1978/79:18, rskr. 1978/79:157, SÖ 1979:13), men däremot inte av alla EU:s medlemsstater. Bestämmelserna fordrar därför inga ytterligare lagändringar.

Artikel 7 behandlar utlämning av egna medborgare. Huvudregeln är här att utlämning inte får vägras på den grunden att den som begärs utlämnad är medborgare i den anmodade staten. Varje medlemsstat har dock möjlighet att vägra utlämning eller att ställa upp särskilda villkor för att lämna ut egna medborgare. Artikeln behandlas i avsnitt 7.3.1.

Enligt *artikel 8* får utlämning inte vägras på den grunden att brottet eller påföljden preskriberats enligt den anmodade statens lagstiftning. Artikeln behandlas i avsnitt 7.3.4.

Artikel 9 innehåller en regel för de fall då amnesti har beviljats i den anmodade staten rörande det aktuella brottet. Bestämmelsen innebär att utlämning inte skall beviljas för brottet i fråga. Schengenkonventionen innehåller en liknande reglering. Enligt artikel 62.2 skall amnesti som utfärdas i den anmodade staten inte utgöra hinder mot utlämning, såvida inte brottet faller under den statens domsrätt. I andra tilläggsprotokollet till 1957 års utlämningskonvention finns en bestämmelse med samma innehåll. Vid ratificeringen av tilläggsprotokollet konstaterades att 10 § första stycket utlämningslagen innehåller ett förbud mot utlämning i de fall som bestämmelsen tar sikte på. Någon lagändring ansågs därför inte

nödvändig (prop. 1978/79:80 s. 14). Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning nu.

Artiklarna 10 och 11 innebär avsteg från det skydd som specialitetsprincipen ger, på så sätt att den som har utlämnats i vissa fall kan dömas för brott begångna före utlämningen utan att dessa legat till grund för utlämningsbeslutet och utan att den anmodade medlemsstaten i efterhand har lämnat sitt samtycke. Detta gäller när den påföljd som kan komma i fråga är av icke frihetsberövande art eller då den som har utlämnats själv avstår från att åberopa specialitetsprincipen. Enligt *artikel 12* skall vidareutlämning, dvs. utlämning från den ansökande staten till en tredje EU-stat, normalt inte kräva särskilt samtycke från den anmodade staten. Artiklarna 10–12 behandlas i avsnitt 7.3.6.

Artikel 13 föreskriver att varje medlemsstat skall utse en centralmyndighet för hanteringen av utlämningsärenden samt att utlämningsframställningar får göras med utnyttjande av telefax. Enligt *artikel 14* kan en stat medge att berörda myndigheter i respektive land kan kontakta varandra direkt för kompletterande upplysningar. Artiklarna behandlas i avsnitt 7.3.8.

Artikel 15 innehåller undantag från krav på bestyrkande av handlingars äkthet och andra formaliteter. Några sådana krav ställs inte upp i den svenska utlämningslagstiftningen. Artikeln kräver därför inte några lagändringar.

I *artikel 16* ges bestämmelser om dokumentation vid transitering. Dokumentationen motsvarar i stort vad en framställning om utlämning enligt det förenklade utlämningsförfarandet mellan EU:s medlemsstater skall innehålla (se 29 § utlämningslagen). Någon reglering av krav på dokumentationen vid framställningar om transitering har hittills inte ansetts motiverad (se prop. 1996/97:88 s. 27). Något skäl för en annan ståndpunkt finns för närvarande inte.

Artikel 17 behandlar frågan om reservationer. Enligt artiklarna 3 (undantag från kravet på dubbel straffbarhet), 5 (politiska brott), 6 (fiskaliska brott) och 7 (utlämning av egna medborgare) finns möjligheter att reservera sig eller uppställa villkor för dessa bestämmelser tillämpning. Några andra reservationsmöjligheter finns inte. Svenska förklaringar och reservationer till konventionen redovisas i avsnitt 8.

Avslutningsvis gör *artikel 18* det möjligt för de medlemsstater som kommer överens om detta att tillämpa konventionens bestämmelser innan konventionen formellt har trätt i kraft, dvs. innan samtliga femton medlemsstater har ratificerat den. Ikraftträdandefrågan behandlas i avsnitt 7.3.10.

Sammanfattningsvis innebär 1996 års utlämningskonvention vidgade möjligheter i förhållande till 1957 års utlämningskonvention vad gäller att få medborgare i den anmodade staten utlämnade. Möjligheterna att vägra utlämning på grund av preskription eller med hänsyn till att gärningen i fråga kan anses vara politisk eller politiskt betingad begränsas. Konventionen innehåller också undantag från specialitetsprincipen och kravet på samtycke vid utlämning till en tredje stat samt, i vissa fall, från kravet på dubbel straffbarhet. Utlämning skall också i viss utsträckning kunna ske för brott som enligt 1957 års utlämnings-

6 Avtalet med Kanada om utlämning

Sverige har med Kanada förhandlat fram ett bilateralt utlämningsavtal, se *bilaga 3*. Avtalet undertecknades den 15 februari 2000 och ersätter tidigare utlämningsavtal mellan länderna (SÖ 1976:30, SÖ 1980:21). En målsättning med det nya avtalet, som bl.a. innebär att utlämning kan ske för ett större antal brott än tidigare, är att förenkla utlämningsförfarandet.

De 22 artiklarna i avtalet följer i huvudsak det tidigare avtalet.

Artikel 1 anger ett åtagande för avtalsparterna att utlämna enligt avtalet för lagföring och för straffverkställighet. Det bör noteras att avtalet för Sveriges del inte utesluter utlämning för brott som faller utanför dess tillämpningsområde.

Av artikel 2.1 följer en skyldighet att utlämna för brott som är belagt med frihetsstraff i minst två år. Vid utlämning för straffverkställighet skall enligt artikel 2.3 minst sex månaders frihetsstraff återstå att verkställa. Enligt artikel 2.5 kan utlämning ske för fiskala brott. Utgångspunkten är att förutsättningarna i artikel 2.1 – och i förekommande fall dessutom artikel 2.3 – är uppfyllda. Samma förutsättningar gäller enligt artikel 2.9 för att s.k. accessorisk utlämning (se 4 § andra stycket utlämningslagen) skall kunna beviljas. Utlämning skall vidare enligt artikel 2.6 beviljas för brott som har begåtts utanför den ansökande statens territorium, förutsatt att den anmodade staten under motsvarande förhållanden hade haft jurisdiktion för brottet eller om den som begärs utlämnad är medborgare i den ansökande staten. Av bestämmelsen i artikel 2.7 följer att ett brott är utlämningsbart om gärningen vid brottstillfället var kriminaliserad i den ansökande staten och om kriminalisering vid tiden för utlämningsframställningen dessutom förelåg i den anmodade staten. Artikel 2.8 avser det fallet att utlämning begärs för verkställighet av en dom på både fängelse och böter, vilket enligt den svenska utlämningslagstiftningen är möjligt. Bestämmelsen är dock fakultativ. Det svenska påföljdssystemet innebär att kombinationen fängelse och böter mycket sällan utdöms, varför Sverige inte kommer att kunna utnyttja möjligheten att begära utlämning med stöd av bestämmelsen. Även i övrigt står artikeln i överensstämmelse med den svenska utlämningslagen.

Artikel 3 anger obligatoriska utlämningshinder. Dessa motsvarar i huvudsak vad som utgör hinder för utlämning enligt 5–7 och 10 §§ utlämninglagen.

Enligt *artikel 4*, som anger diskretionära utlämningshinder, får utlämning vägras bl.a. om den anmodade staten med stöd av egen jurisdiktion kommer att lagföra brottet. Bestämmelsen kräver inte någon ändring av utlämningslagen.

Utlämning får enligt *artikel 5* vägras om den som begärs utlämnad är medborgare i den anmodade staten. Frågan om utlämning av svenska medborgare behandlas i avsnitt 7.3.1.

Enligt *artikel 6* skall utlämningsframställningar ske på diplomatisk väg. Genom en ändring i 14 § utlämningslagen (prop. 1999/2000:61, bet. 1999/2000:JuU19, rskr. 1999/2000:216)) har Sverige avskaffat kravet på att utlämningsframställningar skall göras på diplomatisk väg. För svensk del kommer utlämningsframställningar från Kanada att godtas även om de inte görs på diplomatisk väg. Avtalet bör dock i denna del kompletteras med en s.k. notväxling, där Sverige och Kanada förklarar att utlämningsframställningar och efterföljande skriftväxling kan ske mellan staternas justitiedepartement. Frågor om kommunikationsvägar m.m. behandlas i avsnitt 7.3.8.

Artikel 7 anger den utredning som den ansökande staten skall bifoga en utlämningsframställning. Bestämmelsen, som är den mest betydande förändringen i förhållande till det tidigare avtalet, innebär bl.a. att ett häktningsbeslut från en domstol i den ansökande staten skall godtas som tillräcklig utredning och grund för utlämningsframställningen om det åtföljs av en sammanställning där åklagaren anger sin bevisning i målet samt att bevisningen upptagits i enlighet med den ansökande statens lagstiftning. I ett utlämningsärende där utlämning begärs från Sverige innebär bestämmelsen att 9 § tredje stycket utlämningslagen kan tillämpas. En motsvarande bestämmelse finns i artikel XI i tilläggskonventionen till utlämningskonventionen med Amerikas Förenta Stater (se SÖ 1984:34).

Enligt *artikel 8* krävs inte legalisering eller bestyrkande av handlingar som ligger till grund för en utlämningsframställning. Bestämmelsen överensstämmer med svensk rätt.

Artikel 9 föreskriver att alla handlingar som överlämnas i enlighet med avtalet skall vara översatta till den anmodade statens officiella språk. Vid framställning om utlämning från Kanada skall framställningen således vara översatt till engelska eller franska. Enligt *artikel 10* får den anmodade staten begära kompletterande dokumentation om det bedöms vara nödvändigt. Bestämmelsen överensstämmer med svensk rätt.

I den utsträckning den anmodade statens lagstiftning medger det kan enligt *artikel 11* utlämning beviljas trots att förutsättningarna i artikel 7 inte är uppfyllda. Förutsättningen för bestämmelsens tillämplighet är att den som begärs utlämnad samtycker till det. Bestämmelsen innebär inte att kravet efterges på utredning enligt 14 § andra stycket utlämningslagen. Även om den som begärs utlämnad samtycker till det, måste det vara möjligt att av utredningen bedöma om det finns något hinder mot utlämning. Om den som begärs utlämnad samtycker till utlämning innebär bestämmelsen emellertid att en kanadensisk dom eller häktningsbeslut skall godtas, om det inte framgår att domslutet eller häktningsbeslutet är uppenbart oriktigt (jfr 9 § tredje stycket utlämningslagen). Bestämmelsen kräver inte någon ändring av utlämningslagen.

Artikel 12 innehåller bestämmelser om provisoriskt anhållande och motsvarar i allt väsentligt samma bestämmelse i 1976 års avtal. Artikel 12.5 och 12.6 är nya och innebär att ett beslut om anhållande kan förlängas eller ändras – inom ramen för utlämningslagens bestämmelser – till ett annat tvångsmedelsbeslut. Bestämmelsen kräver inte någon ändring av utlämningslagen.

Artikel 13 innehåller bestämmelser om konkurrerande framställningar, *artikel 14* behandlar frågor om överlämnande och *artikel 15* frågor om uppskjutet överlämnande. I sistnämnda artikel har tillkommit en bestämmelse som möjliggör tillfällig utlämning (jfr 11 § andra stycket utlämningslagen). Inte heller dessa bestämmelser kräver någon ändring av utlämningslagen.

Artikel 16 motsvarar artikel 21 i 1957 års utlämningskonvention och innehåller bestämmelser om överlämnande av beslagtagna egendom. Bestämmelsen innebär inte någon saklig förändring i förhållande till 1976 års avtal (jfr prop. 1958:139 s 15). Frågor om beslag och överlämnande av egendom kan även prövas enligt lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Enligt *artikel 17* får den som har utlämnats inte åtalas, straffas eller häktas för brott som han har begått före utlämningen förutom i vissa angivna fall, bl.a. om den som har utlämnats samtycker till en sådan åtgärd inför de rättsliga myndigheterna i den stat dit han eller hon har utlämnats. Artikeln omfattas av bestämmelsen i den föreslagna 12 a § och kräver därför inte någon lagändring.

Artikel 18 reglerar vidareutlämning till tredje stat. Bestämmelsen överensstämmer med svensk rätt.

Transiteringsbestämmelsen i *artikel 19* innebär en förenkling i förhållande till 1976 års avtal, bl.a. genom att en framställningen endast behöver innehålla de upplysningar som krävs för ett provisoriskt anhållande enligt artikel 12, men kräver inte någon lagändring.

Artikel 20 behandlar frågor om kostnader i utlämningsärenden. Bestämmelsen innebär inte någon ändring i sak och kräver inte någon lagändring.

Enligt *artikel 21* handhas svenska utlämningsframställningar inför kanadensiska domstolar av Kanadas justitieminister. Kanadensiska utlämningsframställningar handläggs enligt utlämningslagen, med beaktande av avtalet.

1976 års utlämningsavtal med Kanada upphör enligt *artikel 22* att gälla när det nya avtalet har ratificerats.

Sammanfattningsvis bedöms utlämningsavtalet med Kanada inte kräva någon annan lagändring än den som föranleds av artikel 17 – dvs. möjligheten för den som har utlämnats att genom sitt samtycke avstå från specialitetsprincipens skydd. Den frågan behandlas i avsnitt 7.3.6.

7 Överväganden

7.1 Sveriges tillträde till 1996 års EU-konvention om utlämning

Regeringens förslag: Sverige skall ratificera 1996 års utlämningskonvention.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Rikspolisstyrelsen* har framhållit betydelsen av att rättssystemen i de stater som i framtiden beviljas medlemskap i EU uppfyller högt ställda krav. Detta är, enligt styrelsen, en förutsättning för ett fortsatt förtroendefullt samarbete i brottsbekämpande syfte mellan medlemsstaterna.

Skälen för regeringens förslag: En förutsättning för att med framgång kunna bekämpa grov kriminalitet är att metoder för lagföring och straffverkställighet är effektiva. Med ökad internationell rörlighet krävs för detta ändamål ett långtgående gränsöverskridande samarbete.

Villkoren för brottslig verksamhet i Europa har förändrats avsevärt efter tillkomsten av 1957 års utlämningskonvention. Det har blivit särskilt tydligt under de senaste åren. Det europeiska samarbetet med minskad gränskontroll och ökad rörlighet mellan länderna har inneburit nya möjligheter också för den internationella brottsligheten. Det är av yttersta vikt att den här typen av allvarlig brottslighet kan bekämpas och att det sker på ett effektivt sätt. Detta förutsätter en kontinuerlig omprövning och förnyelse av den reglering som gäller för internationellt straffrättsligt samarbete.

I den förklaring som 1993 antogs av EU:s ministerråd, och som legat till grund för arbetet med 1996 års utlämningskonvention, konstateras att utlämningsinstitutet spelar en avgörande roll när det gäller medlemsstaternas möjligheter att utöva sin behörighet på straffrättens område. Det betonas också att det finns betydande likheter mellan de olika medlemsstaternas kriminalpolitik och att det framför allt finns ett ömsesidigt förtroende för att de nationella rättssystemen fungerar på ett korrekt och rättssäkert sätt. Detta har gjort det möjligt att, i syfte att underlätta och effektivisera utlämning mellan medlemsstaterna, lägga fram nya och mindre restriktiva bestämmelser bl.a. när det gäller kravet på dubbel straffbarhet, politiska brott och utlämning av egna medborgare.

För svensk del finns en lång tradition av samarbete på utlämningsrättens område inom Norden, där reglerna för utlämning är mer liberala än i utomnordiska förhållanden. Erfarenheterna av detta samarbete är goda. Den nordiska modellen har också varit av intresse som förebild vid utarbetandet av konventionen. Det finns nu enligt regeringens uppfattning starka skäl att vidareutveckla det europeiska samarbetet i utlämningsfrågor i den riktning som gäller mellan de nordiska länderna.

En framtida utvidgning av EU kommer att tillföra den internationella brottsbekämpningen nya möjligheter. En grundläggande förutsättning är dock att medlemsstaternas förtroende för varandras rättssystem kvarstår även efter en utvidgning. Det är därför av största vikt att rättssystemen i kandidatländerna granskas ingående och att varje ny medlemsstat delar de nuvarande unionsstaternas grundläggande värderingar i frågor som gäller t.ex. rättssäkerhet och mänskliga rättigheter. I den pågående bedömningen av kandidatländerna tillmäts dessa frågor en mycket stor betydelse. Ett väl fungerande rättssystem och förmåga att delta i internationell brottsbekämpning är absoluta förutsättningar för EU:s primära funktioner och därmed också för att kunna delta som medlem i EU.

När det gäller utlämning av svenska medborgare kommer det alltid att i det enskilda fallet vara möjligt att avslå en framställning med hänvisning till det svenska medborgarskapet. Detta är i överensstämmelse med 1996 års utlämningskonvention och kommer att framgå av den svenska reservationen till artikel 7 (se avsnitt 8). Följaktligen kommer det aldrig, med den föreslagna reservationen, att finnas någon skyldighet att lämna ut en svensk medborgare. De övriga reservationsmöjligheter som finns i konventionen kommer att utnyttjas så att Sverige – också efter en utvidgning av EU – kan upprätthålla god rättssäkerhet för den som utlämnas till en annan stat. De möjligheter som finns i utlämningslagen att vägra utlämning t.ex. av humanitära skäl (se 7 och 8 §§) gäller oavsett nationaliteten hos den som begärs utlämnad. Detta bidrar också till en fortsatt god rättssäkerhet. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att Sverige tillträder 1996 års utlämningskonvention.

7.2 Ratificering av avtalet med Kanada om utlämning

Regeringens förslag: Sverige skall ratificera avtalet om utlämning mellan Sveriges regering och Kanadas regering.

Promemorian innehåller inget sådant förslag.

Skälen för regeringens förslag: Sverige har av tradition inte krävt avtal för att medge utlämning. En del stater – däribland Kanada – kräver emellertid att det finns ett formligt avtal för att kunna utlämna. Det nuvarande utlämningsavtalet mellan Sverige och Kanada (SÖ 1976:30, SÖ 1980:21) har varit förenat med vissa tillämpningsproblem, främst på grund av det höga beviskravet den kanadensiska utlämningslagstiftningen tidigare uppställde för att utlämning skulle kunna medges. Nu har den kanadensiska utlämningslagen ändrats, vilket medger ett enklare utlämningsförfarande än tidigare. Sverige har liksom tidigare intresse av att utlämning till och från Kanada kan komma till stånd i syfte att förhindra och bekämpa brott. En förutsättning för det är att Sverige och Kanada ingår ett nytt utlämningsavtal. Regeringen föreslår därför att Sverige ratificerar avtalet med Kanadas regering.

7.3 Ändringar i förhållande till utlämningslagen

7.3.1 Utlämning av svenska medborgare

Regeringens förslag: En svensk medborgare skall under vissa förutsättningar kunna utlämnas till en medlemsstat i EU.

Utlämning för lagföring förutsätter att det rör sig om ett särskilt grovt brott eller att den som begärs utlämnad vid tidpunkten för brottet stadigvarande hade vistats i den ansökande staten i minst två år. Huvudregeln skall vara att den som utlämnas för lagföring återförs till Sverige efter avslutad rättegång, för att här verkställa ett eventuellt frihetsstraff.

Utlämning skall även kunna beviljas för straffverkställighet, under förutsättning av samtycke från den som begärs utlämnad eller att han eller hon vid tidpunkten för brottet stadigvarande hade vistats i den ansökande staten i minst två år.

Det s.k. förenklade utlämningsförfarandet, som kräver samtycke av den som begärs utlämnad, skall kunna tillämpas även vid utlämning av svenska medborgare.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorian föreslog dock att s.k. förenklat utlämningsförfarande inte skall kunna tillämpas vid utlämning av svenska medborgare.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Göteborgs tingsrätt*, *Malmö tingsrätt*, *Ekobrottsmyndigheten* samt *Ekobrottsmyndigheten, Södra avdelningen*, har ansett att lagtexten bör förtydligas, så att det klart framgår från vilken tidpunkt tvåårsgränsen skall räknas. Enligt *Ekobrottsmyndigheten, Östra avdelningen*, bör en svensk medborgare kunna utlämnas redan efter ett års stadigvarande vistelse i en annan EU-stat. *Åklagarkammaren i Nyköping* har ansett att Sverige bör förbehålla sig fri prövningsrätt i utlämningsfrågor som rör nordiska medborgare. *Juridiska Fakultetsnämnden vid Uppsala Universitet* har däremot ifrågasatt om det finns rättsligt stöd för att särbehandla medborgare i de andra nordiska länderna. *Malmö tingsrätt* och *Överåklagaren i Västerås* har ansett att det förenklade utlämningsförfarandet bör kunna tillämpas även på en svensk medborgare.

Skälen för regeringens förslag

Bakgrund och nuvarande reglering

Utlämningslagen tillåter inte utlämning av svenska medborgare. Den nordiska utlämningslagen tillåter sådan utlämning under förutsättning att den som utlämnas vid tiden för brottet stadigvarande vistats i den ansökande staten i minst två år eller att det gäller ett grovt brott. I avsnitt 4.2.1 redogörs för de ytterligare förutsättningar och villkor som gäller för utlämning av en svensk medborgare inom Norden. Enligt lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt (tribunallagen) är det möjligt att utlämna en svensk medborgare för lagföring inför tribunalen (se prop. 1993/94:142 s. 29f.).

Enligt artikel 7.1 i 1996 års utlämningskonvention är huvudregeln att utlämning till en annan medlemsstat i EU inte får vägras på den grunden att den eftersökte är medborgare i den anmodade staten. Artikel 7.2 ger varje medlemsstat en möjlighet att i samband med ratificering av konventionen förklara att den inte avser att utlämna egna medborgare eller att den kommer att göra det endast under vissa förutsättningar. En sådan reservation gäller i fem år och måste sedan förnyas.

Storbritannien, Irland och Nederländerna är länder som sedan tidigare utlämnar egna medborgare. Spanien, Danmark, Portugal, Tyskland,

Finland, Grekland och Nederländerna är de stater som hittills ratificerat 1996 års utlämningskonvention. Danmark har därvid förklarat att man, åtminstone tills vidare, inte kommer att bevilja utlämning av egna medborgare. Tyskland har nyligen ändrat sin konstitution för att möjliggöra utlämning av egna medborgare, men har ännu inte ändrat sin utlämningslagstiftning så att utlämning av egna medborgare kan ske. Inte heller Grekland kommer att utlämna egna medborgare. Spanien, Portugal, Finland och Nederländerna kommer däremot att utlämna egna medborgare under olika förutsättningar. Enligt de finska bestämmelserna krävs för utlämning av finska medborgare bl.a. att det gäller ett grovt brott och att straffverkställigheten, om den som har utlämnats samtycker till det, skall ske i Finland.

De nordiska länderna har i förklaringar till 1957 års utlämningskonvention angett bl.a. att icke-nordiska medborgare bosatta i något av de nordiska länderna i konventionens mening jämställs med egna medborgare. I samband med undertecknandet av 1996 års utlämningskonvention har de nordiska EU-länderna förklarat att de inte kommer att åberopa dessa förklaringar som grund för att vägra utlämning av medborgare från icke-nordiska stater. Däremot finns inte något gemensamt ställningstagande i frågan om utlämning av egna medborgare. Danmark och Finland har valt olika lösningar och i samband med ratificeringen av konventionen måste Sverige ta ställning till om utlämning av svenska medborgare skall tillåtas och om det i så fall skall uppställas några villkor för detta. En annan fråga är hur medborgare i övriga nordiska länder – som också omfattas av Sveriges förklaring till 1957 års utlämningskonvention – skall behandlas.

Skall utlämning av svenska medborgare tillåtas ?

Den betydande rättslikheten mellan de nordiska länderna och den ömsesidigt starka tilltron till varandras rättssystem, har bidragit till att man mellan länderna har ansett sig kunna utlämna egna medborgare. Även om rättslikheten inom EU inte är lika framträdande som inom Norden, finns det en grundläggande ömsesidig tilltro till rättsordningarna i andra unionsstater. Det bör också noteras att EU:s medlemsstater sedan lång tid har samarbetat inom Europarådets ram. Som resultat av det samarbetet har en rad olika straffrättsliga konventioner utarbetats. Det gäller, förutom 1957 års utlämningskonvention, bl.a. 1959 års konvention om inbördes rättshjälp i brottmål (rättshjälpskonventionen, SÖ 1968:15), 1983 års konvention om överförande av dömda personer (överförandekonventionen, SÖ 1985:1) och 1990 års konvention om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott (förverkandekonventionen, SÖ 1996:19). Detta långvariga samarbete har inneburit att de olika staternas rättssystem närmat sig varandra.

Det bör också framhållas att de stater som i dag är medlemmar i EU har varit med om att utarbeta och sedan länge är anslutna till konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna av den 4 november 1950 (Europakonventionen, SÖ 1952:35). Samtliga medlemsstater är alltså skyldiga att iaktta de minimikrav som ställs på en rättvis rättegång enligt artikel 6 i denna konvention. Till dessa

krav hör även bl.a. den åtalades rätt att på ett språk som han förstår, i detalj bli underrättad om innebörden av och orsaken till anklagelsen mot honom, rätt till tillräcklig tid att förbereda sitt försvar, rätt till rättegångsbiträde, rätt att förhöra vittnen samt rätt till bistånd av tolk utan kostnad.

Den minskade gränskontrollen i förening med en ökad rörlighet över gränserna inom Europa är faktorer som underlättar för den internationella brottsligheten att breda ut sig. Sannolikt är det många gånger en slump i vilket land en misstänkt person grips. Rättegångar med personer från olika länder inblandade kan också förväntas bli vanligare.

En annan följd av den ökade internationella rörligheten är att begreppen medborgarskap och hemvist inte längre är lika naturligt förknippade med varandra. Att vara medborgare i en stat och ha hemvist i en annan är idag inte något ovanligt.

Mot den nu tecknade bakgrunden ter det sig inte rimligt att en svensk medborgare som bott en längre tid i en annan EU-stat och där gjort sig skyldig till brott skall kunna undvika lagföring i den staten genom att resa till Sverige. Rättigheten inom EU att bo och arbeta i ett land där man inte är medborgare bör också innebära en skyldighet att i vissa fall underkasta sig det andra landets regler och jurisdiktion. Det finns visserligen möjligheter enligt 2 kap. 2 § brottsbalken att i Sverige lagföra svenska medborgare för brott begångna utomlands. De svårigheter som uppstår, framför allt i bevishänseende, gör dock att detta alternativ ibland har ett begränsat praktiskt värde. Det gäller t.ex. vid brottslighet med flera medverkande. Särskilda problem vid lagföring i Sverige kan också uppstå vid s.k. territoriellt begränsade brott. För en effektiv brottsbekämpning på det internationella planet är det av yttersta vikt att lagföring kan ske där brottet har begåtts och bevisningen finns tillgänglig.

Enligt regeringens uppfattning talar starka skäl för att även gentemot EU:s medlemsstater tillämpa ett system för utlämning av ungefär samma slag som gäller i nordiska förhållanden och att det därmed också bör vara möjligt att utlämna svenska medborgare till en EU-stat. I likhet med det nordiska systemet bör dock – åtminstone inledningsvis – vissa restriktioner gälla. Det svenska ställningstagandet när det gäller utlämning av svenska medborgare bör vara sådant att regeringen ges utrymme för en fri prövningsrätt. Om det i ett särskilt fall anses lämpligare bör lagföring kunna äga rum i Sverige istället för att personen utlämnas. Den reglering som föreslås i det följande anger närmast under vilka förutsättningar utlämning av en svensk medborgare överhuvudtaget skall kunna komma ifråga.

Vad som anförts som skäl för att tillåta utlämning av svenska medborgare till andra EU-stater – dvs. ökad brottslighet till följd av ökad rörlighet av personer och minskad gränskontroll – gör sig inte lika starkt gällande i förhållande till Kanada som till EU-medlemsstater. Utlämning av egna medborgare är inte något som förutsätts enligt det avtalet. Sverige bör därför inte heller i fortsättningen utlämna svenska medborgare till Kanada.

Som har framgått av det föregående, bör syftet med att medge utlämning av svenska medborgare vara att åstadkomma en ordning som förhindrar att en svensk medborgare undandrar sig lagföring eller straff genom att bege sig till Sverige. Samtidigt måste detta intresse vägas mot svenska statens anspråk på suveränitet när det gäller utövande av myndighet över svenska medborgare som befinner sig i Sverige och även mot de anspråk på skydd som svenska medborgare bör kunna ställa.

En grundläggande förutsättning för att utlämning för lagföring skall kunna beviljas bör vara att en rättegång i Sverige skulle innebära sämre förutsättningar för att saken får en riktig utgång med hänsyn till det processuella läget eller att det inte finns möjlighet att genomföra rättegången i Sverige.

Vikten av att lagföring äger rum där de processuella och praktiska förutsättningarna för detta är de bästa är naturligtvis särskilt stor när det gäller grova brott. I situationer där den eftersökte inte har en längre tids anknytning till den ansökande staten bör det därför ställas upp ett krav på att gärningen skall vara av en viss svårhetsgrad för att utlämning skall beviljas.

Om den eftersökte under en längre tid varit bosatt i den ansökande staten finns normalt en sådan anknytning till den staten att en utlämning bör kunna beviljas även om brottet är av mindre allvarlig karaktär. I dessa fall bör kraven på brottets svårhetsgrad inte sättas högre än vad som allmänt skall gälla vid utlämning inom EU. (Som framgår av avsnitt 7.3.2 föreslås att den gränsen såvitt gäller den svenska lagstiftningen skall vara fängelse i sex månader). Om det i ett enskilt fall framstår som stötande att utlämning beviljas trots att den eftersökte varit bosatt i den ansökande staten under en längre tid, kan utlämning vägras med hänvisning till regeringens fria prövningsrätt i ärenden som gäller utlämning av svenska medborgare.

Möjligheten att utlämna svenska medborgare till en annan medlemsstat för lagföring bör därför – liksom inom Norden – förutsätta att det gäller ett särskilt allvarligt brott eller att det rör sig om en person som varaktigt har vistats i den andra staten. Ekobrottsmyndigheten, Östra avdelningen, har förespråkade en ettårsgräns snarare än promemorians förslag om minst två års vistelse i den andra staten. Ekobrottsmyndigheten har påpekat att en person som under ett års tid förväntas vara bosatt utanför Sverige erhåller skattebefrielse och förmodas i stället betala skatt i vistelselandet. Det är inte helt ovanligt att svenska medborgare försöker undvika beskattning i såväl Sverige som i den andra staten. För att underlätta lagföring av svenska medborgare som på detta vis begår skattebrott utomlands borde, enligt myndigheten, villkoret i lagförslaget liksom det villkor som redan uppställs i nordiska utlämningslagen på minst två års stadigvarande vistelse, istället ändras till ett krav på ett års vistelse.

Genom en tvåårsregel omfattas i huvudsak personer som valt att med någon varaktighet bosätta sig i den andra staten. Även om en ettårsregel säkert skulle tjäna de syften som Ekobrottsmyndigheten har framhållit, kan det också antas att en sådan regel skulle medföra att utlämning blev möjligt av t.ex. studenter, au pairs och andra personer som typiskt sett

vistas utomlands under en begränsad tid. Det framstår i nuläget inte som önskvärt att utsträcka möjligheten till utlämning av svenska medborgare så långt. Utlämning av en svensk medborgare bör därför enligt regeringens uppfattning kunna ske om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i mer än fyra år eller om den eftersökte vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande har vistats i den ansökande staten.

Har gärningen i sin helhet begåtts i Sverige bör utlämning få beviljas endast om den innefattar medverkan till ett brott som begåtts utom riket eller om utlämning beviljas även för en gärning som begåtts utom riket. Ett sådant villkor uppställs även i den nordiska utlämningslagen (se prop. 1959:72 s.33).

Straffverkställighet

En särskild fråga är var det straff som ådöms den som har utlämnats skall verkställas. Den frågan hänger också samman med huruvida utlämning endast för straffverkställighet skall vara möjlig.

I Finland ställs som villkor för utlämning av finska medborgare att den som har utlämnats efter domen skall återföras till Finland för att verkställa ett eventuellt frihetsstraff där. Utlämning av finska medborgare får äga rum endast för lagföring och inte för straffverkställighet.

Frågan är om det finns anledning att vara lika restriktiv vid utlämning av svenska medborgare.

Enligt en vedertagen uppfattning bör straffverkställighet ske i den stat till vilken den dömda har störst faktisk anknytning, t.ex. där hans anhöriga finns och där hans återanpassning till samhället bäst sker.

Vad gäller frågan om straffverkställighet i det fall utlämning beviljas för lagföring kan följande sägas.

Om det gäller en svensk medborgare som bor i en annan stat finns knappast något bärande skäl som talar för att straffverkställigheten alltid bör ske i Sverige. Den som vid tiden för gärningen varaktigt vistats i den andra staten sedan minst två år bör således kunna lämnas ut utan att ett villkor om återförande ställs upp. Det bör dock inte finnas något hinder mot att man i det enskilda fallet ställer upp ett sådant villkor om det finns tillräckligt starka skäl för det.

Det bör noteras att det finns en möjlighet enligt överförandekonventionen att, om den dömda samtycker till det och det i övrigt är lämpligt, verkställighet av ett fängelsestraff som dömts ut i en stat förs över till den stat där den dömda är medborgare. Konventionen har ratificerats av samtliga EU:s medlemsstater. Numera finns ett tilläggsprotokoll till överförandekonventionen, enligt vilket krav på samtycke från den dömda i vissa situationer inte uppställs. Överförande enligt den konventionen kan dock endast ske om både den stat som dömt personen och den stat där verkställigheten av straffet kan ske har samtyckt till ett överförande. Det kan därför finnas anledning att i ett enskilt fall ställa som villkor att verkställigheten av straffet skall ske i Sverige.

När det gäller svenska medborgare som inte har en sådan anknytning till den andra staten bör, i likhet med den finska modellen, uppställas krav på att den som har utlämnats efter lagföring återförs till Sverige för

att verkställa en eventuell frihetsberövande påföljd här. En förutsättning bör självfallet vara att vederbörande själv föredrar att verkställa straffet här. Ett sådant villkor kan sägas ligga i linje med överförandekonventionen och de svenska reglerna om överförande av dömda personer. Villkoret om straffverkställighet i Sverige bör endast gälla frihetsstraff. Det kan inte anses befogat och är knappast heller möjligt att uppställa motsvarande villkor vid icke frihetsberövande påföljder. Inte bara fängelse utan även andra typer av frihetsstraff som kan utdömas i andra länder bör dock omfattas.

Under utredningen bör alltså klarläggas om den eftersökte vill verkställa ett eventuellt frihetsstraff i Sverige. Om den eftersökte avstår från straffverkställighet i Sverige medger överförandekonventionen, som tidigare har nämnts, att straffverkställigheten likväl kan överföras hit, om förhållandena ändras.

För det fall att utlämningen förenas med villkor att straffet skall verkställas i Sverige bör verkställigheten här ske enligt 25 g § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (internationella verkställighetslagen). Detta möjliggör omvandling av den utdömda påföljden i vissa speciella fall, t.ex. om den utdömda påföljden innebär någon form av tvångsvård. Enligt 25 § internationella verkställighetslagen skall den dömde tillgodoräknas frihetsberövande som skett i den andra staten med anledning av det aktuella brottet i den mån så kan ske och följer av en överenskommelse med den andra staten. När det gäller en svensk medborgare som utlämnats för lagföring och sedan återförs till Sverige för verkställighet av straffet bör sådan avräkning alltid ske.

När det sedan gäller utlämning endast för straffverkställighet, kan det diskuteras om utlämning av svenska medborgare över huvud taget skall kunna komma i fråga. Det primära syftet med att tillåta utlämning för lagföring är ju att en rättegång skall kunna komma till stånd där förutsättningarna för detta är bäst. När rättegången väl ägt rum väger skälen för utlämning inte lika tungt, särskilt med hänsyn till möjligheterna att överföra straffverkställigheten till Sverige. Enligt 25 a § internationella verkställighetslagen kan straffverkställighet föras över till Sverige utan den dömdes samtycke, om denne försökt undandra sig straffet genom att fly hit.

Det kommer dock förmodligen att finnas fall där någon möjlighet att överföra straffverkställigheten hit inte finns och där anknytningen till den andra staten är sådan att möjligheterna till återanpassning är större om verkställigheten sker i den staten. Enligt regeringens uppfattning bör därför en möjlighet öppnas för utlämning för straffverkställighet, om den dömde sedan minst två år räknat från tiden för brottet stadigvarande vistats i den ansökande staten eller om denne samtycker till det.

Övriga villkor för utlämning

Artikel 7.2 i 1996 års utlämningskonvention medger att en medlemsstat i samband med att den tillträder konventionen förklarar att egna medborgare inte kommer att utlämnas eller att utlämning av egna medborgare kommer att tillåtas endast under vissa angivna förutsättningar. Enligt

artikel 7.3 gäller en sådan förklaring i fem år; därefter måste förklaringen förnyas eller förändras. Det är inte möjligt att skärpa de villkor som ursprungligen ställts – villkoren kan bara mildras eller återtå. Detta innebär att det är särskilt angeläget för Sverige att redan från början överväga vilka möjligheter till reservationer som bör utnyttjas. Möjligheten till utlämning av svenska medborgare utanför de nordiska länderna innebär en principiell nyhet, vars omfattning och konsekvenser är svåra att nu överblicka. Det framstår mot bakgrund av det som motiverat att – tills vidare – alltjämt betrakta preskription och politiska brott som utlämningshinder för svenska medborgare. Det skall inte heller vara möjligt för en svensk medborgare att avstå från specialitetsprincipens skydd eller från skyddet mot vidareutlämning. De svenska reservationerna till konventionen redovisas i avsnitt 8. Reservationerna bör noga följas upp och omvärderas så snart anledning till det ges.

Det förenklade utlämningsförfarandet

En annan särskild fråga gäller tillämpningen av 1995 års utlämningskonvention om ett förenklat utlämningsförfarande. Enligt denna kan utlämning beslutas av Riksåklagaren i ett förenklat förfarande om den eftersökte samtycker till utlämning. Fråga uppkommer om detta förfarande bör kunna tillämpas vid utlämning av svenska medborgare.

Enligt Malmö tingsrätt och Överåklagaren i Västerås bör, i motsats till vad som föreslås i promemorian, det förenklade förfarandet kunna tillämpas även på svenska medborgare. Det förenklade utlämningsförfarandet har beskrivits i avsnitt 4.1.3. Den grundläggande förutsättningen för att det skall kunna tillämpas är att den eftersökte samtycker till det. Förfarandet innebär att utlämning kan komma till stånd snabbare och utan att vissa av de krav som det ordinära utlämningsförfarandet uppställer är uppfyllda. Detta gynnar inte bara den stat som begär utlämning, utan också den person som utlämnas och som därigenom besparas den tidsutdräkt som det ordinära förfarandet kan medföra. Det kan antas att den som samtycker till utlämning i allmänhet gör detta för att påskynda och få avklarat sina mellanhavanden med de rättsliga myndigheterna i den fråga som har föranlett begäran om utlämning. Möjligheten att tillämpa det förenklade utlämningsförfarandet torde således många gånger vara ett intresse hos den som begärs utlämnad.

Frågan är av vilken anledning en svensk medborgare, som vill låta sig lagföras eller avtjäna ett fängelsestraff i den andra staten, skall undantas från möjligheten att tillämpa det förenklade förfarandet. I nordiska utlämningsärenden kan en svensk medborgare som samtycker till utlämning under motsvarande förutsättning utlämnas till en nordisk stat efter beslut av lokal åklagare. Enligt det förenklade utlämningsförfarandet skall allmän åklagare skyndsamt utreda om förutsättningarna för utlämning är uppfyllda. Beslut om utlämning fattas av Riksåklagaren, som i vissa fall har en skyldighet att överlämna utlämningsfrågan till chefen för Justitiedepartementet för beslut.

Det finns enligt regeringens mening inte något bärande skäl för att undanta svenska medborgare från tillämpningen av det förenklade utlämningsförfarandet. Förhållandena i det enskilda fallet bör avgöra om

det är lämpligt att det förenklade förfarandet tillämpas på en svensk medborgare. Däremot bör det, av samma skäl som har angetts för det ordinära utlämningsförfarandet, inte vara möjligt för en svensk medborgare att avstå från specialitetsprincipens skydd eller från skyddet mot vidareutlämning. Det bör även framhållas att den kompetens och erfarenhet som finns hos Riksåklagaren väl svarar mot de rättssäkerhetskrav som kan uppställas i dessa fall. Därtill kommer att Riksåklagaren skall besluta endast i de fall då det är uppenbart att ansökningen skall beviljas. I alla andra fall skall ärendet överlämnas till chefen för Justitiedepartementet, som antingen själv beslutar eller överlämnar ärendet till regeringen för beslut.

Utlämning av personer som kan jämföras med svenska medborgare

Vid tillträdet till 1957 års utlämningskonvention avgavs från svensk sida en förklaring att i Sverige bosatta utländska medborgare, medborgare i Danmark, Finland, Island och Norge samt utländska medborgare bosatta i någon av dessa stater i konventionens mening kan jämföras med svenska medborgare. Motsvarande förbehåll lämnades av övriga nordiska länder. Möjligheten att beträffande utomnordiska medborgare vägra utlämning på denna grund har de senaste årtiondena såvitt känt inte tillämpats i praktiken.

I anslutning till undertecknandet av 1996 års utlämningskonvention har Danmark, Finland och Sverige förklarat att de i förhållande till medlemsstater som garanterar lika behandling inte kommer att åberopa förbehållet till 1957 års utlämningskonvention som grund för att vägra utlämning av utomnordiska medborgare som är bosatta i något av dessa länder. Förklaringen torde inte innebära någon faktisk förändring av den praxis som Sverige hittills tillämpat.

Förbehållet till 1957 års utlämningskonvention innebär att möjligheten att i utlämningsärenden likställa nordiska medborgare med svenska medborgare formellt kvarstår även efter ett tillträde till 1996 års utlämningskonvention. Utlämningslagstiftningen utgör inte något hinder mot en sådan tillämpning. Det kan dock antas att möjligheten att vägra utlämning av nordiska medborgare även fortsättningsvis kommer att tillämpas ytterst restriktivt. I allmänhet saknas det anledning att behandla nordiska medborgare annorlunda än andra utländska medborgare vid utlämning inom EU.

7.3.2 Strafftröskeln för utlämning

Regeringens förslag: Utlämning till en medlemsstat i EU får beviljas om det enligt svensk lag kan följa fängelse i sex månader eller mer för brott som gärningen motsvarar.

Strafftröskeln sänks även vid utlämning utom EU och Norden. Utlämning till en sådan stat kan beviljas om det enligt svensk lag kan följa fängelse i ett år eller mer för det brott som gärningen motsvarar.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Frågan om en sänkning av strafftröskeln vid utlämning till en stat utanför EU och Norden behandlades dock inte i promemorian.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 2 i 1957 års utlämningskonvention skall utlämning beviljas för brott som både i den ansökande och den anmodade staten är belagt med frihetsstraff i minst ett år. I syfte att bibehålla det tillämpningsområde som sedan tidigare gällde för den svenska utlämningslagen, gjorde Sverige vid ratificeringen av konventionen ett förbehåll mot bestämmelsen som innebär att det för utlämning till en annan stat skall krävas att den aktuella gärningen motsvarar brott för vilket fängelse i *mer än* ett år kan följa enligt svensk lag. Danmark och Norge gjorde motsvarande förbehåll (prop. 1964:10, s. 218f, SÖ 1967:46). Enligt utlämningslagen krävs för utlämning till annan stat att den aktuella gärningen motsvarar brott för vilket enligt svensk lag kan följa fängelse i mer än ett år. Lagen ställer inte något krav på att brottet skall vara av viss svårhet i den ansökande staten.

Enligt 1996 års konvention skall brottet enligt den ansökande statens lagstiftning vara belagt med fängelse eller motsvarande i lägst ett år, dvs. strafftröskeln i 1957 års utlämningskonvention behålls. När det gäller den anmodade staten sänks dock strafftröskeln till sex månader. Konventionen ger inte möjlighet till reservationer i detta avseende.

Syftet med den förslagna anpassningen till 1996 års konvention är att öka antalet utlämningsbara brott inom unionen. Det faktum att den sänkta strafftröskeln endast gäller den anmodade staten, liksom de praktiska och ekonomiska konsekvenser ett utlämningsförfarande innebär för de inblandade staterna, torde begränsa ändringens betydelse i praktiken. Enligt regeringens mening är det motiverat att förstärka det straffrättsliga samarbetet inom unionen genom att öppna möjligheten till utlämning till en annan EU-stat även i dessa fall.

Sverige bör samtidigt justera den generella strafftröskeln i utlämningslagen och återkalla förbehållet till 1957 års utlämningskonvention. Sverige, Danmark och Norge är bland konventionsstaterna ensamma om att ha en strafftröskel som avviker från konventionens artikel 2. Detta vållar problem när det internationella straffrättsliga samarbetet skall vidareutvecklas. Den avvikande ordning som gäller i Sverige, Danmark och Norge har bl.a. uppmärksammats i det pågående arbetet inom Europarådet med att utarbeta en konvention för datarelaterad brottslighet. Där finns det behov av att slå fast en strafftröskel för utlämning som kan accepteras inte bara inom Europarådskretsen utan även på global nivå. Den standard som slagits fast i 1957 års konvention, som alltså övriga drygt 30-tal konventionsstater anslutit sig till, kan i de förhandlingarna knappast ifrågasättas av Sverige

En ändring av strafftröskeln, från ett krav på att den utlämningsgrundande gärningen skall motsvara ett brott som enligt svensk lag stadgar fängelse i mer än ett år, till att motsvarande krav går vid fängelse i minst ett år, innebär endast en marginell ändring i antalet utlämningsbara brott. Enligt såväl brottsbalken som den centrala specialstraffrätten är antalet brott med ett års fängelse som högsta straff relativt begränsat.

Det bör också anmärkas att utlämning för brott som i det enskilda fallet framstår som bagatellartade kan vägras med stöd av den grundläggande fria prövningsrätten.

Det är mot denna bakgrund inte längre motiverat att behålla det svenska förbehållet till 1957 års utlämningskonvention. Den generella straffröskeln i utlämningslagen bör således sänkas så att utlämning, utanför EU och Norden kan medges om gärningen motsvarar brott som enligt svensk lag kan medföra fängelse i ett år eller mer. I Danmark och Norge övervägs motsvarande lagändringar.

7.3.3 Utlämning för politiska brott

Regeringens förslag: Utlämning av någon annan än en svensk medborgare till en medlemsstat i EU får inte vägras endast på den grunden att brottet är politiskt. Bestämmelserna bör utformas generellt för att täcka även framtida åtaganden i detta avseende.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: 6 § utlämningslagen innehåller ett förbud mot utlämning för politiska brott. Enligt artikel 5.1 i 1996 års utlämningskonvention får den anmodade staten inte betrakta något brott som politiskt vid tillämpningen av konventionen. Vissa reservationsmöjligheter finns dock enligt artikel 5.2. Förbudet att vägra utlämning med hänvisning till att det aktuella brottet är av politisk art får begränsas till brott enligt artiklarna 1 och 2 i terrorismkonventionen – bl.a. kapning, flygplatssabotage och vissa andra mycket allvarliga brott – eller till gärningar som rubriceras som konspiration eller sammanslutning av brottslingar i syfte att begå vissa brott som anges i terrorismkonventionen.

Någon internationellt vedertagen definition av vad som avses med politiska brott finns inte. Även i Sverige förekommer olika tolkningar av begreppet. I förarbetena till utlämningslagen (prop. 1957:156 s. 55f.) görs en skillnad mellan absolut politiska brott och relativt politiska brott, där det förra begreppet avser brott som riktar sig direkt mot staten – t.ex. högmålsbrott, uppror och spioneri – medan det senare begreppet avser gärningar som är straffbara som vanliga brott – t.ex. mord och stöld – men som har ett politiskt motiv eller där ett politiskt moment ingår. Det konstateras vidare att det inte finns förutsättningar att i lagtexten ge en närmare definition av begreppet politiskt brott, utan att tolkningen får ske i tillämpningen med beaktande av omständigheterna i varje enskilt fall.

I samband med Sveriges anslutning till 1957 års utlämningskonvention lämnades en förklaring av innebörd att Sverige i det enskilda fallet förbehåller sig rätten att avgöra om brottet är politiskt. Sverige har även reserverat sig mot bestämmelser i terrorismkonventionen, som föreskriver att vissa närmare angivna brott – bl.a. brott som anges i Haagkonventionen för bekämpning av olaga besittningstagande av luftfartyg – inte skall anses som politiska (prop. 1976/77:124 s. 29).

Redan den utlämningslag som föregick utlämningslagen – 1913 års lag om utlämning av förbrytare – innehöll ett förbud mot utlämning för politiska brott. Traditionellt har tre skäl ansetts ligga bakom detta förbud, nämligen (1) att skydda individen mot en godtycklig rättegång, (2) att ge länder en möjlighet att förhålla sig neutrala till andra länders inrikespolitiska förhållanden samt (3) att politiska brott bör betraktas som nationella och inte internationella angelägenheter.

Som tidigare har framhållits, finns det stora likheter mellan samhälls och rättssystemen i EU:s medlemsstater. Det finns framför allt ett stort ömsesidigt förtroende för andra staters förmåga och önskan att upprätthålla demokratiska principer. Neutralitetsargumentet, att dagens politiska förbrytare kan vara morgondagens statsmän, kan inte anses ha någon större relevans i vår del av världen. Brottslighet med politiska inslag är, där den förekommer, en i högsta grad internationell verksamhet och angelägenhet. Att hindra och bekämpa terrorism, även då den har en politisk bakgrund, bör vara grundläggande för det straffrättsliga samarbetet inom den EU.

I Sverige har politiska brott inte varit särskilt vanligt förekommande i utlämningsärenden. Att en gärning har ett politiskt motiv anses i allmänhet inte tillräckligt för att den i ett utlämningsärende skall anses ha en övervägande karaktär av politiskt brott (se t.ex. NJA 1972 s. 358). Sverige har under utarbetandet av 1996 års utlämningskonvention stött uppfattningen, att det förhållandet att ett brott är politiskt inte skall få åberopas som hinder för utlämning inom EU. En sådan ändring påverkar inte möjligheten att vägra utlämning enligt 7 § utlämningslagen, dvs. i de fall då en person på grund av sin härstamning, tillhörighet till viss samhällsgrupp, religiös eller politisk uppfattning eller annars på grund av politiska förhållanden riskerar att utsättas för förföljelse eller att vidareändas till ett land där han riskerar sådan förföljelse.

I februari 1998 undertecknade Sverige FN:s konvention om bekämpande av terroristbombdåd (terroristbombningskonventionen). Enligt konventionen får en framställning om utlämning för ett brott som omfattas av konventionen inte avslås enbart av det skälet att det rör sig om ett politiskt brott, ett brott förknippat med ett sådant brott eller ett brott som begåtts under inverkan av politiska motiv. Reservationsmöjligheter finns inte enligt konventionen. Frågan om Sveriges tillträde till konventionen kommer att läggas fram för riksdagen i anslutning till detta ärende.

Som har framgått under avsnitt 7.3.1, bör det även i fortsättningen, på samma sätt som enligt den nordiska utlämningslagen, finnas ett förbud mot utlämning av svenska medborgare för politiska brott. Sveriges tillträde till 1996 års utlämningskonvention innebär att utlämning av annan än en svensk medborgare inte får vägras enbart på grund av att det är fråga om ett politiskt brott. Detta bör komma till uttryck i den svenska utlämningslagstiftningen, såväl i 1957 års utlämningslag som i den nordiska utlämningslagen. En ändring bör göras i den nordiska utlämningslagen, eftersom regeln om utlämning för politiska brott där är fakultativt utformad. Bestämmelserna bör utformas så att även framtida konventionsåtaganden i ämnet – t.ex. terroristbombningskonventionen – omfattas.

Sammanfattningsvis är det regeringens uppfattning att Sverige skall ansluta sig till 1996 års utlämningskonvention på denna punkt, utan att utnyttja de möjligheter till förbehåll som konventionen erbjuder. Prop. 2000/01:83

7.3.4 Preskription

Regeringens förslag: Utlämning till en medlemsstat i EU får inte vägras enbart på den grunden att brottet skulle vara preskriberat enligt svensk lag. Detta gäller dock inte om den som begärs utlämnad är svensk medborgare. Bestämmelsen bör utformas generellt för att täcka även framtida konventionsåtaganden i detta avseende.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har i huvudsak tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Domstolsverket* har påpekat att det kan uppkomma situationer där Sverige kan bevilja internationell rättslig hjälp i brottmål, men där det i samma ärende inte är möjligt att utlämna en svensk medborgare. *Överåklagaren i Malmö* har ansett att även svenska medborgare bör kunna utlämnas i fall där brottet är preskriberat enligt svensk lag.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 10 § andra stycket utlämningslagen får utlämning inte beviljas om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag, dvs. preskriberat enligt bestämmelserna i 35 kap. brottsbalken om bortfallande av påföljd.

Artikel 8.1 i 1996 års utlämningskonvention föreskriver att utlämning inte får vägras på den grunden att brottet eller verkställigheten av straffet skulle vara preskriberat enligt den anmodade statens lagstiftning. Undantag härifrån kan göras enligt artikel 8.2, om den anmodade staten enligt sin lagstiftning har straffrättslig jurisdiktion över brottet.

Schengenkonventionen innehåller också en regel om preskription i utlämningsärenden. I Schengenkonventionens artikel 62.1 föreskrivs att endast den ansökande statens bestämmelser om preskriptionsavbrott skall tillämpas. I samband med Sveriges tillträde till Schengenkonventionen konstaterades att det är oklart om den eller bestämmelserna i 1996 års utlämningskonvention skall ha företräde i fråga om preskriptionsavbrott (prop. 1997/98:42 s. 93f.).

I de allmänna bestämmelserna i 1996 års utlämningskonvention (artikel 1.1), uttalas att syftet med den konventionen är att komplettera och underlätta tillämpningen av bl.a. Schengenkonventionen. 1996 års utlämningskonvention får också anses behandla frågan om preskription ur ett bredare perspektiv än Schengenkonventionen. En rimlig tolkning är att frågan om preskription inklusive preskriptionsavbrott skall bedömas med utgångspunkt i den ansökande statens lag. Enligt artikel 8.1 blir ju den anmodade statens preskriptionsbestämmelser i det fallet helt utan betydelse. Om den anmodade staten har straffrättslig jurisdiktion över gärningen, kan denna däremot hävda att frågan om preskription – dock inte frågan om preskriptionsavbrott – skall bedömas enligt dess lag. Utlämning kan då vägras på grund av att preskription har inträtt. Bestämmelserna får därmed sägas komplettera varandra.

Från allmänna utgångspunkter är det enligt regeringens uppfattning rimligt att det är preskriptionstiden i den stat där brottet är förövat som skall vara avgörande för möjligheten att bevilja utlämning. Vad den anmodade statens lagstiftning innebär i detta avseende bör däremot ha mindre betydelse.

Sannolikt blir den praktiska betydelsen liten av ett avstående från preskriptionsinvändning enligt artikel 8. Den svenska straffrättsliga kompetensen är vidsträckt och i flertalet fall torde möjligheten till undantag enligt artikel 8.2 kunna åberopas, om utlämning i ett enskilt fall skulle anses stridande mot grundprinciperna om preskription i den svenska strafflagstiftningen. En anpassning i detta avseende av den svenska utlämningslagen till reglerna i Schengenkonventionen och 1996 års utlämningskonvention bör således i praktiken inte innebära några avgörande förändringar.

Skälen för att tills vidare inte låta svenska medborgare omfattas av de nya reglerna har redovisats under avsnitt 7.3.1. Den skyldighet som konventionsåtagandena innebär – dvs. att inte vägra utlämning av personer som inte är svenska medborgare av det skälet att brottet skulle vara preskriberat enligt svensk lag – bör framgå av 1957 års utlämningslag.

7.3.5 Undantag från kravet på dubbel straffbarhet

Regeringens förslag: Sverige skall reservera sig mot bestämmelsen i artikel 3.1, som innebär att en gärning, som enligt den ansökande statens lag rubriceras som konspiration eller deltagande i en kriminell organisation, under vissa omständigheter skall vara undantagen från kravet på dubbel straffbarhet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har i huvudsak tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Malmö tingsrätt* har ifrågasatt om bestämmelserna i brottsbalken täcker alla de brottsliga gärningar som Sverige, enligt konventionen, är skyldig att kriminalisera och göra utlämningsbara.

Skälen för regeringens förslag: Som har redovisats i avsnitt 4.1.1, förutsätter utlämningslagen att den gärning som utlämningsframställningen grundas på skall vara belagd med straff även enligt svensk lag.

I artikel 3.1 i 1996 års utlämningskonvention görs vissa undantag från kravet på dubbel straffbarhet. Skyldigheten att avstå från kravet på dubbel straffbarhet gäller brott som enligt den ansökande statens lagstiftning rubriceras som ”konspiration” eller ”sammanslutning av brottslingar” och som där är belagt med frihetsstraff eller frihetsberövande skyddsåtgärd i lägst ett år. Ett ytterligare villkor för att skyldigheten att avstå från kravet på dubbel straffbarhet skall gälla är att syftet med konspirationen eller sammanslutningen är att begå ett eller flera av de brott som avses i artikel 1 eller 2 i terrorismkonventionen (artikel 3.1 a) eller narkotikabrott eller andra former av organiserad brottslighet eller andra våldshandlingar som är riktade mot en persons liv,

fysiska integritet, eller som skapar allmän fara för personer, om det för brottet kan följa frihetsstraff eller annan frihetsberövande skyddsåtgärd i lägst ett år (artikel 3.1 b).

De gärningar som avses i artikel 1 i terrorismkonventionen är brott enligt 1970 års Haagkonvention för bekämpande av olaga besittningstagande av luftfartyg (artikel 1 a), brott enligt 1971 års Montrealkonvention för bekämpande av brott mot den civila luftfartens säkerhet (artikel 1 b), grova brott som innebär angrepp mot diplomaters eller andra internationellt skyddade personers liv, kroppsliga integritet eller frihet (artikel 1 c), brott som innebär människorov, tagande av gisslan eller grovt olaga inspärrande (artikel 1 d), brott som innebär användning av bomber, granater, raketer, automatiska skjutvapen eller brev- eller paketbomber, om användningen innebär fara för personer (artikel 1 e) samt försök att begå något av de angivna brotten eller medverka och försök till medverka till sådant brott (artikel 1 f). Artikel 2 i konventionen innebär begränsningar i att som grund för att vägra utlämning åberopa att brottet är att anse som politiskt eller politiskt motiverat. Som tidigare nämnts har Sverige gjort förbehåll i fråga om denna bestämmelse (se avsnitt 7.3.3).

Brott som avses i Haag- och Montrealkonventionerna är straffbelagda i 13 kap. 5 a § brottsbalken som kapning av luftfartyg resp. luftfartssabotage. I fråga om övriga brott som avses i terrorismkonventionen är bestämmelserna i 3 och 4 kap. brottsbalken att tillämpa. I 19 kap. 11 § brottsbalken finns en bestämmelse om straffskärpning för förgripelse mot en främmande makts statsöverhuvud eller representant här i riket genom ett brott som avses i 3 eller 4 kap.

Enligt 1996 års utlämningskonvention kan en medlemsstat förklara att den inte avstår från kravet på dubbel straffbarhet eller att avståendet skall gälla endast under vissa förutsättningar (artikel 3.3). Det åligger emellertid en stat som utnyttjar reservationsmöjligheten att göra vissa former av deltagande i en kriminell organisation med något av de angivna syftena till ett utlämningsbart brott (artikel 3.4). Även personer som inte deltagit i det egentliga utförandet av brottet skall kunna straffas, om personens bidrag varit avsiktligt och lämnats med kännedom om antingen gruppens allmänna brottsliga verksamhet eller syfte eller dess avsikt att begå det aktuella brottet.

Sådant deltagande som avses i artikel 3.4 torde i allt väsentligt omfattas av bestämmelserna i 23 kap. brottsbalken om medverka, förberedelse och stämpling till brott, förutsatt att deltagandet i gruppen kan bedömas som ett främjande av brottsligheten samt att gärningsmannen har åtminstone eventuellt uppsåt till att brotten skall komma till fullbordan. Samtliga de huvudbrott som avses i artikel 3.4 torde också vara kriminaliserade på förberedelsestadiet.

För att främjande skall vara straffbart såsom medhjälp krävs enligt svensk rätt inte att medhjälparen har deltagit aktivt i den brottsliga gärningen. Det kan vara tillräckligt att medhjälparen psykiskt har styrkt gärningsmannen i hans eller hennes uppsåt. Ansvar för medhjälp förutsätter emellertid att det är fråga om ett konkret brott och som har kommit så långt i genomförandet att åtminstone ett straffbart försök föreligger. Motsvarande krav uppställs inte för ansvar för förberedelse till

brott. För sådant ansvar krävs inte att brottsplanen är lika konkret och det förutsätts inte heller att försökspunkten har nåtts. De handlingar som kan föranleda ansvar för förberedelse är emellertid snävare avgränsade än vad som gäller för medhjälp. Den nuvarande lydelsen av 23 kap. 2 § brottsbalken, där förberedelse regleras, innehåller en begränsande uppräkningslista av de förfaranden som kan föranleda ansvar. Denna har ansetts vara delvis föråldrad och alltför snäv. Straffansvarsutredningen har i sitt betänkande Straffansvarets gränser (SOU 1996:185), föreslagit en mer generell utformning av förberedelsebrottet. Regeringen avser att under våren 2001 lägga fram en proposition med förslag till en ny lagstiftning om bl.a. förberedelse till brott med utgångspunkt delvis i utredningens förslag. I vart fall efter att en sådan reform har genomförts torde de förfaranden som avses i artikel 3.4 kunna betraktas som utlämningsbara brott i Sverige. När det slutligen gäller frågan om uppsåt torde sådan vetskap som avses i artikel 3.4 normalt vara att betrakta som åtminstone eventuellt uppsåt. I detta hänseende måste nuvarande lagstiftning anses vara tillräcklig.

Vid bedömningen av om Sverige bör reservera sig mot bestämmelsen i konventionen om att avstå från kravet på dubbel straffbarhet måste beaktas att utlämningen i sig är en mycket ingripande åtgärd för den enskilde. Oavsett hur den slutliga prövningen av åtalet utfaller kan en utlämning vara förenad med ett frihetsberövande av betydande varaktighet, både i Sverige och därefter i den andra staten. Kravet på dubbel straffbarhet fyller bl.a. den funktionen att förutsebarheten ökar när det gäller att bedöma i vilka fall utlämning från Sverige kan komma att ske. Genom kravet på dubbel straffbarhet underlättas vidare prövningen för de instanser som har att ta ställning till om tillräcklig grad av misstanke föreligger för att utlämning skall kunna ske. Således skulle det sannolikt kunna innebära betydande svårigheter för en svensk domstol att ta ställning om tillräckliga skäl för häktning i ett utlämningsärende föreligger, om den aktuella gärningen inte är straffbar i Sverige. Detta gäller särskilt som bedömningen i allmänhet måste göras utifrån ett begränsat material. Det torde också många gånger kunna ifrågasättas om det är rimligt att från svensk sida vidta en så ingripande åtgärd som utlämning i fall där den aktuella gärningen inte är så klandervärd att den ansetts böra vara straffbar enligt svensk lag.

Det finns å andra sidan skäl som på ett generellt plan talar för en uppmjukning av kravet på dubbel straffbarhet. Som ovan anförts bygger det rättsliga samarbetet inom Norden på en grundläggande tilltro till varandras system. Med denna utgångspunkt skulle kunna anföras att medlemsstaterna också skall acceptera varandras bedömningar av kriminaliseringens omfattning. En straffbestämmelse kan ju t.ex. vara motiverad av vissa särpräglade förhållanden i ett visst land. Straffbestämmelserna kan också ha olika teknisk konstruktion, t.ex. vad avser kriminalisering av osjälvständiga brottsformer, som medför att kravet på dubbel straffbarhet kan brista på ett omotiverat sätt. Att införa undantag från kravet på dubbel straffbarhet skulle emellertid innebära en principiell nyhet i den icke-nordiska utlämningslagstiftningen. Med hänsyn till de invändningar som i enlighet med det tidigare sagda kan riktas mot en sådan ordning, bör frågan underkastas mer ingående

överväganden än vad som är möjligt i detta ärende. Sannolikt skulle ett avstående från kravet på dubbel straffbarhet i utlämnings-sammanhang också behöva förses med undantag, bl.a. för vissa fall där gärningen begåtts i eller från Sverige. Det bör samtidigt noteras att de praktiska effekterna av ett svenskt förbehåll på denna punkt sannolikt är mycket begränsade. Det område som skulle omfattas av ett slopat krav på dubbel straffbarhet är i allt väsentligt redan straffbelagt i Sverige.

Slutsatsen blir att Sverige tills vidare skall utnyttja möjligheten att reservera sig mot bestämmelsen i artikel 3.1 om avstående från kravet dubbel straffbarhet. Regeringen bedömer att det krav på kriminalisering som enligt artikel 3.4 följer med en sådan reservation inte föranleder några lagstiftningsåtgärder i detta ärende.

7.3.6 Specialitetsprincipen och vidareutlämning

Regeringens förslag: En person som har utlämnats till en medlemsstat i EU eller till en stat med vilken Sverige har en sådan internationell överenskommelse, får i den staten lagföras eller verkställa straff för ett brott som han har begått före utlämningen och som inte omfattas av utlämningsbeslutet under förutsättning att han själv samtycker till det. Även utan samtycke får den som har utlämnats lagföras för brott för vilket inte är föreskrivet frihetsberövande påföljd. Den som har utlämnats till en medlemsstat i EU kan under förutsättning av eget samtycke vidareutlämnas till en annan medlemsstat.

Vad nu sagts gäller inte om den som har utlämnats är svensk medborgare.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorian behandlar inte utlämningsavtalet med Kanada, som bl.a. innebär att den som har utlämnats frivilligt kan avstå från specialitetsprincipens skydd.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds Universitet* har dock ifrågasatt om den föreslagna ordningen i tillräcklig grad beaktar rättsskyddet för den som begärs utlämnad.

Skälen för regeringens förslag

Specialitetsprincipen innebär att den ansökande staten inte får lagföra den som har utlämnats för andra brott än de för vilka utlämning har beviljats. Den ansökande staten får inte heller till en tredje stat vidareutlämna den som har utlämnats. Specialitetsprincipen och förbudet mot vidareutlämning kommer till uttryck i 12 § första stycket 1 utlämningslagen. Enligt 24 § kan regeringen medge undantag från dessa förbud. Om den som begärs utlämnad redan från början samtycker till utlämning kan reglerna om det förenklade förfarandet för utlämning inom EU blir tillämpliga. Den eftersökte skall då tillfrågas om han avstår från specialitetsprincipens skydd och medger att vidareutlämning får ske (32 § första stycket utlämningslagen).

Specialitetsprincipen behandlas i artiklarna 10 och 11 i 1996 års utlämningskonvention. I utlämningsavtalet med Kanada finns en specialitetsregel i artikel 17.

Artikel 10.1 i 1996 års utlämningskonvention innebär att den som har utlämnats, utan den anmodade statens medgivande kan lagföras för gärningar som inte omfattas av utlämningsbeslutet och som har begåtts före detta, om gärningarna inte är belagda med frihetsstraff eller frihetsberövande skyddsåtgärder. Det är också möjligt att åtala och döma en person även om brottet är belagt med frihetsstraff. I det fallet får dock påföljden inte verkställas utan samtycke från den anmodade staten. Den som har utlämnats kan även lagföras för andra gärningar eller kvarhållas för verkställighet av frihetsberövande påföljder, om han själv uttryckligen avstår från tillämpning av specialitetsprincipen.

Bestämmelserna i 1995 och 1996 års utlämningskonventioner skiljer sig åt bl.a. på så sätt att ett avstående från specialitetsprincipens skydd i det förra fallet är generellt, men enligt 1996 års utlämningskonvention endast avser de gärningar som den som har utlämnats uttryckligen samtycker till. En annan skillnad ligger i att avstående enligt det förenklade utlämningsförfarandet sker i samband med utlämningen, inför den anmodade statens rättsliga myndigheter. Enligt 1996 års utlämningskonvention skall den som har utlämnats lämna sitt samtycke inför de rättsliga myndigheterna i den stat dit utlämningen har skett.

Som uttalades vid ratificeringen av 1995 års utlämningskonvention, är en uppmjukning av det skydd som specialitetsprincipen ger acceptabelt i kretsen av EU:s medlemsstater (se prop. 1996/97:88 s. 23). Artikel 10 i 1996 års utlämningskonvention utgör en förenkling och effektivisering av utlämningsförfarandet såtillvida att medlemsstaterna inte behöver göra en förnyad utlämningsframställning, t.ex. i fall då den som har utlämnats själv samtycker till lagföring eller verkställighet av straff som faller utanför den ursprungliga framställningen eller när det rör sig om bagatellartade brott. Mot bakgrund av detta är det enligt regeringens uppfattning rimligt att vid utlämning till en EU-medlemsstat tillerkänna den som utlämnas eller har utlämnats rätten och förmågan att avsäga sig specialitetsprincipens skydd. Av skäl som har angetts i avsnitt 7.3.1 bör en svensk medborgare inte kunna avstå från specialitetsprincipens skydd.

En avsägelse från den som har utlämnats bör även kunna tillmätas rättslig verkan i förhållande till stater med vilka Sverige har särskilda utlämningsavtal, i den utsträckning detta följer av avtalet. Artikel 17 i utlämningsavtalet med Kanada innehåller en sådan bestämmelse. Enligt bestämmelsen kan den som har utlämnats avstå från specialitetsprincipens skydd för en viss gärning. Avståendet skall göras inför de rättsliga myndigheterna i den stat dit han eller hon har utlämnats. Artikel 11 i 1996 års utlämningskonvention innebär att en stat vid tillträdet till konventionen – eller senare – kan förklara att samtycke till undantag från specialitetsprincipen skall presumeras föreligga i förhållande till en annan stat som har lämnat motsvarande förklaring. I ett enskilt fall kan dock staten förklara att samtycke inte föreligger. Frågan om undantag från

specialitetsprincipen blir då underkastad statens vanliga regler, med undantag för de fall som anges i artikel 10.1.

Inom Norden krävs regeringens medgivande enligt 18 § nordiska utlämningslagen till ytterligare lagföring eller verkställighet endast när det gäller svenska medborgare eller politiska brott. Detta hänger samman med att det inom Norden inte finns något krav på dubbel straffbarhet utom när det gäller utlämning av svenska medborgare eller för politiska brott. Specialitetsprincipen och kravet på dubbel straffbarhet samverkar nämligen på så sätt att det senare kravet skulle förlora sitt innehåll om den ansökande staten var fri att lagföra den som har utlämnats för vilka brott som helst när utlämningen väl verkställts. Inom EU upprätthålls i princip kravet på dubbel straffbarhet och det ter sig särskilt mot den bakgrunden vara alltför långtgående att i nuläget generellt avstå från det skydd och den möjlighet till kontroll som specialitetsprincipen innebär. Sverige bör därför inte välja alternativet med presumerat samtycke i konventionens artikel 11.

Artikel 10 innehåller också bestämmelser om hur det skall gå till när den som har utlämnats ger sitt samtycke till undantag från specialitetsprincipen (artikel 10.2). Samtycket skall lämnas inför behörig myndighet i den ansökande staten och antecknas i protokoll, i enlighet med den statens interna rätt. Den som har utlämnats skall ha rätt till juridiskt biträde. Bestämmelserna har betydelse för Sverige i rollen som ansökande stat. Bestämmelser om ett motsvarande förfarande för situationer som omfattas av den aktuella bestämmelsen i 1996 års utlämningskonvention bör införas i förordningen (1982:306) med vissa bestämmelser om utlämning för brott till Sverige (utlämningsförordningen).

När det gäller rätten till juridiskt biträde gjordes vid ratificeringen av 1995 års utlämningskonvention bedömningen att offentlig försvarare normalt skulle komma att förordnas i de aktuella ärendena och att någon särskild bestämmelse om juridiskt biträde därför inte var erforderlig för att uppfylla konventionens krav (prop. 1996/97:88 s. 20). Regeringen gör samma bedömning i detta ärende.

Vidareutlämning

Artikel 12.1 i 1996 års utlämningskonvention behandlar vidareutlämning. Huvudregeln är att den anmodade statens medgivande inte skall krävas för vidareutlämning. Enligt artikel 12.2 får en medlemsstat förklara att den inte kommer att tillämpa artikel 12.1 i andra fall än då detta föranleds av reglerna om utlämning enligt det förenklade förfarandet eller när den som har utlämnats själv samtycker till att bli vidareutlämnad.

Samma skäl som anförts när det gäller specialitetsprincipen talar för att vidareutlämning bör kräva regeringens medgivande eller samtycke från den som har utlämnats. En svensk medborgare bör inte heller kunna lämna sitt samtycke till att vidareutlämnas. Sverige bör därför utnyttja den möjlighet till förbehåll som artikel 12.2 ger. Förbehållet omfattar inte utlämning enligt det förenklade förfarandet enligt 1995 års utlämningskonvention eller det fall då den eftersökte samtycker till vidareutlämning. När utlämning skall ske enligt reglerna för det förenklade förfarandet

skall den eftersökte tillfrågas om han avstår från att åberopa specialitetsprincipen. Om han gör det innebär det, när detta förfarande är tillämpligt, automatiskt att vidareutlämning till en annan medlemsstat också kan ske utan medgivande från den anmodade staten. Ett samtycke från den eftersökte i andra fall än då det förenklade förfarandet använts innebär att den anmodade statens medgivande inte krävs.

7.3.7 Transitering

Regeringens förslag: Reglerna om transport genom Sverige av svenska medborgare vid utlämning från ett nordiskt land till ett annat nordiskt land utvidgas till att gälla också vid utlämning mellan olika medlemsstater i EU.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: En svensk medborgare får enligt huvudregeln inte transiteras genom Sverige. Om utlämningen sker till Danmark, Finland, Island eller Norge får dock även en svensk medborgare transiteras genom Sverige, om hinder mot utlämning från Sverige till den mottagande staten inte hade förelegat enligt den nordiska utlämningslagen. Möjligheten att tillåta transitering av svenska medborgare som hade kunnat utlämnas till den mottagande staten bör, även om bestämmelsen inte torde få någon nämnvärd praktisk betydelse, enligt regeringen göras tillämplig även på transitering från en EU-medlemsstat till en annan.

7.3.8 Kommunikationsvägar m.m.

Regeringens förslag: Framställningar om utlämning skall kunna lämnas in per telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt. Sverige skall avge en förklaring om att Sverige – gentemot de EU-medlemsstater som avgett en motsvarande förklaring – kommer att tillåta att kompletterande upplysningar i ett utlämningsärende utväxlas direkt mellan berörda myndigheter. I utlämningslagen tas in en bestämmelse om att Riksåklagaren eller annan åklagare som verkställer utredningen skall ha möjlighet till sådan direkt kommunikation.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna har i huvudsak tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Överåklagaren i Stockholm* och *Överåklagaren i Västerås* har ansett att centralmyndighetsfunktionen bör flyttas till Riksåklagaren.

Skälen för regeringens förslag: Från den 1 oktober 2000 är Justitiedepartementet centralmyndighet i ärenden om internationell rättslig hjälp liksom i ärenden om utlämning för brott (prop.

1999/2000:61, bet. 1999/2000:JuU19, rskr. 1999/2000:216). Samtidigt har kravet avskaffats på att ansökningar görs på diplomatisk väg i sådana ärenden till och från Sverige.

Konventionens artikel 13.1 föreskriver att varje stat skall utse en centralmyndighet för hanteringen av utlämningsärenden. Vidare föreskriver samma artikel att utlämningsframställningar får göras med utnyttjande av telefax. Konventionens bestämmelser om användning av telefax har sin motsvarighet i ett avtal mellan EU:s medlemsstater om förenkling och modernisering av metoder för överlämnande av framställningar om utlämning, det s.k. San Sebastianavtalet. Sverige har anslutit sig till det avtalet. Det bör tas in en bestämmelse i 14 § utlämningslagen som klargör att utlämningsframställningar får göras per telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt, t.ex. via elektronisk post. Bestämmelsen bör gälla generellt och inte bara i förhållande till EU:s medlemsstater. En motsvarande bestämmelse finns redan för ansökningar om rättslig hjälp i brottmål (2 kap. 4 § fjärde stycket lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Enligt artikel 14 kan medlemsstaterna genom ömsesidiga förklaringar skapa möjligheter att direkt hos de rättsliga myndigheterna i den andra staten begära ytterligare upplysningar i enskilda ärenden. I samband med en sådan förklaring skall också anges vilka myndigheter som är behöriga för direkt kommunikation. Det saknas särskilda bestämmelser om sådan kommunikation i den svenska utlämningslagstiftningen. I många fall torde det vara fråga om rena kompletteringar till en översänd utlämningsframställning och det är då naturligt att kommunikationen sker mellan de myndigheter som gjort respektive tagit emot framställningarna, normalt centralmyndigheterna. För andra fall bör Sverige emellertid använda den möjlighet till direkt kommunikation som artikel 14 innehåller.

Bestämmelser om möjlighet till direkt kommunikation bör enligt regeringen tas in i 16 § utlämningslagen respektive i utlämningsförordningen. För svensk del bör Riksåklagaren eller annan åklagare som handlägger ett utlämningsärende vara behörig att använda sig av direkt kommunikation när det gäller ärenden om utlämning från Sverige.

7.3.9 Lagtekniska frågor m.m.

Regeringens förslag: De nya bestämmelser som 1996 års utlämningskonvention och utlämningsavtalet med Kanada föranleder arbetas in i utlämningslagen respektive nordiska utlämningslagen. Vissa redaktionella ändringar görs i utlämningslagen för att öka överskådligheten.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har i huvudsak tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. Dock har *Justitiekanslern, JK*, efterlyst en belysning av ansvarsfördelningen mellan Justitiekanslern och allmän åklagare vid gränsöverskridande brottslighet. Flera remissinstanser har beklagat att utlämningslagens oöverskådlighet inte minskar genom de nu aktuella lagändringarna.

Skälen för regeringens förslag: Som har framgått av det föregående förutsätter ett tillträde till 1996 års utlämningskonvention liksom Schengenkonventionen att det görs ändringar i utlämningslagen. Ett möjligt alternativ hade varit att sammanföra de nya bestämmelserna med de som gäller det förenklade förfarandet i ett särskilt avsnitt för utlämning inom EU. För att göra regelverket något mer överskådligt föreslås dock att de särskilda reglerna för utlämning till andra EU-stater utformas som undantag i respektive paragraf där det aktuella villkoret behandlas. Några bestämmelser i konventionen rör förfarandet vid utlämning till Sverige, vilket kommer att regleras i utlämningsförordningen. Förfarandet vid inhämtande av samtycke från en person som begärs utlämnad från Sverige regleras lämpligen – på samma sätt som gäller för nordiska förhållanden – i förordning.

Utlämningslagen har varit i kraft i över 40 år och speglar delvis en annan tids förhållanden. Kritiken som gäller att lagen är oöverskådlig är delvis berättigad. Det har inte varit möjligt att inom ramen för detta arbete företa den genomgripande översyn av lagen som är önskvärd. Regeringen avser dock att, när utrymme härför ges, företa en sådan. Den av Justitiekanslern efterfrågade belysningen av ansvarsfördelning mellan Justitiekanslern och allmän åklagare vid gränsöverskridande brottslighet kräver överväganden som lämpligast sker i det sammanhanget. Några mindre ändringar bör emellertid göras i syfte att öka överskådligheten. I 1 § bör en hänvisning till reglerna om det förenklade förfarandet tas in. Rubriken ”Förutsättningar för utlämning” bör placeras närmast före 2 §, som är den första paragraf som anger förutsättningarna för utlämning. 23 § är en central bestämmelse i utlämningslagen och har ett stort praktiskt användningsområde. Paragrafens placering under rubriken ”Övriga bestämmelser” är inte tillfredställande. För att lyfta fram innehållet i paragrafen bör den förses med en egen mellanrubrik av lydelse ”Tvångsmedel i avvaktan på en framställning om utlämning”.

7.3.10 Ikraftträdande m.m.

Regeringens förslag: Sverige skall avge en förklaring om att Sverige gentemot medlemsstater i EU som avgett en motsvarande förklaring kommer att tillämpa 1996 års utlämningskonvention innan den trätt i kraft. De nya bestämmelserna i utlämningslagen skall dock tillämpas oberoende av om den andra staten har avgett en förklaring om ömsesidig tillämpning eller inte. De föreslagna lagändringarna bör kunna träda i kraft den 1 oktober 2001.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Konventionen träder enligt artikel 18 i kraft 90 dagar efter det att den sista medlemsstaten har deponerat sitt ratifikationsinstrument. Det kan på goda grunder antas att avsevärd tid kommer att förflyta före ikraftträdandet.

Med hänvisning till de skäl som har anförts under avsnitt 7.1 för att Sverige skall ratificera konventionen, kan konstateras att det finns anledning att göra det möjligt att tillämpa de nya reglerna så snart som möjligt. Den svenska utlämningslagstiftningen är av tradition tillämplig utan krav på ömsesidighet. Det är därför naturligt att tillämpa de nya bestämmelserna i förhållande till *samtliga* medlemsstater i EU. Detta bör göras oberoende av när konventionen träder i kraft i sin helhet eller om en ansökande stat har avgett en förklaring enligt artikel 18.4 om att konventionen kommer att tillämpas även innan den trätt i kraft gentemot stater som har gjort en motsvarande förklaring. Sverige bör dock avge en förklaring enligt artikel 18.4 för att möjliggöra ömsesidig tillämpning av konventionen innan den träder i kraft gentemot stater som kräver en sådan förklaring.

Regeringen föreslår att de nya reglerna träder i kraft den 1 oktober 2001. Reglerna skall tillämpas även på brott som har begåtts dessförinnan. Det behövs därför inte någon övergångsbestämmelse.

8 Svenska förklaringar och reservationer till 1996 års utlämningskonvention m.m.

Enligt artikel 17 i 1996 års utlämningskonvention är reservationsmöjligheterna enligt konventionen begränsade till de bestämmelser där en sådan rätt uttryckligen framgår. Under avsnitt 7.3.5 har lämnats en redogörelse för artikel 3, som bl.a. rör frågan om dubbel straffbarhet. Av skäl som anges där skall Sverige f.n. inte avstå från kravet på dubbel straffbarhet i de fall som avses i artikel 3.1. Sverige bör vid *artikel 3.3* förklara att artikel 3.1 inte kommer att tillämpas.

Enligt artikel 5.1 skall inget brott – i fråga om utlämning – betraktas som politiskt. Frågan har behandlats under avsnitt 7.3.3. Med den inställning som Sverige därmed intar till utlämning för politiska brott, saknas anledning att avge en reservation enligt *artikel 5.2*.

Artikel 6 behandlar frågan om fiskaliska brott. Av skäl som har redovisats under avsnitt 5.2, skall Sverige inte utnyttja reservationsmöjligheten enligt *artikel 6.3*.

En EU-medlemsstat kan enligt *artikel 7.2* förklara att den inte kommer att bevilja utlämning av egna medborgare eller att den kommer att tillåta detta endast under vissa förutsättningar som närmare anges. Frågan om utlämning av svenska medborgare har behandlats i avsnitt 7.3.1. Sverige skall under vissa förutsättningar och villkor kunna lämna ut svenska medborgare till en EU-medlemsstat. Av den svenska förklaringen till artikel 7 bör därför följande framgå.

- Artiklarna 5, 8 samt 10–12 i denna konvention skall inte tillämpas avseende svenska medborgare.
- Utlämning av en svensk medborgare för lagföring kan beviljas endast under förutsättning att den som begärs utlämnad vid tiden för brottet sedan minst två år varit stadigvarande bosatt i den ansökande staten eller att den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott för vilket enligt svensk lag är stadgat fängelse i mer än fyra år. Om gärningen i sin

helhet har begåtts i Sverige, får utlämning för lagföring beviljas endast om gärningen innefattar medverkan till ett brott som har begåtts utom riket eller om utlämning beviljas även för en gärning som har begåtts utom riket. Om utlämning beviljas för lagföring kan Sverige uppställa villkor om att den som utlämnas skall återföras till Sverige för verkställighet av ett eventuellt frihetsstraff eller annat frihetsberövande i anledning av brottet. Vid återförande tillämpas vad svensk lag föreskriver i fråga om överförande av verkställighet av brottmålsdom.

- Utlämning av en svensk medborgare för straffverkställighet kan beviljas om den som begärs utlämnad vid tiden för brottet sedan minst två år varit stadigvarande bosatt i den ansökande staten eller om denne inför en svensk åklagare samtycker till utlämning.
- Vid utlämning av en svensk medborgare enligt 1995 års utlämningskonvention tillämpas inte Sveriges förklaring till artikel 9 i den konventionen.
- Sverige kommer, gentemot stater som garanterar lika behandling, inte att åberopa den svenska förklaringen vid artikel 6.1 i 1957 års utlämningskonvention om att med svenska medborgare likställa utomnordiska medborgare bosatta här, i Danmark eller i Finland.

Sverige skall vidare lämna en förklaring enligt *artikel 12.2* om att artikel 15 i 1957 års utlämningskonvention angående vidareutlämning till tredje stat skall fortsätta att tillämpas, bortsett från de fall enligt det förenklade utlämningsförfarandet där den som utlämnas uttryckligen avstår från skyddet mot vidareutlämning. Däremot skall Sverige inte lämna förklaring enligt artikel 11 om presumerat samtycke till avstående från specialitetsprincipen.

I enlighet med *artikel 13.2* skall Sverige ange vilken myndighet som är centralmyndighet i utlämningsärenden. I en förklaring till *artikel 14* skall Sverige förklara vilka myndigheter som i utlämningsärenden har rätt att ha direktkontakt med sina utländska motsvarigheter.

Sverige skall slutligen, enligt *artikel 18.4*, förklara att konventionen – även innan den har trätt i kraft – kommer att tillämpas mot andra medlemsstater som har avgett motsvarande förklaring.

Med anledning av att den generella strafftröskeln i utlämningslagen anpassas till strafftröskeln i 1957 års utlämningskonvention, finns nu förutsättningar för att återta det svenska förbehållet till artikel 2 i den konventionen.

9 Ekonomiska konsekvenser

Den föreslagna regleringen innebär att möjligheterna att lämna ut misstänkta personer till andra medlemsstater i EU ökar. Det torde, åtminstone i vissa fall, innebära att en rättegång i Sverige kan undvikas, vilket i sin tur är en kostnadsbesparing. Å andra sidan ökar också möjligheterna att få personer utlämnade till Sverige. Hur stor ökningen kan förväntas bli i praktiken är svårt att bedöma, men en viss kostnadsökning för lagföring och straffverkställighet kan sannolikt förutses.

Sammantaget gör regeringen bedömningen att tillträdet till 1996 års utlämningskonvention, utlämningsavtalet med Kanada och anpassningen till Schengenkonventionens regler – såvitt nu är i fråga – inte kommer att medföra några kostnadsökningar för staten.

10 Författningskommentar

10.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott

1 §

Den som i *en annan* stat är misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning och uppehåller sig här i riket får efter beslut av regeringen utlämnas till den staten *i enlighet med bestämmelserna* i denna lag.

I 28–39 §§ finns särskilda bestämmelser om ett förenklat förfarande i vissa fall vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen.

Ändringarna i *första stycket* är språkliga.

Andra stycket är nytt och behandlas i avsnitt 7.3.9. Stycket har tillkommit för att genom en särskild hänvisning till det förenklade utlämningsförfarandet förbättra lagens överskådlighet.

2 §

En svensk medborgare får inte utlämnas enligt denna lag i annat fall än där det är särskilt föreskrivet.

Paragrafen har i enlighet med *Lagrådets* förslag ändrats med anledning av att det införs möjligheter att enligt 3–3 c §§ i vissa fall utlämna en svensk medborgare till en EU-stat.

3 §

En svensk medborgare får utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen för lagföring

1. om han eller hon vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den ansökande staten, eller

2. om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket det enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i mer än fyra år.

Har gärningen i sin helhet begåtts i Sverige, får utlämning beviljas endast om gärningen innefattar medverkan till ett brott som begåtts utom riket eller om utlämning beviljas även för en gärning som begåtts utom riket.

Vid bedömningen av om utlämning skall beviljas i fall som avses i denna paragraf skall särskilt beaktas möjligheterna till lagföring i Sverige.

3–3 c §§ är nya och är en anpassning till artikel 7 i 1996 års utlämningskonvention. Frågan om utlämning av svenska medborgare behandlas i avsnitt 7.3.1.

Förutsättningarna för utlämning av svenska medborgare anges i 3 § *första* och *andra styckena* och motsvarar i huvudsak 2 § i den nordiska utlämningslagen. Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Enligt *första stycket* punkten 1 får en svensk medborgare utlämnas om han eller hon vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den ansökande staten. Vistelsens varaktighet skall, liksom vid tillämpningen av den nordiska utlämningslagen, räknas från tidpunkten för brottet. Vistelsekravet gäller för varje brott för vilket utlämning sker. Även i övrigt tillämpas samma principer som i nordiska utlämningsärenden. Exempelvis är personens bostad, arbete och familjeförhållanden av betydelse för bedömningen. Avbrott för kortare tid, t.ex. semester, påverkar inte bedömningen av vistelsens karaktär (se prop. 1959:72 s. 33).

Vid bedömningen skall enligt *tredje stycket* särskilt beaktas om lagföring kan ske i Sverige. Det är naturligt att en rättegång bör äga rum där de bästa förutsättningarna finns för att genomföra en rättvis och materiellt riktig rättegång. Även personens anknytning till Sverige har betydelse vid bedömningen. Anknytningen till Sverige bör i allmänhet tillmätas mindre betydelse om det är fråga om ett grovt brott. Vid bedömningen skall även andra omständigheter beaktas, t.ex. personens hälsotillstånd och övriga personliga förhållanden.

3 a §

När utlämning beviljas i fall som avses i 3 § skall som villkor för utlämningen ställas att den som begärs utlämnad skall återföras till Sverige för verkställighet här av ett ådömt frihetsstraff eller annat frihetsberövande i anledning av brottet. Detta villkor behöver dock inte ställas

1. om den som begärs utlämnad vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den stat till vilken utlämning begärs, eller
2. om den som begärs utlämnad samtycker till att verkställighet sker i den ansökande staten.

När verkställighet enligt första stycket skall ske i Sverige tillämpas 25 g § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottsdömda. Vid verkställigheten skall den dömda alltid räknas till godo den tid av påföljden som avtjänats i den andra staten och den tid som han eller hon med anledning av brott som avses med påföljden varit anhållen eller häktad i den andra staten eller i Sverige.

När en svensk medborgare utlämnas för lagföring skall enligt *första stycket* som huvudregel gälla att beslutet förenas med ett villkor om att han eller hon efter domen skall återföras till Sverige för verkställighet här av ett ådömt straff. Villkoret skall avse endast frihetsberövande påföljder eller andra frihetsberövanden i anledning av brottet.

Ett villkor om återförande kan behöva ställas upp även för den händelse att den som begärs utlämnad visar sig vara psykiskt otillräknelig och därför, enligt den ansökande statens lagar, inte kan straffas. I vissa stater överlämnas en person som befunnits vara straffrättsligt otillräknelig till psykiatrisk vård. Det bör även för en sådan situation vara möjligt att uppställa villkor om skyldighet för den ansökande staten att till Sverige återföra den som har utlämnats. Detta framgår av sista ledet i första styckets första mening (annat frihetsberövande i anledning av brottet). Av 12 § tredje stycket följer att även andra villkor om återförande kan ställas vid utlämning.

Om den dömda har en starkare anknytning till den ansökande staten genom att han eller hon har varit bosatt där i minst två år före brottet,

behöver ett villkor om återförande inte ställas upp. Detta får avgöras med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet. Att villkor om verkställighet i Sverige inte heller behöver ställas upp om den dömde själv vill verkställa straffet i den ansökande staten är i linje med de nuvarande förutsättningarna för överförande av straffverkställighet enligt överförandekonventionen.

Straffet verkställs här – som framgår av paragrafens *andra stycke* – i enlighet med bestämmelserna i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (IVL). Bestämmelsen har i enlighet med *Lagrådets* förslag utformats så att det tydligare framgår att den i sak motsvarar andra meningen i 25 § tredje stycket IVL. Det framstår inte som lämpligt att – som Lagrådet varit inne på – i detta lagstiftningsärende införa någon möjlighet till ytterligare avräkning än för de fall som sedan länge gällt enligt IVL. I dessa fall skall den dömde alltid tillgodoräknas tid som han eller hon varit frihetsberövad i den andra staten och i Sverige med anledning av det aktuella brottet. Den ansökande staten bör underrättas om vad som gäller från svensk sida i fråga om verkställighet av ett eventuellt frihetsstraff efter återförande.

3 b §

En svensk medborgare får utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen för verkställighet av frihetsstraff

1. om han eller hon vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den ansökande staten, eller
2. om han eller hon samtycker till utlämning.

Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Utlämning av en svensk medborgare för straffverkställighet förutsätter att denne vid tiden för brottet stadigvarande hade vistats i den ansökande staten i minst två år eller att han eller hon samtycker till utlämning. Därutöver kan utlämning av svenska medborgare alltså endast ske för lagföring. Det kan knappast befaras att denna begränsning medför att en svensk medborgare med en verkställbar dom från en annan EU-stat kan undandra sig straffverkställighet. Om en svensk medborgare har avvikit från straffverkställighet i en annan EU-stat och begett sig till Sverige finns det enligt Schengenkonventionen och tilläggsprotokollet till överförandekonventionen möjligheter att utan personens samtycke överföra straffverkställigheten till Sverige (se avsnitt 7.3.1).

När det gäller personer med stark anknytning till den andra staten skall enligt den aktuella bestämmelsen möjligheterna till straffverkställighet i Sverige vägas mot personens anknytning till den andra staten. Är omständigheterna sådana att anknytningen dit är större än till Sverige kan möjligheterna till återanpassning i vissa fall vara bättre om verkställigheten sker i den andra staten. Det kan finnas fall där den som utlämnas, trots stark anknytning till den andra staten, kan förväntas vara betjänt av att få avsluta straffverkställigheten i Sverige. Vid bedömningen bör därför, så långt detta är möjligt att förutse, även beaktas möjligheterna till ett senare överförande av straffverkställigheten till Sverige.

3 c §

Samtycke till verkställighet i den andra staten i fall som avses i 3 a och 3 b §§ skall lämnas till den åklagare som verkställer utredning enligt 16 eller 31 §.

Om ett samtycke återkallas innan beslut om utlämning har verkställts, skall återkallelsen beaktas.

Enligt *första stycket* skall frågan om samtycke till verkställighet i den ansökande staten behandlas i en sådan utredning som det åligger Riksåklagaren att utföra enligt 16 § eller – när det är fråga om utlämning enligt det förenklade förfarandet – utredning enligt 31 §. Utredningen verkställs enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål. Regelmässigt uppdras åt en lokal åklagare att utföra en sådan utredning och det är till denne som ett samtycke skall lämnas. Närmare bestämmelser om hur samtycket skall lämnas bör regleras i förordning.

En återkallelse av samtycke skall enligt *andra stycket* beaktas om den sker innan utlämningsbeslutet har verkställts. Innebörden av en återkallelse är att samtycke inte skall anses ha lämnats.

4 §

Utlämning får beviljas endast om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i ett år eller mer. Utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen får dock beviljas om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i sex månader eller mer. Har personen i den ansökande staten dömts för gärningen, får han utlämnas endast om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Skall utlämning ske till *en annan* stat för gärning som avses i första stycket, får utlämning till den staten samtidigt beviljas även för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag.

Har personen i den *ansökande* staten dömts till gemensam påföljd för gärning som avses i första stycket första eller *andra mening* och för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag, får utlämning för gärningarna beviljas, om den gemensamma påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Ändringen i *första stycket* första mening är en anpassning till strafftröskeln i 1957 års utlämningskonvention, se avsnitt 7.3.2. Den innebär att om det maximala straffet för ett brott enligt svensk lag är minst fängelse i ett år så är brottet numera utlämningsbart.

Tillägget i *första stycket* andra mening motsvarar artikel 2.1 i 1996 års utlämningskonvention. När det gäller svenska medborgare innebär den nya bestämmelsen att strafftröskeln vid utlämning inom EU sänks endast i de fall där personen vid tiden för brottet varit stadigvarande bosatt i den ansökande staten i minst två år.

De övriga ändringarna i *första stycket* samt *andra* och *tredje styckena* är språkliga och redaktionella.

6 §

Utlämning får inte beviljas för ett politiskt brott.

Innefattar gärningen även ett brott som inte är politiskt, får utlämning beviljas för det brottet, om gärningen i det särskilda fallet övervägande har karaktären av ett icke politiskt brott.

Första stycket gäller inte vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller om ett avslag på denna grund skulle strida mot

en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Prop. 2000/01:83

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas för ett politiskt brott.

Paragrafen har fått ett nytt *tredje stycke*, som innebär att utlämning i vissa fall inte längre kan vägras enbart på den grunden att det är fråga om ett politiskt brott. Bestämmelsen är en anpassning till artikel 5.1 i 1996 års utlämningskonvention, se avsnitt 7.3.3.

En uttrycklig bestämmelse om förbud mot utlämning av svenska medborgare för politiska brott har tagits in i *fjärde stycket*. Begränsningen har stöd i den reservation som Sverige avser att lämna i anslutning till artikel 7 i konventionen.

Enligt *Lagrådet* är den föreslagna lydelsen av paragrafen svåräst eftersom den utformats så att tredje stycket utgör ett undantag från första stycket och fjärde stycket ett undantag från undantaget. Lagrådet har föreslagit att tredje och fjärde styckena läggs ihop till ett stycke. Regeringen anser dock att Lagrådets förslag till omformulering av paragrafen inte blir så tydlig som är önskvärt. Det är särskilt angeläget att de bestämmelser som rör förutsättningarna för utlämning av svenska medborgare tydligt kan särskiljas från bestämmelser som gäller för övriga fall. Den av Lagrådet föreslagna lydelsen bör därför inte väljas.

Förbudet att vägra utlämning för politiska brott inverkar inte på möjligheten att vägra utlämning med stöd av andra bestämmelser i utlämningslagen, t.ex. 7 §. Där sägs att en framställning om utlämning alltid skall avslås om den som begärs utlämnad riskerar förföljelse t.ex. på grund av sin härstamning, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller religiösa eller politiska uppfattning.

Övriga ändringar i paragrafen är språkliga.

10 §

Har i fråga om den *som begärs utlämnad* här i riket meddelats dom beträffande det uppgivna brottet eller med stöd av 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning meddelats beslut att *inte åtala för brottet, får utlämning för det brottet inte beviljas.*

Utlämning *får inte* heller beviljas, om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag. *Detta gäller inte vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller om ett avslag på denna grund skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.*

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag.

Har fråga om ansvar för brottet prövats genom lagakraftvägande dom, meddelad i *en annan stat än den som gjort framställning om utlämning*, och är brottet förövat i den först nämnda staten eller har denna stat tillträtt den europeiska utlämningskonventionen den 13 december 1957 *eller en överenskommelse som avses i 2 kap. 5 a § fjärde stycket brottsbalken* eller har den staten slutit särskilt avtal med Sverige om utlämning för brott, *får den som begärs utlämnad inte utlämnas för brottet,*

1. om han *eller hon* har frikänts från ansvar,
2. om han *eller hon* har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har utdömts,
3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller

4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den stat där domen meddelats.

Fjärde stycket gäller *inte* i fråga om brott, som har förövats i den stat som gjort framställning om utlämning eller mot denna stat eller menighet eller allmän inrättning i den staten, eller brott, som avses i 2 kap. 3 § 6 eller 7 brottsbalken, såvida *inte* lagföringen har skett på begäran av den stat som gjort framställning om utlämning *eller efter att den som begärs utlämnad har utlämnats från denna stat för lagföring*.

Ändringen i *andra stycket* är en anpassning till artikel 8 i 1996 års utlämningskonvention, se avsnitt 7.3.4.

Utlämning får inte vägras enbart på den grunden att straff för brottet skulle ha varit preskriberat enligt svensk lag. Detta gäller vid utlämning till en annan medlemsstat i unionen eller om ett avslag med hänvisning till preskription strider mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten. Av artikel 8.2 i konventionen framgår att utlämning kan vägras med hänvisning till att straff för brottet skulle vara preskriberat enligt den anmodade statens lag, om den staten själv haft behörighet att lagföra brottet. Som framgår av 2 kap. brottsbalken är de svenska jurisdiktionsreglerna omfattande. Detta torde i flertalet fall innebära att Sverige har en möjlighet att vägra utlämning om brottet skulle vara preskriberat. När det gäller svenska medborgare kan dock utlämning aldrig beviljas om brottet skulle vara preskriberat, se det nya *tredje stycket*.

I avsnitt 7.3.4 har också berörts bestämmelsens förhållande till artikel 62.1 i Schengenkonventionen. Det är svårt att bedöma vilken praktisk betydelse Schengenkonventionens bestämmelse om preskriptionsavbrott kommer att få. Bestämmelsen torde kunna aktualiseras i den situationen där Sverige med stöd av artikel 8.2 i 1996 års utlämningskonvention åberopar jurisdiktion för att kunna vägra utlämning för ett preskriberat brott. Vid sådant förhållande kan den ansökande staten hävda att preskriptionsavbrott har skett även om motsvarande åtgärd inte skulle betraktas som preskriptionsavbrytande enligt svensk lag.

I *fjärde* och *femte styckena* har gjorts vissa ändringar, främst med anledning av ändringar i 2 kap. 3 och 5 a §§ brottsbalken. Övriga ändringar i paragrafen är språkliga och redaktionella. *Lagrådet* har, med det resonemang som redogörs för under kommentaren till 6 §, föreslagit att paragrafens andra och tredje stycken slås samman. Av skäl som har utvecklats vid kommentaren till 6 § bör dock den av regeringen föreslagna lydelsen inte ändras.

12 a §

Vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller när det annars följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige, får den som har utlämnats, utöver vad som följer av 12 § första stycket 1,

1. *åtalas eller straffas för annat brott som han eller hon har begått före utlämningen, om han eller hon har lämnat sitt samtycke till det eller om det för brottet enligt lagen i den ansökande staten inte kan följa eller inte är utdömt frihetsstraff eller någon annan åtgärd som innefattar frihetsberövande, och*

2. *vidareutlämnas till en annan medlemsstat i Europeiska unionen om han eller hon har lämnat sitt samtycke till det.*

Första stycket gäller *inte* om den som har utlämnats är svensk medborgare.

Paragrafen, som är ny, behandlas i avsnitt 7.3.6 och motsvarar artiklarna 10–12 i 1996 års utlämningskonvention. Lagtexten i *första stycket* har formulerats om med anledning av *Lagrådets* yttrande. Lagrådet har även föreslagit att bestämmelsen i andra stycket i stället skrivs in i första stycket. Av skäl som har utvecklats vid kommentaren till 6 § bör dock den av regeringen föreslagna lydelsen inte ändras. Lagrådet har vidare föreslagit att det övervägs att i 12 § föra in en hänvisning till 12 a §. Regeringen anser dock inte att en sådan hänvisning är nödvändig.

Bestämmelsen innebär att en person som har utlämnats, genom att lämna sitt samtycke kan avstå från specialitetsprincipens skydd eller medge vidareutlämning. Avståndet måste vara specificerat till vissa angivna gärningar. Ett generellt avstående från specialitetsprincipen kan alltså inte ske med stöd av denna bestämmelse (jfr 32 § första stycket utlämningslagen). Ett avstående skall enligt artikel 10.2 lämnas inför de behöriga rättsliga myndigheterna i den ansökande staten. Bestämmelser om hur sådant samtycke skall inhämtas när någon har utlämnats till Sverige kommer att införas i utlämningsförordningen.

Specialitetsprincipen luckras också upp på så sätt att den ansökande staten får rätt att, även utan regeringens medgivande eller den utlämnades samtycke, lagföra denne för vissa mindre allvarliga brott som begåtts före utlämningen. När det gäller straffverkställighet är det framför allt böter som kommer i fråga. En frihetsinskränkande åtgärd som trätt istället för bötesstraffet på grund av att beloppet inte har betalats bör dock kunna verkställas utan den utlämnades statens medgivande (se 15 § bötesverkställighetslagen och förklaranderapporten till 1996 års utlämningskonvention).

Enligt *andra stycket* kan ett sådant avstående inte göras av en svensk medborgare.

14 §

En framställning om utlämning skall göras skriftligen. Den får översändas per telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt. Framställningen skall ges in till Justitiedepartementet.

Vid framställningen skall fogas avskrift av häktningsbeslut eller dom som åberopas eller, i fall som avses i 4 § andra stycket, annan utredning på vilken framställningen grundas. I den mån det *inte* framgår av nämnda handlingar, skall uppgift lämnas om personens nationalitet och hemvist, brottets beskaffenhet, tid och plats för brottet samt i den *ansökande* staten tillämpliga straffbestämmelser. Signalement skall om möjligt lämnas.

Ändringen i *första stycket* motsvarar bestämmelser i artikel 13 i 1996 års utlämningskonvention och behandlas i avsnitt 7.3.8. Ändringarna i *andra stycket* är språkliga.

16 §

Riksåklagaren skall till grund för sitt yttrande verkställa erforderlig utredning enligt vad som gäller vid förundersökning i brottmål.

Riksåklagaren eller åklagare som verkställer utredningen får under utredningen begära kompletterande information av behörig myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen. Sådan direkt kommunikation får även ske om det har avtalats i en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige eller om den andra staten tillåter det.

Om tvångsmedel gäller vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål. Beslut av rätten gäller tills vidare intill dess ärendet har avgjorts eller, om utlämning beviljas, intill dess denna har verkställts. Finner Högsta

domstolen *att det finns* hinder mot utlämning enligt 1–10 §§, upphör dock beslutet genast att gälla. Föreligger sådant hinder mot utlämning som avses i 11 § första stycket, gäller beslutet *inte* under tid då personen med anledning av misstanke om brott som där avses är berövad friheten som anhållen eller häktad eller undergår fängelsestraff eller *på annat sätt* är omhändertagen på anstalt.

Beslut om tvångsmedel kan meddelas även efter det att utlämning har beviljats.

Rättens beslut i fråga om tvångsmedel *överklagas* till Högsta domstolen utan inskränkning till viss tid.

Den som hålls häktad i utlämningsärendet *kan begära*, att ny förhandling skall äga rum inom tre veckor från det *att* beslut senast *har* meddelats.

Ändringen i *andra stycket* är en anpassning till artikel 14 i 1996 års utlämningskonvention och behandlas i avsnitt 7.3.8.

Om direkt kommunikation är möjlig i det enskilda fallet beror på om den ansökande staten avgett en förklaring av den innebörden till 1996 års utlämningskonvention. Sverige kommer att avge en sådan förklaring. Av förklaringen skall också framgå vilken eller vilka myndigheter som är behöriga att lämna och ta emot information. Har den ansökande staten inte avgett någon sådan förklaring får kommunikationen ske mellan centralmyndigheterna. Bestämmelsen har utformats så att direktkommunikation är möjlig även i förhållande till andra stater som tillåter detta.

Övriga ändringar i paragrafen är språkliga.

26 §

Chefen för Justitiedepartementet får medge, att den som av *en* stat utlämnas till *en* annan stat får föras genom riket, om denne inte är svensk medborgare och det inte heller annars finns synnerliga skäl mot det. Framställning om detta ges in till Justitiedepartementet.

Medgivande får lämnas till att en svensk medborgare förs genom riket, om hinder *inte* skulle ha förelegat för utlämning av honom *eller henne* till den mottagande staten enligt *denna lag eller* enligt 2 eller 4 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Ändringen i *första stycket* är språklig.

Ändringen i *andra stycket*, som inte har någon motsvarighet i 1996 års utlämningskonvention, föranleds av möjligheten att utlämna svenska medborgare (se avsnitt 7.3.7).

27 a §

Regeringen tillkännager de internationella överenskommelser som avses i denna lag.

Enligt 27 a §, som är en ny paragraf, tillkännager regeringen de internationella överenskommelser som avses i lagen. Hänvisningar till sådana överenskommelser finns i 6, 10, 12 a och 16 §§.

28 §

När någon som är eftersökt för utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen samtycker till att bli utlämnad, får utlämningsfrågan prövas i ett förenklat förfarande med de avvikelser från denna lag som framgår av 29–39 §§.

Ändringen är redaktionell och följer av att 40 § inte längre behövs när Justitiedepartementet numera enligt 26 § är centralmyndighet även i transitären. Prop. 2000/01:83

32 §

Den som eftersöks för utlämning skall så snart det kan ske tillfrågas av åklagare om han samtycker till utlämning. I sådant fall skall han också tillfrågas om han medger rätt för den ansökande staten att, utan särskilt medgivande enligt 24 §, ställa honom till ansvar eller straffa honom för annat brott som begåtts före utlämningen än som omfattas av eftersökningen och att utlämna honom till någon annan medlemsstat i Europeiska unionen. Han skall upplysas om innebörden av att samtycke och medgivande lämnas.

Samtycke och medgivande lämnas till åklagaren.

Första stycket andra meningen tillämpas inte när den som eftersöks är svensk medborgare.

Den ansökande staten skall omedelbart underrättas om ett samtycke eller ett medgivande. Är den eftersökte anhållen eller ålagd reseförbud eller anmälningsskyldighet och samtycker han inte, skall den ansökande staten underrättas om detta inom tio dagar från beslutet om tvångsmedel. Detta hindrar dock inte att det förenklade förfarandet tillämpas även om samtycke lämnas efter denna tid.

Om ett samtycke eller medgivande återkallas innan beslut om utlämning har verkställts, skall återkallelsen beaktas. Den ansökande staten skall omedelbart underrättas om återkallelsen.

Sådan underrättelse från rätten till chefen för Justitiedepartementet som avses i 23 § andra stycket skall lämnas endast om den eftersökte inte samtycker till att utlämnas eller om han inte inom tio dagar från den dag han anhölls eller ålades reseförbud eller anmälningsskyldighet lämnat sitt samtycke till utlämningen eller om han återkallar ett sådant samtycke.

Den tidigare hänvisningen i *andra stycket* till det förfarande för inhämtande av samtycke som gäller inom Norden har tagits bort. Hur det skall ske bör i stället regleras särskilt i förordning.

Enligt *tredje stycket* skall en svensk medborgare inte tillfrågas enligt första stycket om han avstår från specialitetsprincipens skydd, se avsnitt 7.1.3.

Lagrådet har med det resonemang som redogörs för under kommentaren till 6 § föreslagit att bestämmelsen i tredje stycket arbetas in i första stycket. Av skäl som har utvecklats vid kommentaren till 6 § bör dock den av regeringen föreslagna lydelsen inte ändras.

10.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge

4 §

Utlämning för ett politiskt brott får endast ske om gärningen eller en gärning av motsvarande beskaffenhet i svensk lag är belagd med straff.

En begäran om utlämning får inte avslås på grund av att brottet är politiskt, om detta skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas för ett politiskt brott.

Regeringen tillkännager de internationella överenskommelser som avses i andra stycket.

Ändringen behandlas i avsnitt 7.3.3. Ändringarna i *första stycket* är språkliga. Prop. 2000/01:83

Andra och *tredje styckena* är nya och motsvarar i huvudsak tredje och fjärde styckena i 6 § utlämningslagen. *Andra stycket* har formulerats om med anledning av *Lagrådets* yttrande. *Fjärde stycket* motsvarar 27 a § utlämningslagen. Se även kommentarerna till dessa bestämmelser.

Ikraftträdande

Frågan om ikraftträdande behandlas i avsnitt 7.3.10.

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1957:668) om utlämning för brott,

dels att 40 § skall upphöra att gälla,

dels att 1, 4, 6, 10, 14, 16, 26, 28 och 32 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 1 § och 23 § skall placeras närmast före 2 § respektive 24 §,

dels att det närmast före 23 § skall införas en ny rubrik, Provisoriska tvåängsmedel,

dels att det i lagen skall införas sex nya paragrafer, 3, 3 a, 3 b, 3 c, 12 a och 27 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Den som i främmande stat är misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning och uppehåller sig här i riket *må* efter beslut av regeringen utlämnas till den staten enligt vad i denna lag sägs.

Den som i främmande stat är misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning och uppehåller sig här i riket *får* efter beslut av regeringen utlämnas till den staten enligt vad i denna lag sägs.

I 28–39 §§ finns särskilda bestämmelser om ett förenklat förfarande i vissa fall vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen.

3 §

Utan hinder av vad som sägs i 2 § får en svensk medborgare utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen för lagföring om denne vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den ansökande staten eller den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i mer än fyra år.

Har gärningen i sin helhet begåtts i Sverige får utlämning beviljas endast om gärningen innefattar medverkan till ett brott som begåtts utom riket eller när utlämning beviljas även för en gärning som begåtts utom riket.

Vid bedömning av om utlämning skall beviljas enligt denna paragraf skall särskilt beaktas möjligheterna till lagföring här i landet och vilken anknytning till Sverige den som begärs utlämnad har.

3 a §

När utlämning beviljas enligt 3 § skall som villkor för utlämningen ställas att den som begärs utlämnad skall återföras till Sverige för verkställighet av ett eventuellt frihetsstraff här. Detta villkor behöver dock inte ställas om den som begärs utlämnad sedan minst två år stadigvarande vistats i den stat till vilken utlämning begärs eller denne samtycker till att verkställigheten sker i den staten.

När verkställighet skall ske i Sverige enligt första stycket tillämpas 25–25 b §§ lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom. Vid verkställigheten skall den dömda alltid räknas till godo den tid av påföljden som avtjänats i den andra staten och tid som han eller hon varit anhållen, häktad eller på annat sätt frihetsberövad där eller i Sverige med anledning av det brott som påföljden avser.

3 b §

Utan hinder av vad som sägs i 2 § får en svensk medborgare utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen för verkställighet av frihetsstraff om denne sedan minst två år stadigvarande vistats i den ansökande staten eller om han eller hon samtycker till utlämning.

Vid bedömning av om utlämning skall beviljas utan samtycke från den som begärs utlämnad skall särskilt beaktas möjligheterna till ett senare överförande av straffverkställigheten till Sverige och vilken anknytning till Sverige den som begärs utlämnad har.

3 c §

Samtycke till verkställighet i den andra staten enligt 3 a och 3 b §§ skall lämnas till den åklagare som verkställer den utredning som avses i 16 §.

Om ett samtycke återkallas innan beslut om utlämning har verkställts, skall återkallelsen beaktas.

4 §

Ej må någon utlämnas, med mindre den gärning för vilken utlämning begäres motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är stadgat fängelse i mer än ett år. Har personen i den främmande staten dömts för gärningen, må han utlämnas allenast om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Skall utlämning till främmande stat ske för gärning som avses i första stycket, må utlämning till den staten samtidigt medgivas jämväl för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag.

Har personen i den främmande staten dömts till gemensam påföljd för gärning som avses i första stycket första punkten och för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag, må utlämning för gärningarna äga rum, om den gemensamma påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Utlämning får beviljas endast om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är stadgat fängelse i mer än ett år. Utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen får dock beviljas om för brottet kan följa fängelse i minst sex månader. Har personen i den främmande staten dömts för gärningen, får han utlämnas endast om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Skall utlämning till främmande stat ske för gärning som avses i första stycket, får utlämning till den staten samtidigt medges även för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag.

Har personen i den främmande staten dömts till gemensam påföljd för gärning som avses i första stycket första punkten och för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag, får utlämning för gärningarna äga rum, om den gemensamma påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

6 §

Utlämning må ej beviljas för politiskt brott.

Utlämning får inte beviljas för ett politiskt brott.

Innefattar gärningen *tillika* brott av icke politisk beskaffenhet, *må* utlämning beviljas för det brottet, *såframt* gärningen i det särskilda fallet *prövas* övervägande *äga* karaktären av ett icke politiskt brott.

Innefattar gärningen *även ett* brott som *inte är politiskt*, *får* utlämning beviljas för det brottet, *om* gärningen i det särskilda fallet *övervägande har karaktär* av ett icke politiskt brott.

Första stycket gäller inte om ett avslag på denna grund strider mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas för politiska brott.

10 §

Har i fråga om den person som avses med framställningen här i riket meddelats dom beträffande det uppgivna brottet eller med stöd av 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning meddelats beslut att icke tala å brottet, *må* utlämning för det brottet *ej* äga rum

Ej heller *må* utlämning beviljas, om straff för brottet skulle vara *förfallet* enligt svensk lag.

Har i fråga om den person som avses med framställningen här i riket meddelats dom beträffande det uppgivna brottet eller med stöd av 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning meddelats beslut att icke tala å brottet, *får* utlämning för det brottet *inte* äga rum.

Inte heller *får* utlämning beviljas, om straff för brottet skulle vara *preskriberat* enligt svensk lag. *Detta gäller inte om ett avslag på denna grund strider mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.*

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas om straff för brottet skulle vara preskriberat enligt svensk lag.

Har fråga om ansvar för brottet prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i annan främmande stat än den som gjort framställning om utlämning, och är brottet förövat i den först nämnda staten eller har denna stat tillträtt den europeiska utlämningskonventionen den 13 december 1957, den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar eller den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål eller har den staten slutit särskilt avtal med Sverige om utlämning för brott, *må* den tilltalade *ej* utlämnas för brottet,

1. om han har frikänts från ansvar,

2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har utdömts,

3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller

4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den stat där domen meddelats.

Tredje stycket gäller *ej* i fråga om brott, som har förövats i den stat som gjort framställning om utlämning eller mot denna stat eller menighet eller allmän inrättning i den staten, eller brott, som avses i 2 kap. 3 § 5 eller 6 brottsbalken, såvida *ej* lagföringen har skett på begäran av den stat som gjort framställning om utlämning.

Har fråga om ansvar för brottet prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i annan främmande stat än den som gjort framställning om utlämning, och är brottet förövat i den först nämnda staten eller har denna stat tillträtt den europeiska utlämningskonventionen den 13 december 1957, den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar eller den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål eller har den staten slutit särskilt avtal med Sverige om utlämning för brott, *får* den tilltalade *inte* utlämnas för brottet,

1. om han har frikänts från ansvar,

2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har utdömts,

3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller

4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den stat där domen meddelats.

Tredje stycket gäller *inte* i fråga om brott, som har förövats i den stat som gjort framställning om utlämning eller mot denna stat eller menighet eller allmän inrättning i den staten, eller brott, som avses i 2 kap. 3 § 5 eller 6 brottsbalken, såvida *inte* lagföringen har skett på begäran av den stat som gjort framställning om utlämning.

12 a §

Utan hinder av vad som sägs i 12 § 1 får den som utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen

1. åtalas eller straffas för annat brott som han eller hon har begått före utlämningen om han eller hon har lämnat sitt samtycke till det eller det för brottet enligt lagen i den ansökande staten inte kan följa eller inte är utdömt frihetsstraff eller någon annan åtgärd som innefattar frihetsberövande, och

2. vidareutlämnas till en annan medlemsstat i Europeiska unionen om han eller hon har lämnat sitt samtycke till det.

Första stycket gäller inte om den som utlämnas är svensk medborgare.

14 §

Framställning om utlämning skall inges till utrikesdepartementet. Den skall göras på diplomatisk väg, om Sverige ej i förhållande till den främmande staten har överenskommit att tillämpa annan ordning.

Vid framställningen skall fogas avskrift av häktningsbeslut eller dom som åberopas eller, i fall som avses i 4 § andra stycket, annan utredning på vilken framställningen grundas. I den mån det *ej* framgår av nämnda handlingar, skall uppgift lämnas om personens nationalitet och hemvist, brottets beskaffenhet, tid och plats för brottet samt i den främmande staten tillämpliga straffbestämmelser. Signalement skall om möjligt företes.

En framställning om utlämning skall göras skriftligen. Den får översändas per telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt. Framställningen skall ges in till Justitiedepartementet.

Vid framställningen skall fogas avskrift av häktningsbeslut eller dom som åberopas eller, i fall som avses i 4 § andra stycket, annan utredning på vilken framställningen grundas. I den mån det *inte* framgår av nämnda handlingar, skall uppgift lämnas om personens nationalitet och hemvist, brottets beskaffenhet, tid och plats för brottet samt i den främmande staten tillämpliga straffbestämmelser. Signalement skall om möjligt företes.

16 §

Riksåklagaren skall till grund för sitt yttrande verkställa erforderlig utredning enligt vad *om* förundersökning i brottmål *är stadgat*.

Riksåklagaren skall till grund för sitt yttrande verkställa erforderlig utredning enligt vad *som gäller vid* förundersökning i brottmål.

Riksåklagaren får under utredningen begära kompletterande information av behörig myndighet i en annan stat om sådan direkt kommunikation har avtalats i en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige eller om den andra staten även annars tillåter detta.

Om tvångsmedel gäller vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål. Beslut av rätten gäller tills vidare intill dess ärendet har avgjorts eller, om utlämning beviljas, intill dess denna har verkställts. Finner högsta domstolen hinder mot utlämning möta enligt 1–10 §§, upphör dock beslutet genast att gälla. Föreligger sådant hinder mot utlämning som avses i 11 § första stycket, gäller beslutet *ej* under tid då personen med anledning av misstanke om brott som där avses är berövad friheten som anhållen eller häktad eller undergår fängelsestraff eller *eljest* är omhändertagen på anstalt.

Beslut om tvångsmedel kan meddelas även efter det att utlämning har beviljats.

Talan mot rättens beslut i fråga om tvångsmedel *förs genom besvär* till högsta domstolen utan inskränkning till viss tid.

Den som hålls häktad i utlämningsärendet *äger påfordra*, att ny förhandling skall äga rum inom tre veckor från det beslut senast meddelats.

Om tvångsmedel gäller vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål. Beslut av rätten gäller tills vidare intill dess ärendet har avgjorts eller, om utlämning beviljas, intill dess denna har verkställts. Finner Högsta domstolen hinder mot utlämning möta enligt 1–10 §§, upphör dock beslutet genast att gälla. Föreligger sådant hinder mot utlämning som avses i 11 § första stycket, gäller beslutet *inte* under tid då personen med anledning av misstanke om brott som där avses är berövad friheten som anhållen eller häktad eller undergår fängelsestraff eller *annars* är omhändertagen på anstalt.

Rättens beslut i fråga om tvångsmedel *överklagas* till Högsta domstolen utan inskränkning till viss tid.

Den som hålls häktad i utlämningsärendet *kan begära*, att ny förhandling skall äga rum inom tre veckor från det beslut senast meddelats.

26 §

Chefen för justitiedepartementet *äger medgiva*, att den som av främmande stat utlämnas till annan stat *må* föras genom riket, *såframt* denne icke är svensk medborgare och *ej heller eljest synnerliga skäl äro däremot. Framställning härom göres på diplomatisk väg.*

Chefen för Justitiedepartementet *kan medge*, att den som av främmande stat utlämnas till annan stat *får* föras genom riket, *om denne inte* är svensk medborgare och *det inte heller i övrigt föreligger synnerliga skäl mot detta.*

Sker utlämningen till Danmark, Finland, Island eller Norge må medgivas, att även svensk medborgare förs genom riket, om hinder ej skulle ha förelegat för utlämning av honom till den mottagande staten enligt 2 eller 4 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Medgivande får lämnas till att en svensk medborgare förs genom riket, om hinder inte skulle ha förelegat för utlämning av honom till den mottagande staten enligt denna lag eller enligt 2 eller 4 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

27 a §

Regeringen tillkännager de internationella överenskommelser som avses i 6 § tredje stycket, 10 § andra stycket och 16 § andra stycket.

28 §

När någon som är eftersökt för utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen samtycker till att bli utlämnad, får utlämningsfrågan prövas i ett förenklat förfarande med de avvikelser från denna lag som framgår av 29–40 §§.

När någon som är eftersökt för utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen samtycker till att bli utlämnad, får utlämningsfrågan prövas i ett förenklat förfarande med de avvikelser från denna lag som framgår av 29–39 §§.

Första stycket gäller inte om den eftersökte är svensk medborgare.

32 §

Den som eftersöks för utlämning skall så snart det kan ske tillfrågas av åklagare om han samtycker till utlämning. I sådant fall skall han också tillfrågas om han medger rätt för den ansökande staten att, utan särskilt medgivande enligt 24 §, ställa honom till ansvar eller straffa honom för annat brott som begåtts före utlämningen än som omfattas av eftersökningen och att utlämna honom till någon annan medlemsstat i Europeiska unionen. Han skall upplysas om innebörden av att samtycke och medgivande lämnas.

Samtycke och medgivande lämnas till åklagaren. *Därvid tillämpas samma förfarande som vid utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.*

Samtycke och medgivande lämnas till åklagaren.

Den ansökande staten skall omedelbart underrättas om ett samtycke eller ett medgivande. Är den eftersökte anhållen eller ålagd reseförbud eller anmälningskyldighet och samtycker han inte, skall den ansökande staten underrättas om detta inom tio dagar från beslutet om tvångsmedel.

Detta hindrar dock inte att det förenklade förfarandet tillämpas även om samtycke lämnas efter denna tid.

Prop. 2000/01:83

Bilaga 1

Om ett samtycke eller medgivande återkallas innan beslut om utlämning har verkställts, skall återkallelsen beaktas. Den ansökande staten skall omedelbart underrättas om återkallelsen.

Sådan underrättelse från rätten till chefen för Justitiedepartementet som avses i 23 § andra stycket skall lämnas endast om den eftersökte inte samtycker till att utlämnas eller om han inte inom tio dagar från den dag han anhölls eller ålades reseförbud eller anmälningsskyldighet lämnat sitt samtycke till utlämningen eller om han återkallar ett sådant samtycke.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge

Prop. 2000/01:83
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge att 4 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Utlämning för politiskt brott *må* ske, *allenast* om gärningen eller gärning av motsvarande beskaffenhet är i svensk lag belagd med straff *och den som begärs utlämnad ej är svensk medborgare.*

Utlämning för *ett* politiskt brott *får endast* ske om gärningen eller *en* gärning av motsvarande beskaffenhet i svensk lag är belagd med straff.

En begäran om utlämning för ett politiskt brott får inte avslås på denna grund om detta skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Regeringen tillkännager de internationella överenskommelser som avses i andra stycket.

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas för politiska brott.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

Rådets akt

av den 27 september 1996
om upprättande av konventionen om utlämning mellan Europeiska
unionens medlemsstater
(96/C 313/02)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD

som beaktar Fördraget om Europeiska unionen, särskilt artikel K 3.2 c i
detta, och

som för att uppnå unionens mål betraktar förbättringen av möjligheterna
för utlämning mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen som en fråga
av gemensamt intresse som utgör en del av det samarbete om vilket
stadgas i avdelning VI i fördraget,

BESLUTAR att härmed upprätta den konvention, inbegripet bilagan till
denna, vars text återfinns i bilagan till denna akt och som denna dag har
undertecknats av företrädarna för regeringarna i unionens medlemsstater,

REKOMMENDERAR att medlemsstaterna antar den i enlighet med sina
konstitutionella bestämmelser.

Utfärdad i Bryssel den 27 september 1996.

På rådets vägnar
M. LOWRY
N. Ordförande

KONVENTION

upprättad på grundval av artikel K 3 i Fördraget om Europeiska unionen om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater

Prop. 2000/01:83

Bilaga 2

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA till denna konvention, Europeiska unionens medlemsstater,

SOM HÄNVISAR TILL rådets akt om Europeiska unionen av den 27 september 1996,

SOM ÖNSKAR förbättra det straffrättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna såvitt avser såväl lagföring som verkställighet av domar,

SOM ÄR MEDVETNA OM att utlämning har stor betydelse inom det rättsliga samarbetet för att uppnå dessa mål,

SOM UNDERSTRYKER att medlemsstaterna har ett gemensamt intresse av att säkerställa att utlämningsförfarandena sker effektivt och snabbt i den omfattning deras statsskick är grundade på demokratiska principer och medlemsstaterna iakttar de skyldigheter som fastställs i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950,

SOM UTTRYCKER sitt förtroende för sina rättssystemers uppbyggnad och systemens sätt att fungera och för samtliga medlemsstaters förmåga att garantera en opartisk rättegång,

SOM ERINRAR OM att rådet, genom sin akt av den 10 mars 1995, upprättade konventionen om ett förenklat förfarande för utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater,

SOM BEAKTAR intresset av att det mellan Europeiska unionens medlemsstater sluts en konvention som kompletterar den europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957 och övriga gällande konventioner på området,

SOM BEAKTAR att bestämmelserna i dessa konventioner förblir tillämpliga på alla de frågor som inte behandlas i denna konvention,

HAR ENATS OM FÖLJANDE:

Artikel 1

Allmänna bestämmelser

1. Denna konvention har till syfte att komplettera bestämmelserna i och underlätta tillämpningen mellan Europeiska unionens medlemsstater av

– den europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957 (nedan kallad "Europeiska utlämningskonventionen"), Prop. 2000/01:83 Bilaga 2

– den europeiska konventionen om bekämpande av terrorism av den 27 januari 1977 (nedan kallad "Europakonventionen om bekämpande av terrorism"),

– konventionen av den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om det gradvisa avskaffandet av kontrollerna vid de gemensamma gränserna, inom ramen för förbindelserna mellan de medlemsstater som är parter till denna konvention, samt

– kapitel 1 i fördraget om utlämning och inbördes rättshjälp i brottmål mellan Konungariket Belgien, Storhertigdömet Luxemburg och Konungariket Nederländerna av den 27 juni 1962, ändrat genom protokollet av den 11 maj 1974 (nedan kallat "Beneluxfördraget") inom ramen för förbindelserna mellan medlemsstaterna i den ekonomiska unionen Benelux.

2. Punkt 1 påverkar inte tillämpningen av mer förmånliga bestämmelser i bilaterala eller multilaterala avtal mellan medlemsstater, och inte heller överenskommelser om utlämning som träffats på grundval av en enhetlig lagstiftning eller motsvarande lagstiftning om verkställighet inom en medlemsstats territorium av sådana häktningsbeslut som är utfärdade inom en annan medlemsstats territorium, på det sätt som föreskrivs i artikel 28.3 i Europeiska utlämningskonventionen.

Artikel 2

Utlämningsbara brott

1. Utlämning skall medges för brott som enligt den ansökande medlemsstatens lagstiftning är belagt med frihetsstraff eller frihetsberövande skyddsåtgärd upp till en tid av lägst tolv månader och som, enligt den anmodade medlemsstatens lagstiftning, är belagt med frihetsstraff eller frihetsberövande skyddsåtgärd upp till en tid av lägst sex månader.

2. Utlämning får inte vägras på den grunden att lagstiftningen i den anmodade medlemsstaten inte föreskriver samma slag av frihetsberövande skyddsåtgärder som lagstiftningen i den ansökande medlemsstaten.

3. Artikel 2.2 i Europeiska utlämningskonventionen och artikel 2.2 i Beneluxfördraget skall även tillämpas när vissa brott är belagda med bötesstraff.

Konspiration och sammanslutning av brottslingar

1. Om det brott som ligger till grund för begäran om utlämning enligt den ansökande medlemsstatens lagstiftning rubriceras som konspiration eller sammanslutning av brottslingar och är belagt med frihetsstraff eller frihetsberövande skyddsåtgärd upp till en tid av lägst tolv månader, får utlämning inte vägras på den grunden att den anmodade medlemsstatens lagstiftning inte föreskriver att samma gärningar utgör ett brott, om syftet med konspirationen eller sammanslutningen är att begå

a) ett eller flera av de brott som avses i artiklarna 1 och 2 i Europakonventionen om bekämpande av terrorism, eller

b) varje annat brott som är belagt med frihetsstraff eller frihetsberövande skyddsåtgärd upp till en tid av lägst tolv månader gällande narkotikabrott och andra former av organiserad brottslighet eller andra våldshandlingar som är riktade mot en persons liv, fysiska integritet eller frihet, eller som skapar allmän fara för personer.

2. För att fastställa om syftet med konspirationen eller sammanslutningen är att begå ett av de brott som avses i punkt 1 a eller 1 b i denna artikel skall den anmodade medlemsstaten beakta uppgifterna i häktningsbeslutet eller i ett beslut med samma rättsverkan eller i den fällande domen avseende den person som har begärts utlämnad samt i de uppgifter om brott som avses i artikel 12.2 b i Europeiska utlämningskonventionen eller i artikel 11.2 b i Beneluxfördraget.

3. En medlemsstat får i samband med underrättelse enligt artikel 18.2 förklara att den förbehåller sig rätten att inte tillämpa punkt 1 eller att tillämpa den under vissa, närmare angivna omständigheter.

4. Varje medlemsstat som har gjort en reservation enligt punkt 3 skall föreskriva att följande utgör brott för vilket utlämning skall medges enligt artikel 2.1: handlande varigenom en person bidrar till att en grupp personer, som handlar med gemensamt syfte, begår ett eller flera brott gällande terrorism enligt artiklarna 1 och 2 i Europakonventionen om bekämpande av terrorism, narkotikabrott och andra former av organiserad brottslighet eller andra våldshandlingar som är riktade mot en persons liv, fysiska integritet eller frihet, eller som skapar allmän fara för personer, när brotten är belagda med frihetsstraff eller frihetsberövande skyddsåtgärd upp till en tid av lägst tolv månader, även om den personen inte deltar i det egentliga utförandet av det eller de berörda brotten; bidraget skall ha varit avsiktligt och getts med kännedom antingen om syftet och gruppens allmänna brottsliga verksamhet eller om gruppens avsikt att begå det eller de berörda brotten.

Artikel 4

Prop. 2000/01:83
Bilaga 2

Beslut om frihetsberövande med placering på annan plats än kriminalvårdsanstalt

Utlämning för lagföring får inte vägras på den grunden att begäran, i enlighet med artikel 12.2 a i Europeiska utlämningskonventionen eller artikel 11.2 a i Beneluxfördraget, stöds av ett beslut av en rättslig myndighet i den ansökande medlemsstaten om att beröva en person friheten genom att placera denne på annan plats än kriminalvårdsanstalt.

Artikel 5

Politiska brott

1. Vid tillämpningen av denna konvention får den anmodade medlemsstaten inte betrakta något brott som ett politiskt brott, en gärning förknippad med ett sådant brott eller ett brott inspirerat av politiska motiv.

2. Varje medlemsstat får i samband med underrättelse enligt artikel 18.2 förklara att den kommer att tillämpa punkt 1 endast på

a) brott enligt artiklarna 1 och 2 i Europakonventionen om bekämpande av terrorism, och

b) gärningar, rubricerade som konspiration eller sammanslutning av brottslingar, som överensstämmer med det handlande som beskrivs i artikel 3.4 med syfte att begå ett eller flera av de brott som avses i artiklarna 1 och 2 i Europakonventionen om bekämpande av terrorism.

3. Bestämmelserna i artikel 3.2 i Europeiska utlämningskonventionen och artikel 5 i Europakonventionen om bekämpande av terrorism påverkas inte.

4. De reservationer som gjorts enligt artikel 13 i Europakonventionen om bekämpande av terrorism skall inte tillämpas på utlämning mellan medlemsstaterna.

Artikel 6

Fiskaliska brott

1. När det gäller brott mot lagstiftningen avseende skatter och avgifter, tullar och valutatransaktioner skall även de gärningar som enligt den anmodade medlemsstatens lagstiftning motsvarar ett brott av samma beskaffenhet föranleda utlämning under de förutsättningar som anges i denna konvention, Europeiska utlämningskonventionen och Beneluxfördraget.

2. Utlämning får inte vägras på den grunden att den anmodade medlemsstatens lagstiftning inte föreskriver samma slag av skatter eller avgifter eller inte innehåller samma typ av bestämmelser när det gäller skatter och avgifter, tullar och valutatransaktioner som den ansökande medlemsstatens lagstiftning.

3. Varje medlemsstat får i samband med underrättelse enligt artikel 18.2 förklara att den kommer att bevilja utlämning, såsom för fiskaliskt brott, endast för gärningar som kan utgöra ett brott mot lagstiftningen avseende punktskatter, mervärdesskatt eller tullar.

Artikel 7

Utlämning av egna medborgare

1. Utlämning får inte vägras på den grunden att den person som är föremål för begäran om utlämning är medborgare i den anmodade medlemsstaten i den mening som avses i artikel 6 i Europeiska utlämningskonventionen.

2. Varje medlemsstat får i samband med underrättelse enligt artikel 18.2 förklara att den inte kommer att bevilja utlämning av sina egna medborgare eller att den kommer att tillåta detta endast under vissa förutsättningar som den närmare anger.

3. De reservationer som avses i punkt 2 gäller i fem år räknat från den första dag då denna konvention tillämpas av den berörda medlemsstaten. Reservationerna kan dock förnyas för ytterligare perioder av samma längd.

Tolv månader före den dag då reservationen upphör att gälla skall depositarien informera den berörda medlemsstaten om denna förfallodag.

Medlemsstaten skall, senast tre månader före utgången av varje femårsperiod, underrätta depositarien om den vidhåller sin reservation, om den ändrar den så att villkoren för utlämning mildras eller om den återtar reservationen.

Om underrättelse enligt föregående stycke inte sker skall depositarien informera den berörda medlemsstaten om att dess reservation anses automatiskt förlängd för en period av sex månader; före utgången av denna period bör medlemsstaten lämna en underrättelse. Om underrättelse inte skett vid utgången av denna period anses reservationen förfallen.

Artikel 8

Prop. 2000/01:83
Bilaga 2

Preskription

1. Utlämning får inte vägras på den grunden att brottet eller verkställigheten av straffet preskriberats enligt den anmodade medlemsstatens lagstiftning.
2. Den anmodade medlemsstaten kan underlåta att tillämpa punkt 1 om ansökan om utlämning grundas på gärningar som faller under denna stats behörighet enligt dess egen strafflag.

Artikel 9

Amnesti

Utlämning skall inte beviljas för brott som omfattas av amnesti i den anmodade medlemsstaten om denna var behörig att lagföra brottet enligt sin egen strafflag.

Artikel 10

Andra gärningar än de som har legat till grund för begäran om utlämning

1. För andra gärningar som den utlämnade personen har begått före överlämnandet än den som har legat till grund för begäran om utlämning får den utlämnade personen, utan att den anmodade statens samtycke behöver inhämtas,

a) åtalas eller dömas, när gärningarna inte är belagda med frihetsstraff eller frihetsberövande skyddsåtgärd,

b) åtalas eller dömas, om inte de straffrättsliga åtgärderna medför att den personliga friheten inskränks,

c) bli föremål för en icke frihetsberövande påföljd, inbegripet böter eller en liknande åtgärd, eller en åtgärd som träder i stället för detta, även om påföljden inskränker den personliga friheten, eller

d) åtalas, dömas, kvarhållas för verkställandet av ett straff eller en skyddsåtgärd eller bli föremål för någon annan inskränkning av den personliga friheten, om personen efter överlämnandet uttryckligen avstår från att åberopa specialitetsprincipen avseende de särskilda gärningar som har begåtts före överlämnandet.

2. Om den utlämnade personen avstår på det sätt som avses i punkt 1 d, skall avståendet lämnas inför de behöriga rättsliga myndigheterna i den ansökande medlemsstaten och antecknas i ett protokoll, i enlighet med den statens interna rätt.

3. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att det avstående som avses i punkt 1 d skall tas emot under sådana omständigheter att det framgår att personen frivilligt gett uttryck för detta och varit fullt medveten om följderna härav. För det ändamålet skall den utlämnade personen ha rätt till juridiskt biträde.

4. Om den anmodade medlemsstaten har avgett en förklaring i enlighet med artikel 6.3, skall punkt 1 a, 1 b och 1 c i den här artikeln inte tillämpas på fiskaliska brott med undantag av de brott som avses i artikel 6.3.

Artikel 11

Presumtion om samtycke från den anmodade medlemsstaten

Varje medlemsstat får i samband med underrättelse enligt artikel 18.2 eller vid varje annan tidpunkt förklara att i statens förbindelser med övriga medlemsstater som har avgett samma förklaring skall samtycke enligt artikel 14.1 a i Europeiska utlämningskonventionen och artikel 13.1 a i Beneluxfördraget anses ha lämnats om inte, i ett enskilt fall, staten tillkännager något annat när den beviljar utlämning.

När medlemsstaten, i ett enskilt fall, har uppgivit att samtycket inte skall anses ha lämnats skall artikel 10.1 fortsätta att tillämpas.

Artikel 12

Vidareutlämning till en annan medlemsstat

1. Artikel 15 i Europeiska utlämningskonventionen och artikel 14.1 i Beneluxfördraget är inte tillämpliga på begäran om vidareutlämning från en medlemsstat till en annan medlemsstat.

2. En medlemsstat får i samband med underrättelse enligt artikel 18.2 förklara att artikel 15 i Europeiska utlämningskonventionen och artikel 14.1 i Beneluxfördraget skall fortsätta att tillämpas om inte annat föreskrivs i artikel 13 i konventionen om ett förenklat förfarande för utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater¹ eller den berörda personen samtycker till att vidareutlämnas till en annan medlemsstat.

Artikel 13

Centralmyndighet och överföring av dokument per telefax

1. Varje medlemsstat skall utse en centralmyndighet eller, om det föreskrivs enligt dess konstitutionella ordning, centralmyndigheter som är ansvariga för överföring och mottagande av begäran om utlämning och

¹ EGT nr C 78, 30.3.1995, s. 1

erforderliga handlingar till stöd för en sådan begäran samt all annan officiell skriftväxling som gäller en begäran om utlämning, om inte annat anges i denna konvention.

Prop. 2000/01:83
Bilaga 2

2. Varje medlemsstat skall i samband med underrättelse enligt artikel 18.2 ange den eller de myndigheter som har utsetts enligt punkt 1 i denna artikel. Medlemsstaten skall meddela depositarien om alla ändringar såvitt avser beslutet om ansvarig myndighet.

3. En begäran om utlämning och de handlingar som avses i punkt 1 får överföras per telefax. Varje centralmyndighet skall vara utrustad med en telefax för överföring och mottagande av sådana handlingar och skall se till att den fungerar.

4. När en telefax används vid tillämpningen av denna artikel skall meddelandet krypteras genom en apparat som är kopplad till den telefax som centralmyndigheten använder, för att garantera såväl överföringens ursprung som att överföringen är konfidentiell.

Medlemsstaterna skall samråda om den praktiska tillämpningen av denna artikel.

5. För att garantera utlämningshandlingarnas äkthet skall den ansökande medlemsstatens centralmyndighet i sin begäran förklara att den intygar att de handlingar som överförts till stöd för begäran överensstämmer med originalen och lämna en beskrivning av de överförda handlingarna. Om den anmodade medlemsstaten ifrågasätter att handlingarna överensstämmer med originalen har dess centralmyndighet rätt att kräva att centralmyndigheten i den ansökande medlemsstaten inom skälig tid företer originalhandlingarna eller en bestyrkt kopia av dessa antingen på diplomatisk väg eller på något annat sätt, som gemensamt överenskommits.

Artikel 14

Ytterligare upplysningar

Varje medlemsstat får i samband med underrättelse enligt artikel 18.2 eller vid varje annan tidpunkt förklara att, i statens förbindelser med övriga medlemsstater som har avgett samma förklaring får de rättsliga myndigheterna eller andra behöriga myndigheter i dessa övriga medlemsstater vid behov vända sig direkt till den nämnda medlemsstatens rättsliga myndigheter eller andra behöriga myndigheter, ansvariga för de straffrättsliga åtgärderna mot den person som begärs utlämnad, för att anhålla om ytterligare upplysningar i enlighet med artikel 13 i Europeiska utlämningskonventionen eller artikel 12 i Beneluxfördraget.

När en medlemsstat avger en sådan förklaring skall den ange vilka rättsliga myndigheter eller andra behöriga myndigheter som har rätt att anhålla om, meddela och ta emot sådana ytterligare upplysningar.

Bestyrkande av äkthet

Varje handling eller kopia av en handling som har överlämnats i ett utlämningsärende skall vara befriad från kravet på bestyrkande av äkthet och andra formaliteter, om inte annat uttryckligen föreskrivs i denna konvention, i Europeiska utlämningskonventionen eller i Beneluxfördraget. I det senare fallet skall kopior av handlingar anses bestyrkta när deras äkthet intygats av de rättsliga myndigheter som utfärdat originalet eller av den centralmyndighet som avses i artikel 13.

Artikel 16*Transitering*

Vid transitering, i den mening som avses i artikel 21 i Europeiska utlämningskonventionen och artikel 21 i Beneluxfördraget, genom en medlemsstats territorium till en annan medlemsstat skall följande bestämmelser tillämpas:

a) De upplysningar som finns i en begäran om transitering skall vara tillräckliga för att göra det möjligt för transiteringsmedlemsstaten att bedöma begäran och att vidta de tvångsåtgärder gentemot den utlämnade personen som är nödvändiga för transiteringens genomförande.

För det ändamålet skall följande upplysningar anses vara tillräckliga:

- Den utlämnade personens identitet.
- Förekomsten av ett häktningsbeslut eller ett annat beslut med samma rättsverkan eller en verkställbar dom.

Brottets natur och den rättsliga beskrivningen av detta.

En beskrivning av de omständigheter under vilka brottet begåtts, inbegripet datum och plats.

b) Begäran om transitering och de upplysningar som avses i a får sändas till transiteringsmedlemsstaten på varje sätt som innebär att begäran dokumenteras skriftligen. Transiteringsmedlemsstaten skall tillkännage sitt beslut på samma sätt.

c) Om transiteringen sker med flyg utan planerad mellanlandning skall den ansökande medlemsstaten, om en icke planerad landning görs, förse den berörda medlemsstaten med de upplysningar som anges i a.

d) Om inte annat föreskrivs i bestämmelserna i denna konvention, särskilt artiklarna 3, 5 och 7, skall artikel 21.1, 21.2, 21.5 och 21.6 i Europeiska utlämningskonventionen och artikel 21.1 i

e)

Reservationer

Denna konvention kan inte bli föremål för några andra reservationer än dem som uttryckligen föreskrivs i denna konvention.

Artikel 18

Ikraftträdande

1. Denna konvention skall antas av medlemsstaterna i enlighet med deras konstitutionella bestämmelser.
2. Medlemsstaterna skall underrätta generalsekreteraren för Europeiska unionens råd när de förfaranden som deras konstitutionella bestämmelser föreskriver för antagande av denna konvention har genomförts.
3. Denna konvention träder i kraft nittio dagar efter det att den underrättelse som avses i punkt 2 lämnats av den stat – som skall vara medlem i Europeiska unionen när rådet antar den akt genom vilken denna konvention upprättas – som sist fullgör denna formalitet.
4. Fram till det att denna konvention träder i kraft får varje medlemsstat i samband med underrättelse enligt punkt 2 eller vid varje annan tidpunkt förklara att konventionen, vad medlemsstaten beträffar, är tillämplig i dess förbindelser med de medlemsstater som har gjort samma förklaring. Dessa förklaringar skall börjar gälla nittio dagar efter det att de har deponerats.
5. Denna konvention skall tillämpas endast på sådan begäran som görs efter dagen då den träder i kraft eller efter dagen då den börjar tillämpas mellan den anmodade medlemsstaten och den ansökande medlemsstaten.

Artikel 19

Anslutning av nya medlemsstater

1. Denna konvention skall vara öppen för anslutning för varje stat som blir medlem i Europeiska unionen.
2. Texten till denna konvention, avfattad på den anslutande medlemsstatens språk, utarbetad av Europeiska unionens råd, skall vara giltig.
3. Anslutningsinstrumenten skall deponeras hos depositarien.
4. Denna konvention skall, i förhållande till varje stat som ansluter sig till den, träda i kraft nittio dagar efter det att staten har deponerat sitt

anslutningsinstrument eller på dagen för denna konventions ikraftträdande, om denna ännu inte har trätt i kraft då nittiodagarsperioden löper

Prop. 2000/01:83
Bilaga 2

ut.

5. Om denna konvention ännu inte har trätt i kraft när anslutningsinstrumenten deponeras, skall artikel 18.4 tillämpas på de anslutande medlemsstaterna.

Artikel 20

Depositarie

1. Generalsekreteraren för Europeiska unionens råd är depositarie för denna konvention.

2. Depositarien skall i Europeiska gemenskapernas officiella tidning offentliggöra uppgifter avseende antaganden och anslutningar, förklaringar och reservationer samt alla andra underrättelser som rör denna konvention.

TILL BEKRÄFTELSE HÄRAV har undertecknade befullmäktigade ombud undertecknat denna konvention.

Utfärdad i ett enda exemplar på spanska, danska, tyska, grekiska, engelska, franska, iriska, italienska, nederländska, portugisiska, finska, och svenska, varvid alla texter är lika giltiga, och deponerad i arkiven vid generalsekretariatet för Europeiska unionens råd. Generalsekreteraren skall vidarebefordra en bestyrkt kopia till varje medlemsstat.

Kapitel 4

Utlämning

Artikel 59

1. Bestämmelserna i detta kapitel avser att komplettera såväl den europeiska utlämningskonventionen av den 13 september 1957 som, vad gäller förbindelserna mellan de avtalsslutande parter som är medlemmar i den ekonomiska unionen Benelux, kapitel 1 i Beneluxavtalet av den 27 juni 1962 om utlämning och inbördes rättshjälp i brottmål, ändrad genom tilläggsprotokoll av den 21 maj 1974, samt att underlätta tillämpningen av dessa avtal.

2. Bestämmelserna i punkt 1 utgör inget hinder för tillämpningen av mer vittomfattande bestämmelser i gällande bilaterala avtal mellan de avtalsslutande parterna.

Artikel 60

Vad avser förbindelserna mellan två avtalsslutande parter, varav den ena inte tillträtt den europeiska konventionen av den 13 september 1957 om utlämning, skall bestämmelserna i den konventionen tillämpas med beaktande av gjorda förbehåll och avgivna förklaringar, antingen i samband med ratificeringen av konventionen eller, vad avser de avtalsslutande parter som inte tillträtt konventionen, i samband med ratificering, godkännande eller antagande av denna konvention.

Artikel 61

Frankrike förbinder sig att på en avtalsslutande parts begäran utlämna en person som dömts för en gärning, för vilken enligt fransk lag är stadgat ett längsta frihetsstraff eller annat omhändertagande upp till en tid av lägst två år, och enligt lagen hos den ansökande parten ett längsta frihetsstraff eller annat omhändertagande upp till en tid av lägst ett år.

Artikel 62

1. Beträffande preskriptionsavbrott skall endast den ansökande partens bestämmelser tillämpas.

2. Amnesti som meddelats av den anmodade parten skall endast utgöra hinder mot utlämning om brottet faller under denna parts domsrätt.

3. Frånvaron av angivelse eller annat officiellt meddelande som medger lagföring, och som endast krävs enligt den anmodade partens lagstiftning, påverkar inte skyldigheten att utlämna. Prop. 2000/01:83
Bilaga 3

Artikel 63

De avtalsslutande parterna förbinder sig, i enlighet med den konvention och det avtal som anges i artikel 59, att sinsemellan utlämna de personer som av de rättsliga myndigheterna i den ansökande staten är åtalade för något av de brott som avses i artikel 50.1, eller som är efterlysta av dessa myndigheter för verkställighet av straff eller annan säkerhetsåtgärd för ett sådant brott.

Artikel 64

En registrering i "Schengens informationssystem", som gjorts i enlighet med artikel 95 skall ha samma verkan som en begäran om tillfälligt omhändertagande i enlighet med artikel 16 i den europeiska konventionen av den 13 september 1957 om utlämning eller i enlighet med artikel 15 i Beneluxavtalet av den 27 juni 1962 om utlämning och inbördes rättshjälp i brottmål, ändrat genom tilläggsprotokoll av den 11 maj 1974.

Artikel 65

1. Utan att det påverkar möjligheten att anlita diplomatisk väg skall framställningar om utlämning och transitering översändas från det behöriga ministeriet hos den ansökande parten till det behöriga ministeriet hos den anmodade parten.

2. Behöriga ministerier är

- i Belgien: justitieministeriet,
- i Förbundsrepubliken Tyskland: förbundsrepublikens justitieministerium och delstaternas ministrar eller senatorer,
- i Frankrike: utrikesministeriet,
- i Luxemburg: justitieministeriet,
- i Nederländerna: justitieministeriet.

Artikel 66

1. Om utlämning av en eftersökt person inte uttryckligen möter något hinder enligt lagen hos den anmodade parten, kan denna part medge utlämning utan något formellt förfarande, såvida den som begärs utlämnad ger sitt samtycke därtill i ett protokoll som upprättas i närvaro av en medlem av judiciell myndighet och efter att ha hörts av denne i avsikt att informera om rätten till formellt utlämningsförfarande. Den som begärs utlämnad kan låta sig biträdas av juridiskt ombud i samband med hörandet.

2. Vid utlämning i enlighet med punkt 1 kan inte den eftersökte, som uttryckligen förklarar sig avstå från det skydd som specialitetsprincipen ger, återkalla denna förklaring. Prop. 2000/01:83 Bilaga 3

Avtal om utlämning mellan Sveriges regering och Kanadas regering

Prop. 2000/01:83
Bilaga 4

SVERIGES REGERING OCH KANADAS REGERING,

SOM ÖNSKAR göra sitt samarbete för förhindrande och bekämpning av brott effektivare genom att sluta ett avtal om utlämning,

som bekräftar sin respekt för varandras rättssystem och rättsliga institutioner,

HAR ÖVERENSKOMMIT OM följande:

Artikel 1

Skyldighet att utlämna

Endera avtalsslutande stat åtar sig att i enlighet med bestämmelserna i detta avtal till den andra avtalsslutande staten utlämna varje person på dess territorium som är eftersökt för lagföring eller för ådömande eller verkställande av ett straff i den ansökande staten för ett utlämningsbart brott.

Artikel 2

Brott vilka kan föranleda utlämning

1. För tillämpningen av detta avtal skall utlämning beviljas för handlande som enligt båda avtalsslutande staternas lagstiftning utgör ett brott belagt med frihetsstraff under en tid av minst två år eller med ett strängare straff.

2. För tydlighets skull bekräftar de två avtalsslutande staterna att det handlande som avses i punkt 1 i denna artikel innefattar stämpling, försök, förberedelse eller medverkan till brott.

3. Om framställningen om utlämning avser en person som dömts till frihetsstraff av domstol i den ansökande staten för ett utlämningsbart brott skall utlämning beviljas om minst sex månader återstår att verkställa.

4. Vid tillämpningen av denna artikel,

a) skall det vara utan betydelse om de avtalsslutande staternas lagstiftning hänför brottet till samma brottskategori eller betecknar brottet med samma terminologi,

b) skall vid bedömningen av om handlingen utgör brott mot den anmodade statens lagstiftning alla handlingar beaktas som läggs den person till last vars utlämning begärs, varvid det skall vara utan betydelse om enligt de avtalsslutande staternas lagstiftning de i brottet ingående brottsrekvisiten är olika.

5. Ett brott av fiskal karaktär, inklusive brott mot lagstiftningen rörande beskattning, tull, valutakontroll eller varje annat fiskalt ämne, är ett utlämningsbart brott. Utlämning får inte vägras på den grunden att den anmodade statens lagstiftning inte föreskriver samma slag av skatt eller annan påлага eller inte innehåller en reglering av samma slag beträffande skatt eller annan påлага, tull eller valuta som den ansökande statens lagstiftning, förutsatt att det handlande för vilket utlämning begärs utgör brott i den anmodade staten.

6. Om brottet har begåtts utanför den ansökande statens territorium skall utlämning beviljas om den anmodade statens lagstiftning föreskriver jurisdiktion i fråga om ett brott begånget utanför dess territorium under liknande omständigheter eller om den eftersökte är medborgare i den ansökande staten.

7. Utlämning får beviljas enligt bestämmelserna i detta avtal oberoende av när det brott förövades för vilket utlämning begärs under förutsättning att

a) det utgjorde brott i den ansökande staten vid den tidpunkt då det handlande som utgör brottet skedde, och

b) det påstådda handlandet skulle ha utgjort ett brott mot gällande lagstiftning i den anmodade staten om det ägt rum inom den anmodade statens område vid tidpunkten för framställningen om utlämning.

8. Om framställningen om utlämning hänför sig till en dom på både fängelse och böter, får den anmodade staten bevilja utlämning för verkställande av såväl fängelsestraffet som bötesstraffet.

9. Om framställningen om utlämning hänför sig till flera brott av vilka vart och ett är belagt med straff enligt båda staternas lagstiftning, men av vilka några inte uppfyller de andra kraven i punkterna 1 och 3, får den anmodade staten bevilja utlämning även för sådana brott under förutsättning att vederbörande skall utlämnas för åtminstone ett utlämningsbart brott.

Artikel 3

Obligatoriska utlämningshinder

Utlämning skall inte beviljas i följande fall:

- a) om det brott för vilket utlämning begärs av den anmodade staten anses som ett politiskt brott eller som ett brott av politisk karaktär,
- b) om det finns grundad anledning att anta att framställningen om utlämning har gjorts i syfte att åtala eller straffa en person på grund av dennes ras, religion, nationalitet eller politiska uppfattning,
- c) om lagakraftägande dom föreligger i den anmodade staten mot den eftersökte för det brott för vilket utlämning begärs,
- d) om lagföring eller straff för det brott för vilket utlämning begärs är uteslutet på grund av preskription enligt lagstiftningen i den ansökande staten eller den anmodade staten,
- e) om det brott för vilket utlämning begärs utgör ett brott mot militär lagstiftning men inte mot allmän strafflag.

Artikel 4

Diskretionära utlämningshinder

Utlämning får vägras i följande fall:

- a) om det brott för vilket utlämning begärs är underkastat den anmodade statens jurisdiktion och denna stat kommer att lagföra brottet. I ett sådant fall skall den anmodade staten, innan den avslår framställningen och efter att ha rådgjort med den ansökande staten, besluta om vederbörande skall utlämnas eller om ärendet skall överlämnas till egna behöriga myndigheter för lagföring. Vid avgörandet skall den anmodade staten beakta alla relevanta omständigheter, däribland men inte endast:
 - (i) tidpunkten och platsen för förövandet av brottet eller platsen där brottet var avsett att begås,
 - (ii) platsen där skadan inträffade eller var avsedd att inträffa,
 - (iii) de avtalsslutande staternas respektive intressen,
 - (iv) den eftersöktes och offrets medborgarskap,
 - (v) den eftersöktes sedvanliga bosättningsort, och
 - (vi) bevisningens tillgänglighet och belägenhet.
- b) om lagföring har inletts mot den eftersökte i den anmodade staten för det brott för vilket utlämning begärs, eller om de behöriga myndigheterna i den anmodade staten i enlighet med sin lagstiftning har beslutat att inte inleda lagföring eller att avsluta lagföring som har inletts,

c) om brottet enligt den ansökande statens lagstiftning är belagt med dödsstraff, såvida inte denna stat förbinder sig att inte yrka dödsstraff eller, om dödsstraff utdöms, att inte låta verkställa det,

d) om, i undantagsfall, den anmodade staten med beaktande även av brottets svårhetsgrad och den ansökande statens intressen finner att utlämning på grund av den eftersöktes personliga förhållanden, i synnerhet med hänsyn till hans ålder eller hälsotillstånd, skulle vara oförenlig med humanitära hänsyn,

e) när den eftersökte i en tredje stat har blivit slutgiltigt frikänd eller dömd för det brott för vilket utlämning begärs och, om han dömts, den ådömda påföljden till fullo har verkställts eller inte längre är verkställbar,

f) om den eftersökte enligt lagstiftningen i den anmodade staten vid tiden för brottet var att anse som en ung lagöverträdare och den lag som kommer att tillämpas på vederbörande i den ansökande staten inte är förenlig med de grundläggande principerna i den anmodade statens lagstiftning rörande unga lagöverträdare,

g) om den eftersökte befinner sig i den anmodade staten till följd av utlämning från en tredje stat och det samtycke som krävs från denna tredje stat för vidareutlämning vägras.

Artikel 5

Utlämning av egna medborgare

1. Utlämning får vägras när den person vars utlämning begärs är medborgare i den anmodade staten.

2. Om den anmodade staten vägrar utlämning i enlighet med punkt 1, skall den överlämna ärendet till egna vederbörande myndigheter i syfte att lagföra vederbörande för alla eller något av de brott för vilka utlämning har begärts. Denna stat skall underrätta den ansökande staten om varje vidtagen åtgärd och om utgången av varje lagföring.

Artikel 6

Kommunikationsvägar

Framställningar om utlämning och varje efterföljande skriftväxling skall ske på diplomatisk väg.

Artikel 7

Handlingar som skall överlämnas

1. Följande handlingar skall överlämnas som stöd för en framställning om utlämning:

a) i samtliga fall,

(i) upplysningar om den eftersökta personens signalement, identitet, vistelseort och medborgarskap,

(ii) en redogörelse av åklagare eller annan person i offentlig tjänst angående det handlande som utgör det brott för vilket utlämning begärs med angivande av tid och plats för brottet, typen av brott och med återgivande av den lagtext som beskriver brottet och det tillämpliga straffet. Denna redogörelse skall också ange

– att dessa lagbestämmelser var i kraft både vid tiden för brottet och vid tiden för framställningen om utlämning,

– om åtal för brottet, åläggande eller verkställighet av straff för brottet är uteslutet på grund av preskription, och

– om brottet begåtts utanför den ansökande statens territorium, de lagbestämmelser på vilka den grundar sin jurisdiktion.

b) i fall där en person är anklagad eller eftersökt för lagföring för ett brott

(i) häkningsbeslutet eller varje annat beslut med samma kraft och verkan i original eller kopia, som utfärdats i den ansökande staten, och

(ii) om den anmodade statens lagstiftning så kräver, bevisning som skulle utgöra tillräckliga skäl för att häkta och åtala den eftersökta personen, om handlandet hade ägt rum i den anmodade staten.

I detta syfte skall en sammanfattning av fakta i målet med angivande av bevisningen, inklusive bevis om gärningsmannens identitet, godtas som full bevisning avseende de fakta som anges däri, förutsatt att den åklagare som upprättar sammanfattningen intygar, att den angivna bevisningen upptagits i enlighet med den ansökande statens lagstiftning.

Sammanfattningen får innefatta utlåtanden, redogörelser, återgivningar eller annan lämplig dokumentation.

Sammanfattningen får innehålla bevisning som upptagits i den ansökande staten eller på annat håll och skall godtas som bevisning oberoende av om sådan bevisning i annat fall skulle godtas enligt den anmodade statens lagstiftning.

c) i fall där en person är eftersökt för verkställighet av dom

(i) domen i original eller kopia eller annan handling som anger den fällande domen och straffet som skall avtjänas, och

(ii) om en del av straffet redan har verkställts, en förklaring från en person i offentlig tjänst med angivande av hur mycket av straffet som återstår att verkställa,

d) i fråga om en framställning från Kanada som avser en person som har befunnits skyldig men som inte dömts till straff

(i) häktningsbeslutet i original eller kopia,

(ii) en handling i original eller kopia som anger att personen har befunnits skyldig, och

(iii) en förklaring att ett straff kommer att ådömas.

2. Beträffande en person som är dömd i sin utevaro skall de krav som avser överlämnande av sådana handlingar som anges i a) och b) i punkt 1 gälla. Om det emellertid fastställs att anklagelsen med uppgift om tiden och platsen för rättegången eller utevarodomen har delgivits personligen med den eftersökta personen och denne inte har inställt sig inför domstolen eller begagnat sig av rätten att överklaga och erhålla en ny rättegång, skall de krav som avser överlämnande av sådana handlingar som anges i a) och c) i punkt 1 gälla.

3. Alla handlingar och kopior av handlingar som överlämnats till stöd för en framställning om utlämning och som framstår som att ha blivit bestyrkta eller utfärdade av en judiciell myndighet, en åklagare eller person i offentlig tjänst i den ansökande staten eller med deras bemyndigande, skall godtas i utlämningsförfarandet i den anmodade staten och behöver inte avges under ed eller högtidlig förklaring och skall godtas utan bevis avseende underskrift eller tjänsteställning hos den person som framstår som att ha undertecknat eller bestyrkt dem.

4. Varje översättning som gjorts i den ansökande staten av handlingar som överlämnats till stöd för en framställning om utlämning skall godtas för alla ändamål i utlämningsförfarandet.

Artikel 8

Legalisering av överlämnade handlingar

Ingen legalisering eller något bestyrkande av handlingar som överlämnats till stöd för framställningen om utlämning skall erfordras.

Artikel 9

Språk

Alla handlingar som överlämnas i enlighet med detta avtal skall vara avfattade på eller översatta till ett officiellt språk i den anmodade staten.

Ytterligare dokumentation

Om den anmodade staten finner att den dokumentation som lämnats till stöd för en framställning om utlämning inte är tillräcklig för att i enlighet med detta avtal bevilja utlämning, får den staten begära ytterligare dokumentation inom en tidsperiod som den anger.

Artikel 11*Förenklat utlämningsförfarande*

I den utsträckning som den anmodade statens lagstiftning medger kan utlämning beviljas i enlighet med bestämmelserna i detta avtal, trots att kraven i artikel 7 inte har uppfyllts, förutsatt att den eftersökta personen samtycker till att utlämnas.

Artikel 12*Provisoriskt anhållande*

1. I brådskande fall får den ansökande staten skriftligen begära att den eftersökta personen provisoriskt anhålls. En sådan begäran får göras direkt mellan Sveriges Utrikesdepartement och Kanadas Justitiedepartement, varvid vägen över den internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol) får användas.

2. En framställning om provisoriskt anhållande skall innehålla,

a) uppgift om den eftersöktes signalement, identitet, vistelseort och medborgarskap,

b) uppgift om att utlämning av den eftersökta kommer att begäras,

c) namn, tid och plats för brottet och en kort redogörelse för de faktiska omständigheterna i ärendet,

d) uppgift angående förefintligheten av ett häktningsbeslut eller en fällande dom, och

e) uppgift om det längsta straff som kan följa på brottet enligt den ansökande statens lagstiftning eller om det straff som har ådömts.

3. Den anmodade staten skall genast underrätta den ansökande staten om de åtgärder som vidtagits med anledning av framställningen.

4. Ett provisoriskt anhållande skall upphöra om en framställning om utlämning inte har mottagits

- a) av Kanada inom sextio dagar, eller
- b) av Sverige inom fyrtio dagar efter anhållandet.

5. Om framställningen om utlämning mottas inom den tillämpliga tid som anges i punkt 4 men denna inte åtföljs av de handlingar som krävs enligt artikel 7, får behöriga myndigheter i den anmodade staten i den utsträckning dess egen lagstiftning tillåter utsträcka tiden för mottagande av handlingarna.

6. Den eftersökta personen får när som helst under förfarandet tillfälligt frigges på de villkor som bedöms vara nödvändiga för att säkerställa att personen inte lämnar landet.

7. Utgången av den tillämpliga tidsperiod som anges i punkt 4 utesluter inte inledandet av efterföljande utlämningsförfarande, om en framställning om utlämning därefter mottas.

Artikel 13

Konkurrerande framställningar

1. När framställningar mottas från två eller flera stater om utlämning av samma person antingen för samma brott eller för olika brott, skall den anmodade staten avgöra till vilken av dessa stater personen skall utlämnas och skall underrätta dessa stater om sitt beslut.

2. Vid avgörandet av till vilken stat en person skall utlämnas skall den anmodade staten ta hänsyn till alla relevanta omständigheter och, i synnerhet, till

- a) brottens relativa svårhetsgrad om framställningarna avser olika brott,
- b) tiden och platsen för varje brott,
- c) tidpunkterna för framställningarna,
- d) vederbörandes medborgarskap, och
- e) vederbörandes sedvanliga bosättningsort.

Artikel 14

Överlämnande

1. Den anmodade staten skall så snart ett beslut med anledning av framställningen om utlämning fattats underrätta den ansökande staten om detta beslut. Skäl skall anges för varje fullständigt eller partiellt avslag på en framställning om utlämning.

2. Om utlämning beviljas skall den anmodade staten underrätta den ansökande staten om under hur lång tid vederbörande varit berövad friheten till följd av framställningen om utlämning.

3. Om utlämning beviljas skall den anmodade staten överlämna vederbörande vid sådant avreseställe på sitt territorium som är lämpligt för den ansökande staten.

4. Den ansökande staten skall föra bort vederbörande från den anmodade staten inom sådan skälig tidrymd som den anmodade staten anger och om vederbörande inte har förts bort inom denna tid får den anmodade staten vägra att utlämna denna person för samma brott.

5. Om avtalsslutande stat på grund av förhållanden över vilka den inte råder hindras från att överlämna eller föra bort den person som skall utlämnas, skall den underrätta den andra avtalsslutande staten. De avtalsslutande staterna skall besluta om ett nytt datum för överlämnande, varvid bestämmelserna i punkt 4 skall tillämpas.

Artikel 15

Uppskjutet eller tillfälligt överlämnande

1. Om vederbörande är åtalad eller avtjänar straff i den anmodade staten för ett annat brott än det för vilket utlämning begärs får den anmodade staten överlämna vederbörande eller uppskjuta överlämnandet till dess rättegångsförfarandet avslutats eller straffet helt eller delvis verkställts. Den anmodade staten skall underrätta den ansökande staten om varje sådant uppskov.

2. Om en person har befunnits kunna utlämnas får den anmodade staten i den utsträckning dess lagstiftning medger tillfälligt överlämna vederbörande för att han skall åtalas på villkor som skall fastställas i samråd med den ansökande staten. En person som återsänts till den anmodade staten efter ett tillfälligt överlämnande kan slutgiltigt överlämnas i enlighet med bestämmelserna i detta avtal för att verkställa ett ådömt straff.

Artikel 16

Överlämnande av egendom

1. I den utsträckning dess lagstiftning tillåter skall den anmodade staten på framställning från den ansökande staten beslagta och överlämna egendom,

a) som kan erfordras som bevisning, eller

b) som har förvärvats till följd av brottet och som vid tidpunkten för gripandet påträffas i den eftersökta personens besittning eller som senare upptäcks.

2. Egendom som beslagtagits i enlighet med punkt 1 skall överlämnas även i de fall utlämning har beviljats men inte kan fullföljas på grund av vederbörandes död eller flykt.

3. Om egendom kan komma att bli underkastad beslag eller förverkande, kan den anmodade staten i samband med pågående rättegång i brottmål tillfälligt kvarhålla eller överlämna den på villkor att den återlämnas.

4. Rättigheter som den anmodade staten eller tredje man kan ha förvärvat i egendomen skall bevaras. Om sådana rättigheter finns skall egendomen återställas utan kostnad till den anmodade staten så snart som möjligt efter rättegången.

Artikel 17

Specialitetsregel

1. Den som utlämnats skall inte åtalas, straffas eller häktas för annat före hans överlämnande begånget brott än sådana för vilka han utlämnats, och hans frihet skall inte heller begränsas av något annat skäl, utom

a) om den anmodade staten samtycker,

b) om vederbörande efter att ha haft möjlighet att lämna den ansökande staten inte har gjort det inom fyrtiofem dagar från sin slutgiltiga frigivning eller om han har återvänt till denna stat efter att ha lämnat den, eller

c) om den utlämnade personen samtycker inför en judiciell myndighet i den ansökande staten.

2. En begäran om samtycke av den anmodade staten enligt punkt 1 skall, på begäran av den anmodade staten, åtföljas av de tillämpliga handlingar som krävs enligt artikel 7 liksom av ett protokoll över varje redogörelse lämnad av den utlämnade personen angående det aktuella brottet.

3. Om det åtal för vilket vederbörande utlämnats senare ändras, får han åtalas eller dömas, förutsatt att brottet under sin nya rubricering är,

a) grundat på väsentligen samma faktiska omständigheter som angetts i framställningen om utlämning och i de handlingar som överlämnats till stöd för denna, och

b) belagt med samma längsta straff eller med ett kortare straff än det brott för vilket vederbörande utlämnats.

Artikel 18

1. När någon överlämnats skall den ansökande staten inte utlämna denne till tredje stat för ett brott som begåtts före vederbörandes överlämnande, om inte

a) den anmodade staten samtycker till denna utlämning, eller

b) vederbörande har haft möjlighet att lämna den ansökande staten och inte har gjort det inom fyrtiofem dagar från den slutgiltiga frigivningen avseende det brott för vilket han överlämnats av den anmodade staten eller om han har frivilligt återvänt till den ansökande staten efter att ha lämnat den.

2. Den anmodade staten kan när samtycke enligt punkt 1 a) begärs fordra att de handlingar företes som överlämnats av den tredje staten.

Artikel 19

Transitering

1. I den utsträckning som dess lagstiftning medger, skall transitering genom en av de avtalsslutande staternas territorium beviljas på framställning från den andra avtalsslutande staten. Framställningen om transitering,

a) kan översändas på varje sätt som ger skriftlig dokumentation, och

b) skall innehålla de upplysningar som anges i artikel 12, punkt 2.

2. Inget transiteringstillstånd skall behövas när flygtransport används och ingen landning förutses på transitstatens territorium. I händelse av en oförutsedd landning kan denna stat kräva en framställning om transitering enligt punkt 1. Transitstaten skall hålla den som skall transiteras i häkte till dess framställningen har mottagits och transiteringen genomförts, förutsatt att framställningen har mottagits inom tjugofyra timmar från den oförutsedda landningen.

Artikel 20

Kostnader

1. Den anmodade staten skall vidtaga alla erforderliga åtgärder och svara för alla kostnader för förfarandet som uppkommit till följd av utlämningsframställningen inklusive lagföring till följd av en vägran att bevilja utlämning på grund av medborgarskap.

2. Den anmodade staten skall bära de kostnader som uppkommit på dess territorium för gripandet av den person, vars utlämning begärs och för

vederbörandes hållande i häkte fram till överlämnandet till den ansökande staten.

Prop. 2000/01:83
Bilaga 4

3. Den ansökande staten skall bära de kostnader som uppkommer för överförandet av den utlämnade från den anmodade statens territorium.

Artikel 21

Handhavandet av förfarandet

1. Beträffande en utlämningsframställning som överlämnats av Sverige skall Kanadas justitieminister handha utlämningsförfarandet inför kanadensiska domstolar.

2. Beträffande en utlämningsframställning som överlämnats av Kanada skall utlämningsförfarandet handhas i enlighet med svensk lagstiftning.

Artikel 22

Ikraftträdande och uppsägning

1. Detta avtal skall ratificeras; ratifikationsinstrumenten skall utväxlas i Ottawa så snart som möjligt.

2. Detta avtal skall träda i kraft den dag då ratifikationsinstrumenten utväxlas.

3. Vid ikraftträdandet skall detta avtal upphäva och ersätta överenskommelsen mellan Sverige och Kanada om utlämning, undertecknad i Stockholm den 25 februari 1976, och ändrad genom skriftväxling mellan Sverige och Kanada i Stockholm den 18 och 25 november 1980.

4. Detta avtal skall tillämpas på varje framställning som överlämnas efter dess ikraftträdande, även om brottet för vilket utlämning begärs begicks före denna dag. Varje utlämningsframställning som överlämnas före avtalets ikraftträdande skall emellertid regleras av bestämmelserna i 1976 års överenskommelse.

5. Endera avtalsslutande stat kan säga upp detta avtal när som helst genom skriftlig underrättelse till den andra staten. Uppsägningen skall träda i kraft sex månader från dagen för mottagandet av ett sådant tillkännagivande.

TILL BEKRÄFTELSE HÄRAV har undertecknade därtill vederbörligen bemyndigade av sina respektive regeringar underskrivit detta avtal.

SOM SKEDDE i Stockholm den 15 februari 2000, i likalydande exemplar på svenska, engelska och franska språken, vilka alla har lika giltighet.

FÖR SVERIGES REGERING

FÖR KANADAS REGERING

Anna Lindh

Philippe P. Kirsch

Förteckning över remissinstanserna som yttrat sig över departementspromemorian Sveriges tillträde till 1996 års EU-konvention om utlämning (Ds 2000:3)

Följande myndigheter och organisationer har yttrat sig över departementspromemorian Sveriges tillträde till 1996 års EU-konvention om utlämning (Ds 2000:3).

Riksdagens ombudsmän, Göta hovrätt, Göteborgs tingsrätt, Malmö tingsrätt, Justitiekanslern, Domstolsverket, Statens invandrarverk, Utlänningsnämnden, Riksåklagaren, Rikspolisstyrelsen, Kriminalvårdsstyrelsen, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Juridiska fakultetsnämnden vid Lunds universitet, Sveriges Domareförbund, Sveriges Advokatsamfund.

Riksåklagaren har bifogat yttranden från Ekobrottsmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Södra avdelningen, Ekobrottsmyndigheten, Östra avdelningen, Åklagarmyndigheten i Göteborg, Åklagarmyndigheten i Linköping, Åklagarmyndigheten i Luleå, Åklagarmyndigheten i Malmö, Åklagarmyndigheten i Nyköping, Åklagarmyndigheten i Stockholm, Åklagarmyndigheten i Västerås.

Förslag till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1957:668) om utlämning för brott,

dels att 40 § skall upphöra att gälla,

dels att 1, 4, 6, 10, 14, 16, 26, 28 och 32 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 1 och 23 §§ skall placeras närmast före 2 respektive 24 §,

dels att rubriken närmast före 2 § skall lyda ”Förutsättningar för utlämning”,

dels att det närmast före 23 § skall införas en ny rubrik som skall lyda ”Provisoriska tvångsmedel”,

dels att det i lagen skall införas sex nya paragrafer, 3, 3 a, 3 b, 3 c, 12 a och 27 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som i *främmande* stat är misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning och uppehåller sig här i riket *må* efter beslut av regeringen utlämnas till den staten *enligt vad* i denna lag sägs.

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som i *en annan* stat är misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning och uppehåller sig här i riket *får* efter beslut av regeringen utlämnas till den staten *i enlighet med bestämmelserna* i denna lag.

I 28–39 §§ finns särskilda bestämmelser om ett förenklat förfarande i vissa fall vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen.

¹ Senaste lydelse 1975:292.

3 §²

Utan hinder av vad som sägs i 2 § får en svensk medborgare utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen för lagföring

1. om denne vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den ansökande staten, eller

2. om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket det enligt svensk lag är stadgat fängelse i mer än fyra år.

Har gärningen i sin helhet begåtts i Sverige, får utlämning beviljas endast om gärningen innefattar medverkan till ett brott som begåtts utom riket eller om utlämning beviljas även för en gärning som begåtts utom riket.

Vid bedömningen av om utlämning skall beviljas enligt denna paragraf skall särskilt beaktas möjligheterna till lagföring här i landet.

3 a §

När utlämning beviljas enligt 3 § skall som villkor för utlämningen ställas att den som begärs utlämnad skall återföras till Sverige för verkställighet här av ett eventuellt frihetsstraff eller annat frihetsberövande i anledning av brottet. Detta villkor behöver dock inte ställas

1. om den som begärs utlämnad vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den stat till vilken utlämning begärs, eller

2. om den som begärs utlämnad samtycker till att verkställigheten sker i den ansökande staten.

² Tidigare 3 § upphävd genom 1975:292.

När verkställighet enligt första stycket skall ske i Sverige tillämpas 25 g § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom. Vid verkställigheten skall den dömda alltid räknas till godo den tid av påföljden som avtjänats i den andra staten och den tid som han eller hon varit anhållen, häktad eller på annat sätt frihetsberövad där eller i Sverige med anledning av det brott som påföljden avser.

3 b §

Utan hinder av vad som sägs i 2 § får en svensk medborgare utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen för verkställighet av frihetsstraff

1. om han eller hon vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den ansökande staten, eller

2. om han eller hon samtycker till utlämning.

3 c §

Samtycke till verkställighet i den andra staten enligt 3 a och 3 b §§ skall lämnas till den åklagare som verkställer utredning enligt 16 eller 31 §.

Om ett samtycke återkallas innan beslut om utlämning har verkställts, skall återkallelsen beaktas.

4 §³

Ej må någon utlämnas, med mindre den gärning för vilken utlämning begäres motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är stadgat fängelse i mer än ett år. Har personen i den främmande staten dömts för gärningen, må han utlämnas allenast om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Skall utlämning till främmande stat ske för gärning som avses i första stycket, må utlämning till den staten samtidigt medgivas jämväl för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag.

Har personen i den främmande staten dömts till gemensam påföljd för gärning som avses i första stycket första punkten och för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag, må utlämning för gärningarna äga rum, om den gemensamma påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Utlämning får beviljas endast om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är stadgat fängelse i ett år eller mer. Utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen får dock beviljas om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är stadgat fängelse i sex månader eller mer. Har personen i den ansökande staten dömts för gärningen, får han utlämnas endast om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Skall utlämning ske till en annan stat för gärning som avses i första stycket, får utlämning till den staten samtidigt beviljas även för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag.

Har personen i den ansökande staten dömts till gemensam påföljd för gärning som avses i första stycket första eller andra meningen och för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag, får utlämning för gärningarna beviljas, om den gemensamma påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

6 §

Utlämning må ej beviljas för politiskt brott.

Innefattar gärningen tillika brott av icke politisk beskaffenhet, må utlämning beviljas för det brottet, såframt gärningen i det särskilda fallet prövas övervägande äga karaktären av ett icke politiskt brott.

Utlämning får inte beviljas för ett politiskt brott.

Innefattar gärningen även ett brott som inte är politiskt, får utlämning beviljas för det brottet, om gärningen i det särskilda fallet övervägande har karaktären av ett icke politiskt brott.

³ Senaste lydelse 1975:292.

Första stycket gäller inte vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller om ett avslag på denna grund strider mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas för ett politiskt brott.

10 §⁴

Har i fråga om den *person som avses med framställningen* här i riket meddelats dom beträffande det uppgivna brottet eller med stöd av 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning meddelats beslut att *icke tala å brottet, må* utlämning för det brottet *ej äga rum*.

Ej heller må utlämning beviljas, om straff för brottet skulle vara *förfallet* enligt svensk lag.

Har i fråga om den som *begärs utlämnad* här i riket meddelats dom beträffande det uppgivna brottet eller med stöd av 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning meddelats beslut att *inte åtala för brottet, får* utlämning för det brottet *inte beviljas*.

Utlämning *får inte* heller beviljas, om straff för brottet skulle vara *preskriberat* enligt svensk lag. *Detta gäller inte vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller om ett avslag på denna grund strider mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.*

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas om straff för brottet skulle vara preskriberat enligt svensk lag.

⁴ Senaste lydelse 1975:292.

Har fråga om ansvar för brottet prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i annan främmande stat än den som gjort framställning om utlämning, och är brottet förövat i den först nämnda staten eller har denna stat tillträtt den europeiska utlämningskonventionen den 13 december 1957, den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar eller den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål eller har den staten slutit särskilt avtal med Sverige om utlämning för brott, *må den tilltalade ej* utlämnas för brottet,

1. om han har frikänts från ansvar,

2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har utdömts,

3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller

4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den stat där domen meddelats.

Tredje stycket gäller ej i fråga om brott, som har förövats i den stat som gjort framställning om utlämning eller mot denna stat eller menighet eller allmän inrättning i den staten, eller brott, som avses i 2 kap. 3 § 5 eller 6 brottsbalken, såvida *ej* lagföringen har skett på begäran av den stat som gjort framställning om utlämning.

Har fråga om ansvar för brottet prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i en annan stat än den som gjort framställning om utlämning, och är brottet förövat i den först nämnda staten eller har denna stat tillträtt den europeiska utlämningskonventionen den 13 december 1957 eller en överenskommelse som avses i 2 kap. 5 a § fjärde stycket brottsbalken eller har den staten slutit särskilt avtal med Sverige om utlämning för brott, *får den som begärs utlämnad inte* utlämnas för brottet,

1. om han har frikänts från ansvar,

2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har utdömts,

3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller

4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den stat där domen meddelats.

Fjärde stycket gäller inte i fråga om brott, som har förövats i den stat som gjort framställning om utlämning eller mot denna stat eller menighet eller allmän inrättning i den staten, eller brott, som avses i 2 kap. 3 § 6 eller 7 brottsbalken, såvida *inte* lagföringen har skett på begäran av den stat som gjort framställning om utlämning eller efter att den eftersökte har utlämnats från denna stat för lagföring.

12 a §

Vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller när det annars följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige, får den som har utlämnats, utan hinder av vad som sägs i 12 § första stycket 1,

1. åtalas eller straffas för annat brott som han eller hon har begått före utlämningen, om han eller hon har lämnat sitt samtycke till det eller om det för brottet enligt lagen i den ansökande staten inte kan följa eller inte är utdömt frihetsstraff eller någon annan åtgärd som innefattar frihetsberövande, och

2. vidareutlämnas till en annan medlemsstat i Europeiska unionen om han eller hon har lämnat sitt samtycke till det.

Första stycket gäller inte om den som har utlämnats är svensk medborgare.

14 §⁵

Framställning om utlämning skall ges in till Justitiedepartementet.

En framställning om utlämning skall göras skriftligen. Den får översändas per telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt. Framställningen skall ges in till Justitiedepartementet.

Vid framställningen skall fogas avskrift av häktningsbeslut eller dom som åberopas eller, i fall som avses i 4 § andra stycket, annan utredning på vilken framställningen grundas. I den mån det *ej* framgår av nämnda handlingar, skall uppgift lämnas om personens nationalitet och hemvist, brottets beskaffenhet, tid och plats för brottet samt i den *främmande* staten tillämpliga straffbestämmelser. Signalement skall om möjligt företes.

Vid framställningen skall fogas avskrift av häktningsbeslut eller dom som åberopas eller, i fall som avses i 4 § andra stycket, annan utredning på vilken framställningen grundas. I den mån det *inte* framgår av nämnda handlingar, skall uppgift lämnas om personens nationalitet och hemvist, brottets beskaffenhet, tid och plats för brottet samt i den *ansökande* staten tillämpliga straffbestämmelser. Signalement skall om möjligt företes.

⁵ Senaste lydelse 2000:567.

16 §⁶

Riksåklagaren skall till grund för sitt yttrande verkställa erforderlig utredning enligt vad om förundersökning i brottmål är stadgat.

Riksåklagaren skall till grund för sitt yttrande verkställa erforderlig utredning enligt vad som gäller vid förundersökning i brottmål.

Riksåklagaren eller annan behörig åklagare får under utredningen begära kompletterande information av behörig myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen eller, om sådan direkt kommunikation har avtalats i en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige eller av behörig myndighet i en annan stat om den staten tillåter detta.

Om tvångsmedel gäller vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål. Beslut av rätten gäller tills vidare intill dess ärendet har avgjorts eller, om utlämning beviljas, intill dess denna har verkställts. Finner högsta domstolen hinder mot utlämning *möta* enligt 1–10 §§, upphör dock beslutet genast att gälla. Föreligger sådant hinder mot utlämning som avses i 11 § första stycket, gäller beslutet *ej* under tid då personen med anledning av misstanke om brott som där avses är berövad friheten som anhållen eller häktad eller undergår fängelsestraff eller *eljest* är omhändertagen på anstalt.

Om tvångsmedel gäller vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål. Beslut av rätten gäller tills vidare intill dess ärendet har avgjorts eller, om utlämning beviljas, intill dess denna har verkställts. Finner Högsta domstolen *att det finns* hinder mot utlämning enligt 1–10 §§, upphör dock beslutet genast att gälla. Föreligger sådant hinder mot utlämning som avses i 11 § första stycket, gäller beslutet *inte* under tid då personen med anledning av misstanke om brott som där avses är berövad friheten som anhållen eller häktad eller undergår fängelsestraff eller *på annat sätt* är omhändertagen på anstalt.

Beslut om tvångsmedel kan meddelas även efter det att utlämning har beviljats.

Talan mot rättens beslut i fråga om tvångsmedel *förs genom besvär* till högsta domstolen utan inskränkning till viss tid.

Rättens beslut i fråga om tvångsmedel *överklagas* till Högsta domstolen utan inskränkning till viss tid.

⁶ Senaste lydelse 1983:227.

Den som hålls häktad i utlämningsärendet *äger påfordra*, att ny förhandling skall äga rum inom tre veckor från det beslut senast meddelats.

Den som hålls häktad i utlämningsärendet *kan begära* att ny förhandling skall äga rum inom tre veckor från det *att* beslut senast *har* meddelats.

26 §¹

Chefen för Justitiedepartementet får medge, att den som av *främmande* stat utlämnas till annan stat får föras genom riket, om denne inte är svensk medborgare och det inte heller annars finns synnerliga skäl mot det. Framställning om detta ges in till Justitiedepartementet.

Sker utlämningen till Danmark, Finland, Island eller Norge må medgivas, att även svensk medborgare förs genom riket, om hinder ej skulle ha förelegat för utlämning av honom till den mottagande staten enligt 2 eller 4 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Chefen för Justitiedepartementet får medge, att den som av *en* stat utlämnas till *en* annan stat får föras genom riket, om denne inte är svensk medborgare och det inte heller annars finns synnerliga skäl mot det. Framställning om detta ges in till Justitiedepartementet.

Medgivande får lämnas till att en svensk medborgare förs genom riket, om hinder inte skulle ha förelegat för utlämning av honom eller henne till den mottagande staten enligt denna lag eller enligt 2 eller 4 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

27 a §

Regeringen tillkännager de internationella överenskommelser som avses i denna lag.

28 §²

När någon som är eftersökt för utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen samtycker till att bli utlämnad, får utlämningsfrågan prövas i ett förenklat förfarande med de avvikelser från denna lag som framgår av 29–40 §§.

När någon som är eftersökt för utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen samtycker till att bli utlämnad, får utlämningsfrågan prövas i ett förenklat förfarande med de avvikelser från denna lag som framgår av 29–39 §§.

32 §³

Den som eftersöks för utlämning skall så snart det kan ske tillfrågas av åklagare om han samtycker till utlämning. I sådant fall skall han också tillfrågas om han medger rätt för den ansökande staten att, utan särskilt medgivande enligt 24 §, ställa honom till ansvar eller straffa honom för

¹ Senaste lydelse 2000:567.

² Senaste lydelse 1997:209.

³ Senaste lydelse 1997:209

annat brott som begåtts före utlämningen än som omfattas av eftersökningen och att utlämna honom till någon annan medlemsstat i Europeiska unionen. Han skall upplysas om innebörden av att samtycke och medgivande lämnas.

Samtycke och medgivande lämnas till åklagaren. Därvid tillämpas samma förfarande som vid utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Första stycket andra meningen tillämpas inte när den som eftersöks är svensk medborgare.

Den ansökande staten skall omedelbart underrättas om ett samtycke eller ett medgivande. Är den eftersökte anhållen eller ålagd reseförbud eller anmälningsskyldighet och samtycker han inte, skall den ansökande staten underrättas om detta inom tio dagar från beslutet om tvångsmedel. Detta hindrar dock inte att det förenklade förfarandet tillämpas även om samtycke lämnas efter denna tid.

Om ett samtycke eller medgivande återkallas innan beslut om utlämning har verkställts, skall återkallelsen beaktas. Den ansökande staten skall omedelbart underrättas om återkallelsen.

Sådan underrättelse från rätten till chefen för Justitiedepartementet som avses i 23 § andra stycket skall lämnas endast om den eftersökte inte samtycker till att utlämnas eller om han inte inom tio dagar från den dag han anhölls eller ålades reseförbud eller anmälningsskyldighet lämnat sitt samtycke till utlämningen eller om han återkallar ett sådant samtycke.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2001.

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Utlämning för politiskt brott *må ske, allenast* om gärningen eller gärning av motsvarande beskaffenhet är i svensk lag belagd med straff *och den som begärs utlämnad ej är svensk medborgare.*

Utlämning för *ett* politiskt brott *får endast* ske om gärningen eller *en* gärning av motsvarande beskaffenhet i svensk lag är belagd med straff.

En begäran om utlämning för ett politiskt brott får inte avslås på denna grund om detta strider mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas för ett politiskt brott.

Regeringen tillkännager de internationella överenskommelser som avses i andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2001.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2001-03-06

Närvarande: f.d. justitierådet Lars Å. Beckman, regeringsrådet Susanne Billum, justitierådet Göran Regner.

Enligt en lagrådsremiss den 15 februari 2001 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott,
2. lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Joakim Zetterstedt.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Förslaget till lag om ändring i lagen om utlämning för brott

2, 3 och 3 b §§

I 2 § finns en till synes kategorisk regel om att svenska medborgare inte får utlämnas. I de nya 3 och 3 b §§ föreslås att svenska medborgare, utan hinder av 2 §, får utlämnas i vissa fall. Redan idag finns det undantag från huvudregeln i 2 §, nämligen dels i lagen om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge (jfr 27 § utlämningslagen), dels i lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt (till vilken hänvisning saknas i utlämningslagen). När nu undantag från 2 § skall tas in själva utlämningslagen accentueras paragrafens karaktär av huvudregel med undantag. Lagrådet förordar därför att bestämmelsen i 2 § avslutas med exempelvis följande: ” ... utlämnas enligt denna lag annat än i fall där det är särskilt föreskrivet.”

I så fall kan 3 och 3 b §§ inledas med ”En svensk medborgare får utlämnas till ...”.

3 a §

Andra stycket i paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighet i Sverige av frihetsstraff som ådömts efter utlämning. Enligt styckets andra mening skall vid verkställigheten den dömda alltid räknas till godo den tid av påföljden som avtjänats i den andra staten och den tid som han eller hon varit anhållen, häktad eller på annat sätt frihetsberövad där eller i Sverige med anledning av det brott som påföljden avser. Mot den föreslagna avfattningen kan anmärkningar riktas. En sådan är att om t.ex. häktningstid i den andra staten avräknats från ett ådömt fängelsestraff – på motsvarande sätt som enligt 33 kap. brottsbalken – 3 a § kan synas innebära att häktningstiden kommer att bli dubbelt avräknad, nämligen dels som en del av det avtjänade frihetsstraffet, dels särskilt som häktningstid. Vidare omfattar uttrycket ”på annat sätt frihetsberövad” såväl ett ådömt frihetsstraff som t.ex. sådan tid varunder den dömda varit gripen utan att vara anhållen eller häktad och som i motsvarande fall inte

skall avräknas enligt brottsbalken. Enligt Lagrådets mening skulle det vara bättre om andra meningen i 3 a § andra stycket utformades i närmare anslutning till den korresponderande regeln i 25 § tredje stycket lagen om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom. Därvid bör övervägas om sådan tid varunder den dömda varit frihetsberövad på annat sätt än som anhållen eller häktad och som enligt brottsbalken skulle ha avräknats i ett motsvarande fall (t.ex. tid för rättspsykiatrisk undersökning) skall avräknas enligt utlämningslagen och internationella verkställighetslagen.

6 §

Enligt paragrafens första stycke i dess nuvarande lydelse får utlämning inte beviljas för politiska brott. I remissen föreslås att till paragrafen fogas ett tredje och ett fjärde stycke. I det tredje stycket föreskrivs att utlämningsförbudet inte gäller bl.a. vid utlämning till en medlemsstat i EU. I det fjärde stycket anges att en svensk medborgare inte får utlämnas för ett politiskt brott. Det förhållandet att paragrafen utformats så att det nya tredje stycket utgör ett undantag från första stycket och fjärde stycket ett undantag från undantaget gör paragrafen svårsläst. Lagrådet föreslår att tredje och fjärde styckena läggs ihop till ett stycke med följande lydelse:

”Utan hinder av första stycket får utlämning ske av annan än svensk medborgare till en medlemsstat i Europeiska unionen eller annars med stöd av en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.”

10 §

Paragrafens andra och tredje stycken har i likhet med 6 § utformats så att de innehåller ett utlämningsförbud, ett undantag från förbudet och ett undantag från undantaget. Om det godtas vad Lagrådet föreslagit under 6 § bör 10 § utformas på motsvarande sätt. Följdändring bör då göras i sista stycket.

12 a §

Denna nya paragraf reglerar ett undantag från 12 § första stycket 1 i lagen. Enligt det lagrummet skall vid beviljande av utlämning i tillämpliga delar ställas upp villkor om att den dömda inte utan särskilt medgivande enligt 24 § får åtalas eller straffas i den andra staten för annat brott som begåtts före utlämningen (den s.k. specialitetsprincipen) eller, utom i fall som avses i 13 § andra stycket, utlämnas till tredje stat, med mindre han underlåtit att, oaktat hinder inte mött, lämna den andra staten inom 45 dagar efter rättegång och undergående av straff eller annan påföljd som kan ha ådömts honom för brott, för vilket utlämning ägt rum, eller återvänt dit sedan han lämnat det landet (skyddet mot vidareutlämning).

Bestämmelserna i 12 a § är emellertid inte utformade utifrån utgångspunkten att det i 12 § talas om villkor som ställs upp vid utlämningen. De framstår närmast som undantagsregler riktade till den stat till vilken utlämning begärts. I stället utgör bestämmelserna ytterligare undantag från specialitetsprincipen och skyddet mot vidareutlämning. Förhållandet

skulle framgå klarare om 12 a § inleddes med: ” Vid utlämning av annan än svensk medborgare till en medlemstat i Europeiska unionen eller annars med stöd av en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten får den som utlämnas, utöver vad som följer av 12 § första stycket 1, ...”.

Följs Lagrådets förslag kan andra stycket i remissförslaget utgå.

Vidare bör det övervägas om inte 12 § bör förses med en hänvisning till 12 a §.

32 §

Paragrafen bör utformas på motsvarande sätt som 6 §.

Förslaget till lag om ändring i lagen om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge

I remissen föreslås ändringar i 4 §. I tydlighetens intresse och under åberopande av vad Lagrådet anfört i anslutning till 6 § utlämningslagen föreslår Lagrådet att i första stycket orden ”och den som begärs utlämnad ej är svensk medborgare” behålls i dess nuvarande lydelse, att det föreslagna tredje stycket utgår samt att andra stycket ges följande lydelse:

”En begäran om utlämning för ett politiskt brott får inte avslås på grund av att brottet är politiskt, om det strider mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.”

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 2001

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Thalén, Sahlin, Engqvist, Larsson, Lejon, Lövdén, Bodström

Föredragande: statsrådet Bodström

Regeringen beslutar proposition 2000/01:83 Sveriges tillträde till 1996 års EU-konvention om utlämning.